NEMZETI SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

KRESZ ISMERETEK FALU- ÉS TANYAGONDNOKOK SZÁMÁRA

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KRESZ ISMERETEK FALU- ÉS TANYAGONDNOKOK SZÁMÁRA

HALLGATÓI TANANYAG

Szerzők

Búza Zoltán
Sárosi András

az élelmiszerszállításról szóló rész szerzője:
Horváth-Takács Bernadett

Szakmai lektor

Lasztóczi Péter

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával,

az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A kiadvány a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt keretében készült

Kiadja Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

1138 Budapest, Váci út 191.

Telefon: +36 1 450 32 30, +36 1 450 32 40

www.nszi.hu

Felelős kiadó Dr. Tóth Tibor főigazgató

Budapest, 2021.

Tartalom

Előszó 6

1. Alap KRESZ ismeretek 8

1.1. Alap KRESZ rendelkezések 8

1.2. Vezetésre jogosító okmányok 11

2. Járművekre vonatkozó rendelkezések 15

2.1. A járművek közlekedésben való részvételének feltételei 15

2.2. A közúti járművekkel kapcsolatos fogalmak 17

3. A közúti jelzések 20

3.1. A közúti jelzések 20

3.1.1. A rendőr és a jelzőőr jelzései 20

3.1.2. A jelzőőr jelzései 22

3.1.3. A gyalogosforgalom és a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek 22

3.1.4. Közúti jelzőtáblák 27

3.1.5. Az útburkolati jelek 28

3.2. Az úttal kapcsolatos fogalmak 31

4. A járműközlekedés általános szabályai 36

4.1. A járműközlekedés általános szabályai 36

4.2. Irányváltoztatással járó közlekedés 41

5. Parkolás, gyalogosokra való figyelem, járművek kivilágítása 47

5.1. Megállás és várakozás 47

5.1.1. Mozgáskorlátozottakra vonatkozó speciális szabályok 50

5.2. Magatartás a gyalogosokkal szemben 51

5.3. Járművek kivilágítása 52

6. Járművek terhelése 55

6.1. Személyszállítás 55

6.2. Teherszállítás 56

6.3. Élelmiszerszállítás 58

7. Közlekedésben való részvétel külön feltételei 62

7.1. Passzív biztonsági eszközök: 62

7.1.1. Biztonsági öv 62

7.1.2. Bukósisak 66

7.2. Rendkívüli események 67

7.2.1. A műszaki hiba kérdésköre 67

7.2.2. Elromlott jármű vontatása 68

7.2.3. Közúti baleset 70

7.2.4. A segítségnyújtás elmulasztása 72

7.2.5. A cserbenhagyás 73

8. A vezetői engedély visszavonása, az előéleti pontrendszer 74

8.1. A vezetői engedély helyszíni elvétele 74

8.1.1. Vezetési jogosultság szünetelése 74
8.1.2. A vezetői engedély visszavonása 75
9. KRESZ szabályok megsértése esetén lefolytatandó eljárások 78
9.1. Szabálysértési eljárás 78
9.2. Közigazgatási eljárás 79
9.3. Büntetőeljárás 81
9.3.1. Szándékosan elkövethető közlekedési bűncselekmények 81
9.3.2. Gondatlanul elkövethető közlekedési bűncselekmények 85
Jogszabályok 87

Előszó

Köszöntjük a 10 tanórás *KRESZ ismeretek falu- és tanyagondnokok számára* c. szakmai e-learning típusú képzésen!

Ez a modern képzési forma, ledöntve a térbeli és időbeli határokat, lehetővé teszi a képzés tananyagához való rugalmas hozzáférést és annak egyéni ütemben történő elsajátítását.

- A képzés teljes tartalmát a megadott elektronikus felületen éri el. A tananyag feldolgozására az Ön által meghatározott időbeosztásban és ritmusában kerülhet sor a megadott határidőig.
- A képzés vizsgával zárul, amit az elektronikus felületen tud teljesíteni a megadott határidőig. A határidő lejártát követően a teszt megírására nincs lehetőség.

Mit ad Önnek a *KRESZ ismeretek falu- és tanyagondnokok számára* c. továbbképzés, milyen kompetenciákkal bővül szakmai tudása?

A továbbképzés célja, hogy a falu- és tanyagondnoki munkakört betöltő munkatársak számára felfrissítésre kerüljenek a munkájukhoz szükséges KRESZ szabályok. A képzés elemi pontja a problémák megelőzése, ennek részeként a KRESZ változásainak fontosabb pontjainak és a KRESZ-hez szorosan kapcsolódó és a járművezetőket érintő jogszabályok részletes bemutatása.

Ismertetésre kerülnek az áru-, a személyszállítás és a parkolás szabályai, továbbá, a nem várt közlekedési helyzetekben alkalmazandó teendők.

Hogyan épül fel a *KRESZ ismeretek falu- és tanyagondnokok számára* c. továbbképzés?

Tananyagegység	Óraszám	Forma
– Szakmai e-learning	10 tanóra (7 tanóra elmélet 3 tanóra gyakorlat)	e-learning

Általános forgatókönyvi utasítások a teljes tananyag e-learning felületre történő adaptációhoz

A főszöveg, a tananyag tényleges szövege Arial 10; 1,15 sorközzel. Az új kifejezések, kulcsszavak vastagítással kiemelésre kerültek. Kérjük, hogy a szövegezésben alkalmazott betűtípusok (pl.: félkövér, dőlt) megtartását; valamint a fejezetek és alfejezetek címének feltüntetését, az azokhoz tartozó sorszámmal együtt. Fontos a tartalmak sorrendiségének megtartása.

A fejezetekhez tartozó **Összefoglaló szövegdoboz** (Összefoglalás-Cél-Kulcsszavak-Tanulást segítő kérdések-Felhasznált irodalom) feltüntetése önálló képernyőn való elhelyezéssel javasolt.

- **A jogszabályi idézetek** mindig *dőlt betűsek.* A hosszabb idézetek külön, beljebb kezdődő bekezdésbe kerültek. A megvalósítás során javasoljuk ezt a formai elkülönítést megtartani, esetleg más eszközökkel, pl. eltérő színű háttérrel.
- **A példák** a főszöveg és a jogszabályok jobb megértését segítik elő. A szövegben a példák eltérő betűtípussal (Calibri 10) lettek kiemelve. A megvalósítás során javasoljuk a példák elkülönítését a főszövegtől, akár külön lapra történő elhelyezéssel.

- ***Az képzésbe bekerülő képek/ábrák*** helye a szövegben törzsszöveegként piros számmal és zöld háttérrel vagy opcionális szövegrészként piros számmal és kék háttérrel jelenik meg, a számozása megegyezik a külön zip file-ban lévő képek nevével. A képek/ábrák számozása: az első szám a fejezet száma, a második szám az alfejezetre utal, a harmadik szám pedig az alfejezeten belüli képek/ábrák sorrendjére. Ahol releváns, ott az ábra/kép alatt megjelenítendő felirat is feltüntetésre került. A fekete számmal és piros hátérrel ellátott képek nem kerülnek bele az e-learning tananyagba.
  ***FONTOS:* a szövegben piros számmal és zöld háttérrel jelölt képek, a helytakarékosság jegyében feltüntethetőek zöld „i" betű jelzésű felugró ablakban is, melyek megnyitása nélkül a képernyőképek nem léptethetőek tovább.**

- Fontos, hogy felugró ablakban szükséges a törzsanyaghoz, magyarázó-, és opcionális szövegrészhez és az ábrákhoz tartozó, **lábjegyzetben feltüntetett források, hivatkozások** megjelenítése is.
- Fontos, hogy ne lehessen átlépni a következő képernyőre a magyarázó szövegrész megnyitása nélkül (amennyiben az a résztvevő által kinyitandó ablakban jelenik meg)
- Fontos, hogy a tananyag megtekintésének elkezdése előtt feltüntetésre kerüljön a résztvevők számára, a törzsanyag, magyarázó szövegrész és opcionális szövegrész eltérő célú tartalmának **alábbi*** rövid leírása és feltüntetésének módja; valamint, hogy az önellenőrző- és vizsgakérdések a törzsanyagból kerülnek ki.

  *
  - „A törzsanyag a főbb információkat tartalmazó szövegrész, mely a képzéshez kötődő tudástár alappilléreit képezi.
  - A magyarázó szövegrész a törzsanyagot bővebben kifejtő tartalom, mely a szükséges tudást részletesebben kifejtve, segíti annak elmélyítését.
  - Az opcionális szövegrész a képzés tananyagához kötődő érdekességeket tartalmazza, mely kiszélesíti a résztvevők témával kapcsolatos ismereteit.

  A törzsanyag tartalma elsőként jelenik meg a képernyőképeken, melyet a kötelezően megnyitandó ablakokkal vagy továbbgörgetés lehetőségével a magyarázó szövegrész kísér. Az opcionális szövegrészeket tartalmazó felugró ablakok megnyitása ajánlott, de nem kötelező."

Forgatókönyvi utasítások a tananyag összes önellenőrző kérdésére vonatkozóan

Az önellenőrző kérdések az e-learning tananyagrészre kiterjedően, az egyes fejezetekhez kötődnek, megjelenítése így az adott fejezetek után célszerű. Az önellenőrző kérdések egy része a vizsgateszt kérdései közül kerülnek ki, a továbbiak nem, azonban hasonló tartalommal bírnak. A válaszok megjelölés után azonnal feltüntetendő az ellenőrzés. Hibás válasz esetén nincs lehetőség új próbálkozásra Az önellenőrző kérdések a vizsgateszt pontszámításába nem számítanak bele. Az alfejezetenként 2 db, összesen 10 db önellenőrző kérdés minden hallgató számára azonos. Az önellenőrző kérdések helyes válaszai zöld, félkövér betűtípussal jelöltek.

1. Alap KRESZ ismeretek

1.1. Alap KRESZ rendelkezések

A KRESZ hatálya

Fontos, hogy tisztában legyünk azzal, hogy a KRESZ szabályai pontosan hol és mikor érvényesek.

De mit is jelent ez az egyébként közismert szó: **KRESZ** = **K**özúti **R**endelkezések **E**gységes **Sz**abályozása, ami tulajdonképpen egy jogszabály mely 1975-ben jelent meg, és az akkori Közlekedési- és Postaügyi Miniszter és a Belügyminiszter írt alá. A hivatalos megnevezése: 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályozásairól.

> *E rendelet a Magyarország területén lévő közutakon és közforgalom elől el nem zárt magánutakon folyó közlekedést szabályozza.*
>
> *KRESZ 1.§ (1) bekezdés.*

Meg kell azért említeni, hogy az alapvető szabályok más országok közútjain is érvényesek, de azért egy külföldi út előtt tájékozódni kell, hogy milyen eltérésekkel találkozhatunk. A **közút** fogalma egyszerűen értelmezhető: „a gyalogosok és a közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület”. (Pl. utcák, települések közötti utak, stb.) **Magánutak** azok az utak, melyek magánterületen helyezkednek el. (Pl. udvaron, gyártelepen, stb.) Csak a szabadon hozzáférhető magánutak tartoznak a KRESZ hatálya alá, tehát azok a magánutak, amelyeket sorompóval, kapuval vagy más fizikai eszközzel **nem zártak le**, vagy nem jelöltek meg „mindkét irányból behajtani tilos” jelzőtáblával és a „magánút” feliratot tartalmazó kiegészítő táblával. A bevásárlóközpontok parkolói például magánterületen helyezkednek el, de mivel nincsenek lezárva, ezért a KRESZ szabályai ott is érvényesek.

A KRESZ tehát általában nem terjed ki a közforgalom elől elzárt magánutakra, van azonban egy kivétel:

> *„A közúton elkövetett bűncselekményekre megállapított rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha a közúti járművezetésre vonatkozó szabályok megszegése nem közúton okoz legalább súlyos testi sértést vagy halált.”*
>
> *A Büntető Törvénykönyv 240. § (1) bekezdés*

Példa

S. E. falugondnok az önkormányzat által kiutalt szociális tűzifát szállítja az önkormányzat tulajdonában lévő traktorral az erdészet által lezárt erdei úton. Az erdőben tolatás közben átmegy a rakodást végző V.A. közmunkás lábán, aki ennek következtében bokatörést (8 napon túl gyógyuló sérülést) szenved.

A helyszínen intézkedő körzeti megbízott alkoholszondás ellenőrzést végez, ami sajnálatos módon azt állapítja meg, hogy S. E. falugondnok a baleset időpontjában erősen ittas volt. A fentiek alapján – bár az eset magánúton történt – a falugondnokkal szemben *Járművezetés ittas állapotban* bűntett elkövetése miatt indítanak eljárást, de mivel balesetet is okozott, ezért az úgynevezett minősített eset áll fenn, ezért 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A közlekedésben való részvétel személyi és tárgyi feltételei

Milyen személyi feltételei vannak a járművezetésnek?

> *Járművet az vezethet, aki*
>
> *a) a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes engedéllyel rendelkezik, és a jármű vezetésétől eltiltva nincs;*
>
> *b) a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van, továbbá*
>
> *c) a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.*
>
> *(2) A jármű vezetését az üzemben tartó nem engedheti meg, illetőleg a vezető nem engedheti át olyan személynek, aki az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek nem felel meg.*
>
> *(3) Az (1) bekezdésben említett engedélyt a vezetőnek vezetés közben magánál kell tartania.*
>
> *(4) Az (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltétel fennállása esetén a kerékpárosra nem kell alkalmazni az (1) bekezdés c) pontjában a járművezető szervezetében szeszesital fogyasztásából származó alkohol jelenlétére vonatkozó korlátozást.*
>
> *KRESZ 4. § (1)*

A jogszabályból látható, hogy közúti járművet **csak a jármű vezetéséhez szükséges érvényes engedély megléte** esetén lehet vezetni. Természetesen van olyan jármű is, amelynek a vezetéséhez nem kell engedély, ilyen a kivétel pl.: a kerékpár. A járművezetőt kiemelt jogsértések elkövetése esetén **a járművezetéstől eltilthatják.** Az eltiltás kiterjedhet minden jármű vezetésére, vagy csak a vezetői engedélyben felsorolt 1-1 kategóriára.

Példa

S. E. falugondnokot a község körzeti megbízottja tetten érte, amint a kocsmából kijőve, a kocsma előtt álló teherautóba ittas állapotban beült és azzal elindult. A teherautó vezetéséhez „C" kategóriájú vezetői engedély szükséges. A bírósági eljárás során az eljáró bíró figyelembe vette, hogy amennyiben a falugondnokot teljes mértékben eltiltaná a járművezetéstől, falugondnoki munkáját már nem tudná ellátni. A bíróság nem akarta a S. E.-t munkanélkülivé tenni, ezért a „B" kategóriájú vezetői engedélyét meghagyta, és a „C" kategóriába tartozó járművek vezetésétől tiltotta el.

A **jármű biztonságos vezetésére képes állapot** azt jelenti, hogy a járművezető **érzékei nem tompultak**, a járművet **megfelelő biztonsággal** tudja irányítani, és a járművezetés közben fellépő helyzeteket a tőle elvárható módon tudja kezelni.

Példa

Az erdőben elszenvedett bokatörés miatt V.A. közmunkás a lábára fekvőgipszet kapott. V. a hosszú táppénzes időszakot nehezen viselte „szárazon", ezért úgy döntött, hogy kölcsönkér egy autót, és azzal elmegy a kocsmába néhány üveg sörért. A gépkocsi tulajdonosa azonban nem adta kölcsön számára a járművet, mert úgy ítélte meg, hogy V. nincs biztonságos vezetésre képes állapotban.

A vezetési képességre hátrányosan ható szer minden olyan szer, amely tompítja az érzékeket és rontja a reflexeket. Ez nem csak **kábítószer** lehet, hanem olyan **gyógyszer** is, ami ilyen hatást fejt ki – ilyenek lehetnek a nyugtatók, de más gyógyszernek is lehet ilyen mellékhatása. A gyógyszerekhez mellékelt tájékoztatóban megtalálható, hogy az adott gyógyszer befolyásolja-e a járművezetésre való képességet. Az **alkoholtartalmú italok** fogyasztásának **nincs minimum értéke**, azt vezetés megkezdése előtt **a legkisebb mértékben is tilos** fogyasztani.

Példa

F. K. munkahelyi problémái miatt idegileg kimerült, és állandó, erős fejfájás is gyötörte. Az orvos erős nyugtatót adott neki, és felhívta a figyelmét, hogy ez a gyógyszer majd megnyugtatja, de le is fogja lassítani, így semmiféleképpen ne üljön autóba. F. K. erre ígéretet is tett. Néhány órával később azonban telefonhívást kapott a testvérétől, aki lemaradt a buszról, és a szomszéd faluból nem tudott hazajutni. F. K. megnyugtatta, hogy ne aggódjon, máris megy érte. Ezután beült az autójába, de amikor néhány száz méterrel később elhaladt a B. Gy. által vezetett autó mellett, nem tartott kellő oldaltávolságot, és a B. Gy. autójának baloldali visszapillantó tükrét leütötte. Mivel a felelősség kérdésében nem tudtak megegyezni, rendőri intézkedést kértek. A helyszínen mindkettőjükkel szemben alkoholszondás ellenőrzést végeztek, mely szeszesital fogyasztást egyik sofőrnél sem jelzett. Az intézkedő rendőrnek azonban feltűnt, hogy F. K. mozgása bizonytalan, beszéde lassú, ezért vér- és vizeletmintavétel céljából az orvosi ügyeletre előállították. A további eljárás során a visszaérkezett vér- és vizeletminták eredményéből megállapítást nyert, hogy F. K. szervezetében olyan mennyiségű nyugtató volt, mely alkalmas volt arra, hogy bódultságot okozzon, ezért vele szemben *Járművezetés bódult állapotban* vétség elkövetése miatt büntetőeljárás indult, és a vezetői engedélyét elvették.

Az alkoholfogyasztás tilalma a kerékpárosokra nem vonatkozik, de nekik is biztonságos közlekedésre alkalmas állapotban kell lenniük. Ha az alkoholfogyasztás mértéke a kerékpárosnál már olyan mértékű, hogy kacskaringózva közlekedik, akkor már nincs biztonságos közlekedésre képes állapotban, és így már szabálysértést valósít meg.

Érdekesség viszont, hogy **a kézikocsit toló vagy húzó személy is vezetőnek minősül**, így az **alkoholfogyasztás tilalma rá is vonatkozik**. Így, ha valaki akár csak egy pohárka pálinka elfogyasztását követően kézikocsit tol, már megsérti a KRESZ-ben leírtakat. A kerékpárt vagy segédmotoros kerékpárt toló személy viszont nem minősül vezetőnek, rájuk a gyalogosokra vonatkozó szabályok az érvényesek.

Tárgyi feltételek: a járművek közlekedésben való részvételének feltételei

> *5. § (1) A közlekedésben olyan járművel szabad részt venni,*
>
> *a) amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van;*
>
> *b) amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezésű hatósági jelzés(ek) [rendszámtábla(ák)] van(nak) felszerelve;*
>
> *c) amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek;*
>
> *d) amely az utat és tartozékait nem rongálja és azok környezetét nem szennyezi;*
>
> *e) amely megfelel a (9) bekezdésben meghatározott feltételnek;*
>
> *f) amelyre a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll.*

1-1-01

A közúti közlekedésben általában csak olyan járművel szabad részt venni, amely

- rendelkezik érvényes forgalmi engedéllyel,
- megfelelő műszaki állapotban van,
- és rendelkezik felelősségbiztosítással.

Kivételek:

A nem gépi meghajtású járműveknek nincs forgalmi engedélyük, és felelősségbiztosítást sem kell kötni rájuk pl.: kerékpár. Ennek ellenére a járműnek megfelelő műszaki állapotúnak kell lennie. Ilyen jármű például a kerékpár.

Van olyan gépi meghajtású jármű is, amelynek nem kell rendelkeznie érvényes forgalmi engedéllyel, de a másik két feltételnek meg kell felelnie, azaz rendelkeznie kell felelősségbiztosítással, és megfelelő műszaki állapotúnak kell lennie. Ilyen például a segédmotoros kerékpár.

A biztonságos közúti közlekedés és a baleset-megelőzés gyakorlati ismeretei

A KRESZ bevezető része rámutat a közlekedésbiztonság fontosságára:

> *„A közúti közlekedés biztonsága és zavartalansága fontos társadalmi érdek(…) A biztonságos és zavartalan közlekedés alapvető feltétele, hogy a közlekedési szabályokat mindenki megtartsa és számíthasson arra, hogy azokat mások is megtartják…" Emellett szükséges az is, hogy a közlekedés résztvevői előzékenyek és türelmesek legyenek egymással szemben."*

Magyarországon az elmúlt években átlagosan 600 ember vesztette életét közúti közlekedési balesetek során. Ez egy átlagos magyar falu lélekszámának felel meg! Emellett évente átlagosan 5 500 fő sérült meg súlyosan, és 15 500 fő szenvedett könnyű sérülést. A súlyosan megsérültek között jelentős számban vannak olyanok, akik életük végéig viselik a baleset következményeit.

A halálos balesetek oka leggyakrabban a sebességtúllépés és a gyorshajtás. Nem csak arra kell gondolni, hogy valaki az adott útszakaszon megengedett legnagyobb sebességnél gyorsabban hajt, hanem a relatív gyorshajtás is ide tartozik. A **relatív gyorshajtás** azt jelenti, hogy gépjármű vezetője nem az útviszonyoknak, a látási viszonyoknak, illetve az egyéb körülményeknek megfelelően választja meg a jármű sebességét. (Például ködben vagy jeges úton az egyébként megengedett 90 km/h sebességgel halad, pedig a körülmények ennél lassabb haladást tennének indokolttá.)
1-1-02

A második leggyakoribb balesetet okozó tény az elsőbbség meg nem adása. Leggyakrabban a gyalogosátkelőhelyen, közismert nevén a zebrán áthaladó gyalogosoknak nem adják meg az elsőbbséget, így okozva a balesetet.
1-1-03

A dobogó harmadik helyén pedig **a kanyarodás, illetve irányváltoztatás szabályainak megsértése** következtében történő balesetek szerepelnek.

1.2. Vezetésre jogosító okmányok

Arról, hogy Magyarország területén milyen típusú vezetői engedélyekkel lehet gépjárművet vezetni, a *közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló jogszabály* (326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet) rendelkezik. A Magyarországon kiadott vezetői engedélyek nemzetközi és nemzeti kategóriákra lehetnek érvényesek. A nemzetközi érvényességi kategóriákat más országokban is elfogadják, míg a nemzeti kategóriák kizárólag Magyarország területén jogosítanak vezetésre. A vezetői engedélyekben nemcsak kategóriák és ~~hanem~~ kombinált kategóriák is szerepelhetnek.
1-2-01

1-2-02

Falugondnokok szempontjából talán a legfontosabb kategória a **„B" kategória.**

„B" kategóriás jogosítvánnyal a következő járműveket lehet vezetni:

> *„a) A 3500 kg-ot meg nem haladó megengedett legnagyobb össztömegű gépkocsi, amely a vezetőn kívül legfeljebb nyolc utas szállítására tervezett és gyártott gépjármű;*
>
> *b) Az a) pont szerinti gépkocsiból és 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó (könnyű) pótkocsiból álló járműszerelvény. E járműszerelvény megengedett legnagyobb együttes össztömege legfeljebb 4250 kg;*
>
> *c) Az a) pont szerinti gépkocsiból és 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó (nehéz) pótkocsiból álló járműszerelvény, feltéve, hogy a pótkocsi megengedett legnagyobb össztömege nem haladja meg a vontatójármű saját tömegét. E járműszerelvény megengedett legnagyobb együttes össztömege legfeljebb 3500 kg."*
>
> *Ezen felül: segédmotorkerékpár, lassújármű és pótkocsija, kerti traktor, állati erővel vont jármű, mezőgazdasági vontató és könnyű pótkocsija.*

Itt fontos kiemelni a fentebb említett járműszerelvény kategóriát. Amennyiben valaki a személyautójával pótkocsit vontat, már nem a személyautóra vonatkozó előírások az irányadók. Így például lakott területen kívül, amíg a személyautó 90 km/h sebességgel közlekedhet, addig ugyanez a személyautó és a hozzákapcsolt pótkocsiból álló járműszerelvénynek már csak 70 km/h a megengedett sebesség.

Példa

S. E. falugondnok azt a feladatot kapta, hogy a faluban minél rövidebb idő alatt hordja ki a szociális tűzifát. Ehhez az önkormányzat bármelyik járművét igénybe veheti. S. E. természetesen csak „B" kategóriára érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik. Az önkormányzat udvarán állva számba vette a lehetőségeket.

- Ha a kisteherautóval megyek, melynek a megengedett össztömege 3500 kg, akkor ahhoz csak egy 750 kg össztömegű utánfutót kapcsolhatok. Így összesen 2000 kg fát vihetek el. Egy 1500 kg össztömegű pótkocsi is áll az udvaron, de ha ezt választom, a járműszerelvényem a vonó járművel együtt nem haladhatja meg a 3500 kg-t. Ebben az esetben legfeljebb 1500 kg fát tudok elvinni. A járműparkot tovább vizsgálva látta, hogy az udvaron áll még egy-egy piros és fekete rendszámos traktor is, pótkocsikkal. A traktorokhoz közeledve észrevette, hogy az egyik gépet éppen szerelik, és megkérdezte a szerelőtől, hogy miért van az egyik traktoron piros, a másikon fekete rendszám. A szerelő elmondta neki, hogy a piros rendszámos traktor lassújárműnek, a fekete rendszámos pedig mezőgazdasági vontatónak van vizsgáztatva.

S. E. úgy emlékezett, hogy ő ezeket a járműveket is vezetheti „B" kategóriás jogosítványával. Abban viszont már nem volt biztos, hogy melyikkel milyen pótkocsit vontathat. Szerencsére a falu körzeti megbízottja pont arra sétált és felvilágosította a falugondnokot:

- Ha a fekete rendszámos traktort választod, azzal csak könnyű, azaz 750 kg megengedett legnagyobb össztömegű pótkocsit vontathatnál. Úgy jársz a legjobban, ha a lassújárműként levizsgáztatott traktorral mész, mert annak a pótkocsiját nem korlátozza le a jogsid, így az 5000 kg össztömegű pótkocsiját is vontathatod, amivel 4000 kg fát vihetsz el egyszerre. Ja, és így én sem büntetlek meg!

A vezetői engedélyben szereplő további nemzetközi kategóriák:

> *„A1" kategória: motorkerékpár max:125 cm3-es, teljesítménye max:11 kw.*
>
> *„A2" kategória: motorkerékpár max: 35 kw teljesítménnyel*
>
> *„A" kategória: motorkerékpár teljesítmény korlátozás nélkül*

„AM” kategória: két- és háromkerekű segédmotorkerékpár, melynek hengerűrtartalma az 50 cm3-t, a motor teljesítménye 4 KW-t nem haladja meg. Mopedautó

„BE” kategória: „B” kategóriába tartozó járművek max: 3500 kg össztömegű pótkocsival

„C1” kategória: tehergépkocsik vezetésére max: 7500 kg-ig.

„C1E” kategória: tehergépkocsi nehézpótkocsival max: 12000 kg-ig.

„C” kategória: tehergépkocsik vezetésére súlykorlát nélkül

„CE” kategória: tehergépkocsi és nehézpótkocsi súlykorlát nélkül

„D1” kategória: legfeljebb 16+1 személy szállítására alkalmas max: 8 méter hosszú gépjármű

„D1E” kategória: „D1” kategória és nehézpótkocsi

„D” kategória: több mint 8+1 személy szállítására tervezett gépjármű szállítható személyek számának korlátozása nélkül

„DE” kategória: „D” kategóriába tartozó gépjármű és nehéz pótkocsi

Nemzeti kategóriák és általuk vezethető járművek:

„K” kategória: kerti traktor, állati erővel vont jármű

„T” kategória: mezőgazdasági vontató és két nehézpótkocsi, lassújármű és pótkocsi, kerti traktor, állati erővel vont jármű, segédmotoros kerékpár (ide értve a „mopedautót” is)

„M” kategória: segédmotoros kerékpár (ide értve a „mopedautót” is), kerti traktor, állati erővel vont jármű

„TR” trolibusz: trolibusz, mezőgazdasági vontató és két nehézpótkocsi, lassújármű és pótkocsi, kerti traktor, állati erővel vont jármű, segédmotoros kerékpár

„V” kategória: kerti traktor, állati erővel vont jármű.

Ezek a kategóriák kizárólag Magyarország területén jogosítanak vezetésre.

Egészségügyi alkalmasság vezetői engedélyhez:

A nemzetközi kategóriák **csak egészségügyi alkalmassági vizsgálat után** jogosítanak vezetésre. Az orvosi igazolás érvényességi idejét a vezetői engedély hátoldalán a 11. pontban tüntetik fel.

A hivatásos gépjárművezetőknek szigorúbb orvosi vizsgálaton kell átesniük, mint a nem hivatásos vezetőknek. Azt, hogy milyen orvosi érvényességgel rendelkezik valaki, a 12. pontban található kód jelzi: a hivatásos gépjárművezetőknél 102-es kód, a nem hivatásosok esetében 101-es kód szerepel.

Gyakran felvetődik a kérdés, hogy ha valaki a munkájához gépjárművet használ, mint például a **falugondnokok**, melyik egészségügyi kategória szükséges részükre. Mivel a falugondnokok nem díj ellenében végeznek személy- vagy áruszállítást, és a munkakörük fő profilja ~~s~~nem a gépkocsivezetés, ezért **számukra nem kötelező** a **magasabb egészségügyi alkalmasság**.

A vezetői engedély személyazonosság igazolására is alkalmas az okmány érvényességének lejártáig. A 65. életévüket betöltöttek esetében a vezetői engedély érvényességi idejének lejártát követően is alkalmas személyazonosság igazolására.

A vezetői engedély egészségügyi érvényességének lejártát követően is vezethető járművek:

Bármely nemzetközi kategóriában megszerzett vizsga alapján:

1. *segédmotoros kerékpár (ideértve a „mopedautót” is)*
2. *lassú jármű és pótkocsija*
3. *kerti traktor*
4. *állati erővel vont jármű*

„B”, „C1”, „C”, „D1”, „D” kategóriában megszerzett vizsga alapján:

1. *mezőgazdasági vontató és könnyű pótkocsija*

„BE”, „D1E”, „DE” kombinált kategóriában megszerzett vizsga alapján:

mezőgazdasági vontató és egy pótkocsija

„CE” vagy „C1E” kombinált kategóriában megszerzett vizsga alapján:

mezőgazdasági vontató és két nehéz pótkocsija

„TR” kategóriában megszerzett vizsga alapján:

1. *mezőgazdasági vontató és könnyű pótkocsija*
2. *segédmotoros kerékpár („M” és „AM” kategória)*
3. *lassú jármű és pótkocsija*
4. *kerti traktor*
5. *állati erővel vont jármű*

„V” kategóriában megszerzett vizsga alapján:

1. *kerti traktor*
2. *állati erővel vont jármű*

Az 1. fejezet önellenőrző kérdései

1. Falugondnok ként bevásárlóközpontba szállítja a nyugdíjasokat bevásárlás céljából. Be kell-e tartania a KRESZ szabályait a bevásárlóközpont parkolójában?

a) Nem, mivel a parkoló az áruház magánterülete, ezért csak arra kell figyelnie, nehogy balesetet okozzon.
b) A bevásárlóközpont típusától függ.
c) **Igen, mert a parkoló közforgalom számára megnyitott magánútnak minősül.**
d) Igen, habár a parkoló a közforgalomtól elzárt magánút.

2. A községben szervezett kerékpártúra végén a résztvevők alkoholtartalmú italok fogyasztásával próbálták felfrissíteni magukat, miután mindenki hazaindult a kerékpárjával. Felülhetnek-e a kerékpárra vagy tolniuk kell hazáig?

a) Tolniuk kell a kerékpárt, mert a járművezető a vezetés megkezdése előtt szeszesitalt nem fogyaszthat.
b) Felülhetnek, mert a szeszesital fogyasztás tilalma a kerékpárosokra nem vonatkozik.
c) Az elfogyasztott alkoholmennyiségtől függ.
d) **Csak akkor ülhetnek fel, ha a kerékpár biztonságos vezetésére képes állapotban maradtak.**

2. Járművekre vonatkozó rendelkezések

2.1. A járművek közlekedésben való részvételének feltételei

KRESZ 5. § (1) A közlekedésben olyan járművel szabad részt venni,

a) amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van;

Ez az engedély a **forgalmi engedély,** amely a forgalomba helyezett jármű közúti közlekedésben történő részvételének jogszerűségét igazolja.
2-1-01

b) amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezésű hatósági jelzés(ek) [rendszámtábla(ák)] van(nak) felszerelve;

Általában egy gépkocsit két darab hatósági jelzéssel, vagyis **rendszámmal** kell ellátni. Az egyik rendszámtáblát a jármű elején és a ~~másikat~~ a jármű végén kell elhelyezni.

2-1-02

c) amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek;

Ez a jogszabály a 6/1990.(IV.12.) KÖHÉM rendelet, mely a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szól, amit műszaki KRESZ-nek is szokás nevezni.

Azt, hogy a fenti jogszabályban meghatározott feltételeknek egy-egy gépjármű megfelel-e, az időszakos műszaki vizsgák során a Közlekedési Hatóság ellenőrzi. Amennyiben az előírt feltételeknek a gépjármű megfelel, a forgalmi engedélybe bejegyzésre kerül a műszaki vizsga érvényességének ideje. Új autóknál ez 3 év, régebbi évjáratoknál 2 év. Annak ellenére, hogy egy adott gépjármű rendelkezik műszaki érvényességgel, a gépjárművezető az elindulás előtt minden esetben köteles ellenőrizni „a kormányberendezés, a fékberendezés, a gumiabroncsok, valamint a kötelezően előírt világító- és fényjelző berendezések állapotát (működését), továbbá a hatósági jelzés(ek) [rendszámtábla(ák)] meglétét, állapotát - az adott körülmények között indokolt módon”. Az ellenőrzés módját a „A gépjárművezetőt terhelő kötelességek” fejezetnél részletesen elemezzük. 2010. január elsejével megszűnt a környezetvédelmi igazolólap, ismertebb nevén a zöldkártya, így az autóknál a károsanyag-kibocsátást már csak a műszaki vizsga során ellenőrzik.

Természetesen vannak olyan járművek is, amelyekhez nem kell forgalmi engedély, pl. kerékpár, segédmotoros-kerékpár, de ennek ellenére csak akkor közlekedhetünk velük, hogyha megfelelő műszaki állapotban vannak. A kerékpár kötelező tartozékait már az általános iskolában, sőt egyre gyakrabban már az óvodákban is oktatják. A nyári szünet nem múlik el kerékpározás nélkül, ezért fontos, hogy tudják a gyerekek is, hogy ha elindulnak, meg kell tudni állniuk is (két külön álló fék), ha rájuk sötétedik, akkor legyen világításuk, és fontos tudniuk, hogy a sötétben akkor fogják őket leghamarabb észrevenni, hogy ha a kerékpáron elöl, hátul, és a küllőkön is van fényvisszaverő prizma. Az is lényeges, hogy ha balesetveszélyes helyzet alakul ki, azt hangjelzéssel (csengő, duda) jelezni tudja, és így a baleset bekövetkezését el tudja kerülni. (Pl. kerékpárúton másik kerékpár előzésének megkezdésekor az előttünk közlekedő kerékpáros részére hangjelzést tudunk adni és nem fog elénk hajtani). Fontos, hogy ezekkel az alap dolgokkal ne csak a gyerekek, hanem a felnőttek is tisztában legyenek.
2-1-03

d) amely az utat és tartozékait nem rongálja és azok környezetét nem szennyezi;

Így például nem lehet olyan munkagépekkel közlekedni, amelyek az utat beszennyeznék, vagy a lánctalppal az utat megrongálnák.

Ha mégis szennyezés kerül az úttestre, azt haladéktalanul el kell távolítani, az úttestet meg kell tisztítani, mivel a szennyezés baleseti veszélyforrás lehet.

2-1-04

> *f) amelyre a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll.*

A **kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás** megkötése az üzembentartót terheli. Baleset esetén, amennyiben másnak kárt okozunk, a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás terhére kártalanítják a vétlen felet. A szabályszegésért a hatóság előtt viszont vállalnunk kell a felelősségünket.

A gépjárművezetőt terhelő kötelességek

> *KRESZ 5. § (2) A jármű vezetője, mielőtt a járművel a telephelyről (így különösen a garázsból) elindul, köteles a kormányberendezés, a fékberendezés, a gumiabroncsok, valamint a kötelezően előírt világító- és fényjelző berendezések állapotát (működését), továbbá a hatósági jelzés(ek) [rendszámtábla(ák)] meglétét, állapotát - az adott körülmények között indokolt módon – ellenőrizni.*
>
> *(4) A jármű hatósági engedélyét - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a vezetőnek vezetés közben magánál kell tartania.*

2-1-05

Az ellenőrzés során figyelnünk kell, hogy a **kormánykerék** elforgatásával összhangban fordulnak-e a kerekek, illetve a kormánykerék holtjátéka nem lépi-e túl a még biztonságos szintet.

2-1-06

Ellenőrizni kell, hogy a **fékpedál** benyomásakor a pedál kemény marad-e, illetve a jármű fékezhetősége megfelelő-e. (Utóbbit kis sebességnél teszteljük.) Fékezéskor a gépkocsinak megfelelően lassulnia kell, és nem húzhat egyik irányba sem.

2-1-07

~~A~~ hogy a **kéziféknek** 4-5 kattanásnál ~~már~~ rögzíti-e ~~kell~~ a járművet. Ha a kézifék nem működik megfelelően, parkolásnál a jármű elgurulhat.

2-1-8

~~A~~ hogy a gumiabroncsok profilmennyisége megfelelő-e: **gumiabroncsok** jogszabályban előírt minimális **profilmélysége** személygépkocsik és a 75 cm-nél kisebb átmérőjű kerekek esetén 1,6 mm, egyéb esetekben 3 mm, de a határértékeket éppen csak teljesítő abroncsokkal nagyon kockázatos közlekedni. A nyári guminál akkor tudja ellátni feladatát, ha a profilmélység legalább 2,5-3 mm, a téli guminál 4 mm legyen. javasolt.

2-1-09

A **gumiabroncs nyomásának** megfelelő értékét a gépjárműveken megtalálhatjuk, ha a vezető oldali ajtót kinyitjuk és a vezető mellett lévő oszlopra tekintünk, egyes típusoknál ugyanezeket az adatokat az üzemanyag betöltő ajtajának belsőoldalán találjuk. Ha a megadottnál alacsonyabb nyomás van a gumiabroncsokban, a jármű stabilitása romlik, valamint az üzemanyag fogyasztás is megnő.

2-1-10

2-1-11

Ellenőrizni kell az első **világítás**, vagyis a helyzetjelző, a tompított és a távolsági fényszóró, valamint a hátsó világítás, a féklámpa és az irányjelző működését. Az irányjelzőt legegyszerűbb a vészvillogó bekapcsolásával leellenőrizni. A féklámpát - ha egyedül vagyunk - úgy tudjuk leellenőrizni, hogy egy falhoz, vagy ha van lehetőség, üvegfelülethez (üveges ajtó) tolatunk, és a fékpedál benyomását követően figyeljük a lámpa visszatükröződését.

2-1-12

Ellenőrizni kell a két **rendszámtábla** meglétét, megfelelő rögzítését, illetve azt, hogy a láthatóságát nem akadályozza-e valami (pl.: szennyeződés, szállított áru, stb.).

A **jármű forgalmi engedélyét** a vezetőnek vezetés közben magánál kell tartania.

> *KRESZ 5. § (3) Ha a jármű az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéseknek nem felel meg;*
>
> *a) az üzemben tartó nem engedheti meg, hogy a vezető a járművel elinduljon és az elindulást köteles megakadályozni;*
>
> *b) a vezető a járművel nem indulhat el és az elindulásra vonatkozó utasítás végrehajtását köteles megtagadni.*

Falugondnokok esetében előfordulhat, hogy a feladatukhoz rendszeresített járművet kizárólag ők használják, ezáltal megbízott üzembentartóvá válnak. Ilyenkor nem feltétlenül terheli felelősség a forgalmi engedélyben szereplő üzembentartót, vagy tulajdonost, hogyha az a hiányosságokról nem tudhat, mert napi szinten nem tőle indul el a jármű, így a feltételek meglétét ellenőrizni sem tudja. (A tulajdonosnak azonban tisztában kell lennie azzal, hogy meddig érvényes a jármű műszaki vizsgája, és hogy megvan-e a kötelező felelősségbiztosítása.)

A falugondnok viszont a járművel nem indulhat el, és nem engedheti tovább a jármű vezetését másnak, ha tisztában van azzal, hogy **a jármű nem felel meg a jogszabályban előírt feltételeknek.**

2.2. A közúti járművekkel kapcsolatos fogalmak

a) **Jármű**: **közúti szállító- vagy vontatóeszköz**, ideértve az önjáró vagy vontatott munkagépet is.

Nem minősül járműnek: a mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló, emberi erővel tolt vagy hajtott **kerekesszék,** és a gépi meghajtású kerekesszék - ha sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a **gyermekkocsi,** és a **talicska**. **Az ilyen eszközökkel közlekedő személyek gyalogosoknak minősülnek.**

b) **Gépjármű**: olyan jármű, amelyet beépített erőgép hajt.

Nem minősül gépjárműnek: a mezőgazdasági vontató, a lassújármű, a segédmotoros kerékpár és a villamos.

c) **Gépkocsi:** olyan gépjármű, melynek négy vagy több kereke van. A négykerekű motorkerékpár azonban nem gépkocsi.

d) **Személygépkocsi:** személyszállítás céljára készült olyan gépkocsi, amelyben - a vezető ülését is beleértve - legfeljebb 9 állandó ülőhely van.
2-2-01

Amennyiben a falugondnoki kisbusznak a vezető üléssel együtt legfeljebb 9 állandó ülőhelye van, úgy ezek a járművek is személygépkocsinak minősülnek.

e) **Autóbusz**: személyszállítás céljára készült, elektromos felsővezetékhez nem kötött olyan gépkocsi, amelyben - a vezető ülését is beleértve - kilencnél több állandó ülőhely van.

f) **Trolibusz**: elektromos felsővezetékhez kötött gépkocsi.

g) **Vontató**: pótkocsi vontatására készült, rakfelület nélküli gépkocsi.

h) **Nyerges vontató**: olyan vontató, amely a rajta levő nyeregszerkezet útján a vontatott félpótkocsi súlyának jelentős részét átveszi.

i) **Tehergépkocsi**: a személygépkocsit, az autóbuszt, a trolibuszt és a vontatót kivéve minden gépkocsi.

i/1. **Nehéz tehergépkocsi**: tehergépkocsi, vontató, valamint e járművekből és pótkocsiból álló járműszerelvény, amelynek megengedett legnagyobb össztömege a 7,5 tonnát meghaladja.

j) **Motorkerékpár**: a külön jogszabályban L3e járműkategóriába sorolt kétkerekű oldalkocsi nélküli, L4e járműkategóriába sorolt oldalkocsival rendelkező jármű, továbbá a motoros tricikli.

k) **Motoros tricikli**: a külön jogszabályban L5e járműkategóriába sorolt háromkerekű és L7e járműkategóriába sorolt négykerekű motorkerékpár.

l) **Mezőgazdasági vontató**: kerekes vagy lánctalpas kialakítású, legalább két tengellyel rendelkező, pótkocsi vontatására és/vagy mezőgazdasági, erdészeti feladatú berendezések, gépek vontatására, hordozására, tolására, működtetésére alkalmas, 25 km/óra sebességnél gyorsabban haladni képes jármű, mely teher- és személyszállításra is alkalmas lehet.

m) **Lassújármű**: olyan jármű, amelyet beépített erőgép hajt, és sík úton önerejéből 25 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes.

n) **Pótkocsi**: olyan jármű, amely gépjárművel, mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel történő vontatásra készült. Könnyű pótkocsi a legfeljebb 750 kilogramm megengedett legnagyobb össztömegű pótkocsi, az ennél nagyobb össztömegű pótkocsi: nehéz pótkocsi.

o) **Félpótkocsi**: olyan pótkocsi, amely a vontató nyeregszerkezetére támaszkodik úgy, hogy súlyának jelentős részét a vontató veszi át.

p) **Járműszerelvény**: gépjárműből, mezőgazdasági vontatóból vagy lassú járműből és hozzákapcsolt pótkocsiból (egyéb vontatmányból) álló, a forgalomban egy vezetővel, egységként résztvevő járműkombináció.

r) **Segédmotoros kerékpár**: a külön jogszabályban L1e járműkategóriába sorolt kétkerekű, L2e járműkategóriába sorolt háromkerekű jármű, továbbá az L6e járműkategóriába sorolt quad és mopedautó.

r/1. **Kerékpár**: olyan, legalább kétkerekű jármű, amelyet emberi erő hajt, és ezt legfeljebb 300 W teljesítményű motor segíti. A kerékpáron a kerékpárt nem hajtó személy is szállítható erre alkalmas ülésen. A kerékpáron utánfutó vontatására alkalmas berendezés helyezhető el.

r/2. **Quad**: a külön jogszabályban L6e járműkategóriába sorolt könnyű négykerekű segédmotoros kerékpár vagy L7e járműkategóriába sorolt négykerekű motorkerékpár, amely nyitott utasterű, kormányműve nem áttételes, és a motorkerékpárok esetében szokásos kezelőszervekkel van felszerelve.

r/3. **Mopedautó**: a külön jogszabályban L6e járműkategóriába sorolt könnyű négykerekű segédmotoros kerékpár, amely zárt utasterű, több személy szállítására kialakított, kormánykerékkel és a gépkocsikban szokásos kezelőszervekkel van felszerelve.

A 2. fejezet önellenőrző kérdései

7. Lehet-e aszfalt burkolattal ellátott közúton olyan lánctalpas járművel közlekedni, amely a burkolatot haladása során rongálja?

a) Igen, ha rendelkezik előírt világítással és irányjelzővel.
b) Igen, műszaki feltételek hiányában is, mert munkagépnek minősül.
c**) Nem, mert az utat és tartozékait nem rongálhatja.**
d) Ha csak keresztbe akar átmenni az úton, akkor igen, mivel azzal nem rongálja nagymértékben az utat.

8. Elindulhat-e a járművezető a járművel, ha a járműre nincs a kötelező felelősségbiztosítás megkötve?

a) Igen, ha nem ő az üzembentartó, mert ezért csak az üzembentartót büntethetik meg.
b) Igen, mert a járművezetőnek nem kell a biztosítás meglétét ellenőriznie.
c) Igen, mert ha balesetet okoz, majd megegyezik valahogy a vétlen féllel a kártérítésben.
d) **Nem, mert a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelyre a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll.**

3. A közúti jelzések

3.1. A közúti jelzések

A közúti jelzéseknek is megvan a hierarchiája.

3-1-01

A csúcson a rendőri karjelzés áll, ami minden más utasítást felülír.

Ezt követi a fényjelzőkészülék jelzése. Ha a fényjelzőkészülék nem működik, akkor a közúti jelzőtáblák utasításait kell figyelembe venni. Ahol jelzőtábla nincs elhelyezve, ott az útburkolati jelek az irányadók.

Ha a felsorolt jelzések közül egyik sem szabályozza a közlekedést, például útkereszteződésben, akkor az egyéb KRESZ szabályokat kell figyelembe venni, adott esetben például a **„jobbkéz**” szabályt.

Most nézzük sorban a jelzéseket.

3.1.1. A rendőr és a jelzőőr jelzései

Talán a rendőri karjelzés az a jelzés, amitől a gépjárművezetők a legjobban félnek. De ha jobban belegondolunk, nem is olyan bonyolultak. Elevenítsük fel, hogy mit is jelentenek ezek a karjelzések.

***6. §** (1) A forgalmat az útkereszteződésben irányító rendőr karjelzései:*

a) a rendőr mindkét karjának oldalirányú kinyújtása

- *a kinyújtott karral párhuzamos irányból érkezők részére szabad utat jelez: a gyalogos az úttesten áthaladhat; a járművel - ha jelzőtábla nem tiltja - az erre vonatkozó szabályok megtartásával egyenesen, valamint jobbra vagy balra bekanyarodva tovább szabad haladni;*

3-1-02 Telezöldnek megfelelő jelzés.

Mit is jelent a telezöld? Egyenesen továbbhaladás során nincs elsőbbségadási kötelezettségünk senki részére! Kanyarodás során viszont figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy a rendőrrel párhuzamosan nem csak a járműveknek, hanem a gyalogosok is zöld jelzésük van, ezért a rendőrrel párhuzamosan közlekedő gyalogosok részére elsőbbséget kell adnunk, nem csak jobbra, hanem balra kanyarodás során is. Balra kanyarodás során viszont a szemből egyenesen közlekedő járművek részére is biztosítanunk kell az elsőbbséget.

- *a kinyújtott karra merőleges irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet; a járművel az útkereszteződésnél - a kijelölt gyalogosátkelőhely, illetőleg a megállás helyét jelző útburkolati jel, ezek hiányában az útkereszteződés előtt - meg kell állni;*

3-1-03 Piros lámpának megfelelő tilos jelzés!

„Rendőr hasán és hátán nem megyünk át!” Sokan így ismerik ezt a jelzést. A lényeg, hogy ilyen jelzés esetén járművel nem hajthatunk be a kereszteződésbe, valamint a gyalogos sem léphet az úttestre. Járművel azért kell a kijelölt gyalogosátkelőhely előtt megállnunk, mert biztosítanunk kell, hogy a rendőrrel párhuzamosan közlekedő gyalogosok a zebrán át tudjanak haladni.

b) a rendőr függőlegesen feltartott karja a forgalom irányának megváltozását jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet, az úttesten levő gyalogos pedig köteles az áthaladást mielőbb befejezni; a járművel az a) pontban említett helyen meg kell állni, ha azonban biztonságosan megállni már nem lehet, az útkereszteződésen mielőbb át kell haladni;

3-1-04 **Zöld,** illetve piros jelzésre kell felkészülni.

Ha ezt a jelzést úgy kapjuk, hogy a rendőrt elölről vagy hátulról látjuk, akkor fel kell készülnünk az elindulásra. (közlekedési lámpánál: a piros és sárga egyszerre világít). Ha rendőrt oldalról látjuk, akkor ha gyalogosként közlekedünk, (közlekedési lámpánál: a zöld gyalogos villog) már nem léphetünk az úttestre, illetve az átkelést, ha már megkezdtük, a legrövidebb időn belül be kell fejeznünk. Járművel való közlekedés esetén, amennyiben hirtelen fékezés nélkül meg tudunk állni, akkor ezt a

kereszteződés előtt meg kell tennünk, illetve a kereszteződésből a legrövidebb időn belül ki kell hajtanunk. A biztonságos megállás lényege, hogy hirtelen fékezéssel másokat ne veszélyeztessünk és még a kereszteződés előtt meg tudjunk állni. (Ne a zebrán és ne a kereszteződésben álljunk meg és lehetőség szerint ne kelljen visszatolatnunk.)

c) ha a rendőr a jobb karjával maga mögé int, bal tenyerét pedig a balról jövő forgalom felé fordítja, a jobbról érkező járművek - a rendőr mögött - balra bekanyarodhatnak; a jelzés nem tiltja a jobbról érkező járművek egyenes irányban való továbbhaladását vagy jobbra bekanyarodását, de a többi irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelenti;
3-1-05

Ha a rendőrre merőlegesen közlekedünk, tehát elölről vagy hátulról látjuk, semmi változás nincs, ugyanúgy tilos jelzésnek minősül, azaz meg kell állni. Ha a rendőrnek balról érkezünk és a felemelt tenyerét látjuk, a korábbiaktól eltérően már meg kell állnunk, hiába párhuzamosan közlekedünk vele. A jobbról érkezők élveznek nagyobb előnyt, mert azon kívül, hogy kanyarodás során a gyalogosoknak elsőbbséget kell adniuk (mert nekik is zöld jelzés van), a többi járművel szemben elsőbbségük van minden irányból és balra kanyarodás során még a rendőrt sem kell megkerülni.

d) ha a rendőr jobb karját vízszintesen maga elé nyújtja, bal karjával pedig maga elé int, a balról érkező járművek - a rendőr előtt - balra bekanyarodhatnak; a jelzés nem tiltja a balról érkező járművek egyenes irányban való továbbhaladását vagy jobbra bekanyarodását, de a többi irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelenti;
3-1-06

Az előző jelzéshez képest annyi változás van, hogy ebben az esetben a rendőrnek balkéz felől közlekedő járműnek van elsőbbsége a többi járművel szemben (természetesen kanyarodás közben a gyalogosok részére az elsőbbséget meg kell adnia), és a rendőrnek jobbról érkező járműveknek van tilos jelzésük.

e) karjelzés hiányában a rendőr vállával párhuzamos, illetőleg vállára merőleges irányból érkezők részére - értelemszerűen - az a) pont rendelkezései az irányadók;
3-1-07

Teljes mértékben megegyezik azzal, mint amikor a rendőr mindkét oldalirányba kinyújtja a karját.

f) ha a rendőr kinyújtott karjával maga felé int, ezzel a sebesség növelésére, ha pedig kinyújtott karját le- és felfelé mozgatja, a sebesség csökkentésére ad utasítást.
3-1-08

Ahhoz, hogy a kereszteződésben a forgalom folyamatos és dinamikus legyen, a rendőr a forgalmat gyorsíthatja, illetve lassíthatja. Ha a rendőr a karjával, vagy a kezében lévő forgalomirányító bottal, többször maga felé int, a sebességünket növelnünk kell, természetesen a megengedett sebességhatárokon belül. Ha pedig a felénk lévő kinyújtott karját le és fel mozgatja, akkor lassítanunk kell.

(2) Ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja,
a) a járművek megállítására
aa) karjának vagy fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával, piros vagy fehér fény körbeforgatásával, illetőleg síppal ad jelzést,
3-1-09 *A rendőr kiegészítésként a megállás helyét is jelzi.*

Gyakran előfordul, hogy a megállított gépjárművek vezetői a rendőrt elhagyva, mögöttük állnak meg, annak ellenére, hogy a megállást a rendőr előtt kellene végrehajtaniuk, amit a rendőr megerősítésként bal karjával jelezni is szokott. Az így megálló gépjárművezetők gyakran adják azt a választ, hogy azért álltak meg a rendőr mögött, mert ott biztonságosabbnak találták a megállást. Tisztában kell lennünk

azzal, hogy a rendőr által adott utasításokat nem bírálhatjuk felül, az, hogy azok mennyire biztonságosak, azért már a rendőrt terheli a felelősség.

ab) menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal;
3-1-10

Az ilyen jellegű megállítások túlnyomórészt ellenőrzés céljából történnek, olyan esetekben, amikor mozgó jogsértést észlelnek a rendőrök, vagy amikor a járművek megállítása gyalogosan nem biztonságos, azért, mert a megállítandó jármű nagy sebességgel közlekedik pl. autópályán.

b) a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításának megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia.

3-1-11 rendőrségi gépkocsi **3-1-12** rendőrségi motorkerékpár **3-1-13** rendőrségi helikopter

Ezekben az esetekben a rendőrök részéről nem feltétlenül a járművek megállítása a cél, hanem adott esetben egy gépkocsi konvoj, vagy egy túlméretes jármű közlekedésének biztosítása, és ezért adhatnak például a szemből közlekedő járművezetők részére olyan utasítást, hogy „húzódjanak le!”.

(3) A rendeletben meghatározott egyéb közúti jelzések és a forgalmi szabályok csak annyiban irányadók, amennyiben a rendőr jelzésével nem ellentétesek.
A közúti jelzések csúcsán mindig a rendőri karjelzés áll!

3.1.2. A jelzőőr jelzései

***7. §** (1) A jelzőőr vagy a polgárőr jelzőtárcsával vagy - feltartott, vagy vasúti átjárónál az úttesten állványra helyezett - piros fényű lámpával adott jelzésére meg kell állni.*
3-1-14

A jelzőőr éjszaka és korlátozott látási viszonyok között piros fényű lámpa feltartásával, egyébként jelzőtárcsával ad tilos jelzést. Vasúti átjáróban a lámpát, illetve a tárcsát az átjáró egyik oldalán állványra helyezheti, a másik oldalon a lámpát feltartja mindaddig, amíg az átjáró szabaddá nem válik.

(2) Ha a forgalmat jelzőőr vagy polgárőr irányítja, köteles azt az egyéb veszélyt jelző táblával - a jelzőőrre vonatkozó kiegészítő táblával együtt - a külön jogszabályban meghatározottak szerint előre jelezni.
3-1-15 *Egyéb veszélyt jelző tábla az előírt kiegészítő táblával*

3.1.3. A gyalogosforgalom és a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek

A fényjelző készülékeket két csoportba tudjuk sorolni: átengedő típusúak és áthívó típusúak.
Mit is jelentenek ezek a kifejezések:
A járművek forgalmát irányító fényjelző készülékek átengedő típusúak, mert az útkereszteződésbe behaladás előtt helyezik el azokat, bár áthívó típusú fényjelzőkkel is kiegészíthetők.
A gyalogos és a gyalogos-kerékpáros fényjelző készülékek áthívó típusúak, mert az úttest elhagyásának helyén helyezik el azokat.

A gyalogosforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek

8. § *(1) A gyalogosforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék két (felül álló gyalogost mutató piros, alul haladó gyalogost mutató zöld fényű) lámpából áll, és sorrendben folyamatos zöld, villogó zöld, majd piros fényjelzést ad. A fényjelző készülék folyamatos zöld fény jelzésnél folyamatos, a villogó zöld fényjelzésnél szaggatott kiegészítő hangjelzést is adhat.*

Gyalogos jelzők

3-1-16 Szabad jelzés

3-1-17 Tilos jelzés

(2) Az (1) bekezdésben említett fényjelző készülék fényjelzéseinek a jelentése:
a) a folyamatos zöld fény szabad utat jelez: a gyalogos az úttesten áthaladhat;
b) a villogó zöld fény az áthaladásra engedélyezett időtartam végét jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet, az úttesten levő gyalogos pedig köteles az áthaladást mielőbb befejezni;
c) a piros fény az áthaladás tilalmát jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet.
(3) Ha az (1) bekezdésben említett fényjelző készülék lámpái az álló vagy a haladó gyalogos mellett kerékpárt is mutatnak, a (2) bekezdés rendelkezései - értelemszerűen - az úttestet keresztező kerékpárúton haladó kerékpárosra is vonatkoznak.

Gyalogos-kerékpáros jelzők

3-1-18 szabad jelzés

3-1-19 tilos jelzés

A gyalogosforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék „szabad” zöld jelzésénél a kerékpáros a zebrán, csak a kerékpárját tolva haladhat át, mert csak ebben az esetben minősül gyalogosnak. A kerékpáron ülve járművezetőnek minősül és ebben az esetben csak akkor haladhat át, ha a fényjelző készülék lámpái a gyalogos mellett kerékpárt is mutatnak, **fontos megjegyezni, hogy a kerékpárt hajtó személy járművezető, nem gyalogos.**

(4) Ahol a gyalogosforgalom irányítására külön fényjelző készüléket nem helyeztek el, a 9. § (1) bekezdésének a) pontjában említett fényjelző készülék jelzései - értelemszerűen - irányadók a gyalogosokra is.

A szabályozás előírja, hogy amelyik kereszteződésben a járművek számára forgalomirányító jelzőlámpákat telepítettek, abban ezt minden irányból ki kell építeni, és a gyalogosokat is csak lámpás megoldással szabad átengedni.
Kivétel ez alól, azaz a fényjelző készülék mellőzhető, amennyiben a jobbra kanyarodás járdaszigettel elválasztva történik. Ekkor ott a járművek és a gyalogosok részére mellőzhető a forgalomirányító jelzőlámpa.
Járművezetőként lényeges, hogy tisztában legyünk azzal, hogy annak ellenére, hogy a gyalogosoknak nincs külön fényjelzőkészülék kihelyezve az útkereszteződésben, kanyarodásunk során elsőbbséget kell adnunk a velünk párhuzamosan haladó, vagyis a velünk egy irányból vagy szemből elinduló gyalogosok részére.

A járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek

9. § *(1) A járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek:*

a) az úttest forgalmának irányítására szolgáló fényjelző készülék: három (felül kör alakú vagy nyilat mutató piros-, középen kör alakú vagy nyilat mutató sárga-, alul kör alakú vagy nyilat mutató zöldfényű) lámpából áll, és sorrendben zöld, sárga, piros, majd együtt piros és sárga fényjelzést ad;

3-1-20 **általános járműjelző**

b) a kerékpárút vagy kerékpársáv forgalmának irányítására szolgáló fényjelző készülék: három (felül kör alakú vagy kerékpárt mutató piros-, középen kör alakú vagy kerékpárt mutató sárga-, alul kör alakú vagy kerékpárt mutató zöldfényű) lámpából áll, és sorrendben zöld, sárga, piros, majd együtt piros és sárga fényjelzést ad;

3-1-21 **Kerékpáros jelzők**

c) az utat (vagy egyes forgalmi sávokat) keresztező villamos, illetőleg a megkülönböztető jelzéseket használó gépjárművek áthaladásának biztosítására szolgáló fényjelző készülék: két (felül kör alakú piros, alul kör alakú sárga fényű) lámpából áll és sorrendben villogó sárga, folyamatos sárga, majd piros fényjelzést ad;

3-1-22 **Fedező jelzők**

Ilyen közlekedési lámpát helyezhetnek el az utat keresztező villamos áthaladásának biztosítására, ahol a forgalmi sávot útburkolati jelekkel a villamospályára rávezetik, valamint mentőállomások, tűzoltó laktanyák kijáratánál a megkülönböztető jelzéseket használó járművek kiindulásának megkönnyítése céljából. **A villogó sárga fényű lámpa egyéb esetekben is veszélyes helyre hívja fel a figyelmet.** Ezeket a helyeket minden esetben fokozott óvatossággal kell megközelíteni.

d) a veszélyes hely jelzésére szolgáló fényjelző készülék: egy (kör alakú sárga fényű) lámpából áll és villogó sárga fényjelzést ad; ilyen fényjelzést - időszakonként - az a) pontban említett fényjelző készülék is adhat;

3-1-23 **Veszélyes hely**

e) a forgalmi sáv foglaltságát jelző vagy a váltakozó irányú forgalmat szabályozó fényjelző készülék: három egymás mellett elhelyezett (balról piros X alakot mutató, középen villogó sárga ferdén lefelé nyilat mutató, jobbról zöld lefelé nyilat mutató) lámpából áll, és sorrendben zöld, villogó sárga, majd piros fényjelzést ad.

3-1-24 **irányváltó jelzők**

(2) Az (1) bekezdés a)-d) pontjában említett fényjelző készüléket - a (3) bekezdésben említett kivétellel - az úttest mellett, a menetirány szerint a jobb oldalon helyezik el. A fényjelző készüléket a bal oldalon, illetőleg az úttest felett megismételhetik. A fényjelző készülék jelzése - a (3) bekezdésben említett esetet kivéve - a fényjelzéssel szemben közlekedő minden járműre vonatkozik.

(3) Ahol a menetirány szerinti jobb oldalon útburkolati jellel jelölt két vagy több forgalmi sáv van és minden forgalmi sáv mellett, illetőleg felett - az (1) bekezdés a) pontjában említett - külön fényjelző készülék működik,

a) az úttest mellett, a jobb oldalon elhelyezett készülék jelzése a jobb szélső forgalmi sávban;

b) a belső forgalmi sáv mellett a bal oldalon elhelyezett készülék jelzése a belső forgalmi sávban;

c) a forgalmi sáv felett elhelyezett készülék jelzése az alatta levő forgalmi sávban közlekedő járműre vonatkozik.

3-1-25 **jelzőlámpák elhelyezése több forgalmi sáv esetén**

Ha menetirányunkat tekintve csak egy forgalmi sáv van, akkor egyszerű dolgunk van, mert a kihelyezett közlekedési jelzőlámpa kizárásos alapon csak ránk vonatkozhat. Ilyenkor csak arra kell figyelnünk, hogy a szándékolt haladási irányunknak megfelelő jelzőlámpára figyeljünk amennyiben kiegészítő lámpák is elhelyezésre kerültek. Ilyen ellentmondásos jelzésnek tűnhet, amikor a háromlencsés készülék piros jelzést mutat és ezzel egy időben a jobbra mutató nyilat ábrázoló kiegészítő zöld lámpa is világít. Ebben az esetben jobbra tovább lehet közlekedni, de ha egyenesen vagy balra szeretnénk tovább haladni, akkor meg kell állni. Ha menetirányunk szerint több forgalmi sáv van, akkor a jobb szélső sávban mindig a jobb oldalon elhelyezett lámpát kell figyelnünk, ami a sáv felett megismételhető, minden további sávnál pedig a sávunk felett lévő lámpa az irányadó. A belső forgalmi sávnál a bal oldalon is elhelyezhető.

(4) Az (1) bekezdés a)-d) pontjában említett fényjelző készülékek fényjelzéseinek a jelentése:
a) a kör alakú, valamint a kerékpárt ábrázoló zöld fény szabad utat jelez: ha jelzőtábla nem tiltja, az erre vonatkozó szabályok megtartásával egyenesen, valamint jobbra vagy balra bekanyarodva tovább szabad haladni;
3-1-26 általános járműjelző szabad jelzése

3-1-27 zöld kerékpáros jelző szabad jelzése

Ha irányt nem jelez a közlekedési lámpa, részlegesen védett irányításról beszélünk, ami azt jelenti, hogy balra kanyarodás közben számíthatunk másik jármű érkezésére.

b) a felfelé, illetőleg az oldalra mutató nyíl alakú zöld fény a jelzett irányban (irányokban) szabad utat jelez: a jelzett irányban (irányokban) tovább szabad haladni, bekanyarodás esetén a szabad jelzésen áthaladó gyalogosoknak elsőbbséget kell adni;
3-1-28 általános járműjelző szabad jelzése

Ebben az esetben már védett irányításról beszélünk, mert ilyenkor nem kell számítanunk másik jármű érkezésére, de a szintén szabad jelzésen áthaladó gyalogosoknak viszont meg kell adnunk az elsőbbséget.
c) a kör alakú, valamint a nyilat vagy kerékpárt mutató folyamatos sárga fény a forgalom irányának megváltozását jelzi: az útkereszteződésnél - a kijelölt gyalogosátkelőhely, illetőleg a megállás helyét jelző útburkolati jel, ezek hiányában a fényjelző készülék előtt - meg kell állni; ha azonban biztonságosan megállni már nem lehet, az útkereszteződésen mielőbb át kell haladni;
3-1-29 általános járműjelző sárga jelzés

3-1-30 általános járműjelző sárga jelzés

3-1-31 kerékpáros jelző tilos sárga jelzés

Járművel való közlekedés során, amennyiben hirtelen fékezés nélkül meg tudunk állni, akkor ezt a kereszteződés előtt meg kell tennünk, illetve a kereszteződésből a legrövidebb időn belül ki kell hajtanunk. A biztonságos megállás lényege, hogy hirtelen fékezéssel másokat ne veszélyeztessünk és még a kereszteződés előtt meg tudjunk állni. (Ne a zebrán és ne a kereszteződésben álljunk meg, és lehetőség szerint ne kelljen visszatolatnunk.)

d) a kör alakú, valamint a nyilat vagy kerékpárt mutató folyamatos piros fény a továbbhaladás tilalmát jelzi: a c) pontban meghatározott helyen meg kell állni;
3-1-32 általános járműjelző tilos jelzése

3-1-33 általános járműjelző tilos jelzése

3-1-34 kerékpáros jelző tilos jelzése

Egyértelműen továbbhaladási tilalmat jelez a piros jelzés. Mint ahogy az iskolákban is tanítják: „piros-tilos!”
e) a kör alakú, valamint a nyilat vagy kerékpárt mutató piros és sárga fény együtt a továbbhaladás tilalmát jelzi, és arról tájékoztat, hogy zöld fényjelzés következik;

3-1-35 általános járműjelző

3-1-36 általános járműjelző

3-1-37 kerékpáros jelző

Ennél a jelzésnél fel kell készülni az elindulásra. Ha a motort leállítottuk, azt be kell indítani és zöld jelzésnél a járművel el kell indulni. Új gépjárműveknél amennyiben „start-stop" rendszerrel rendelkezik, a gépjármű motorja megállásnál leáll, és a kuplung pedál benyomását követően indul újra.

f) a villogó sárga fény veszélyes helyre hívja fel a figyelmet: e helyen fokozott óvatossággal szabad továbbhaladni.

(5) Ha az (1) bekezdés a) pontjában említett fényjelző készülék mellett elhelyezett kiegészítő lámpa nyilat mutató zöld fényjelzést ad, a nyíl által jelzett irányban - a fényjelző készülék más fényjelzésétől függetlenül - tovább szabad haladni.

3-1-38 általános járműjelző kiegészítő lámpával

(6) Ha az (1) bekezdés a) pontjában említett fényjelző készülék mellett elhelyezett kiegészítő lámpa „BUSZ" feliratú fehér fényjelzést ad - a fényjelző készülék más fényjelzésétől függetlenül -, az autóbusz-forgalmi sávban közlekedőknek tovább szabad haladni.

3-1-39 autóbuszjelzők

Na de, ki is közlekedhet a buszsávban akire a jelzés vonatkozhat? A KRESZ 36.§ (8) bekezdése szerint buszsávban közlekedhet: menetrend szerint közlekedő autóbusz és trolibusz, 20 és 6 óra között kommunális szemétszállításra szolgáló jármű. Az autóbusz és a trolibusz zavarása nélkül: ha jelzés engedi kerékpáros; fix megkülönböztető jelzéssel felszerelt mentő-, tűzoltó- és rendőrségi gépjármű; betegszállító gépjármű; személyszállító taxi; kétkerekű motorkerékpár és kétkerekű segédmotorkerékpár.

(7) Zöld fényjelzésnél sem szabad az útkereszteződésbe behajtani, ha azt - forgalmi torlódás miatt - a zöld fényjelzés tartama alatt előreláthatólag nem lehet elhagyni.

3-1-40 Ebben az esetben figyelmen kívül hagyták ezt a szabályt!

(8) Az (1) bekezdés e) pontjában említett fényjelző készüléket minden forgalmi sáv felett elhelyezik. A készülék fényjelzéseinek a jelentése:
a) a lefelé mutató nyíl alakú zöld fény az alatta levő forgalmi sávban a fényjelzéssel szemben közlekedő járművek számára szabad utat jelez;
b) a ferdén lefelé nyilat mutató villogó sárga fény az alatta lévő forgalmi sávban, a fényjelzéssel szemben közlekedő járművek számára azt jelzi, hogy a forgalmi sávot - a sávváltoztatásra vonatkozó szabályok szerint - a jelzett irányban haladéktalanul el kell hagyni;
c) az „X" alakú piros fény az alatta levő forgalmi sávban a fényjelzéssel szemben közlekedő járművek számára a haladás tilalmát jelzi; a forgalmi sávra ebből az irányból még átmenetileg sem szabad ráhajtani.

3-1-41

(9) Ha a forgalmat fényjelző készülék irányítja, a „Főútvonal" jelzőtábla, valamint az elsőbbséget szabályozó jelzőtáblák jelzései nem irányadók.

3-1-42 A közúti jelzések hierarchiája alapján a lámpa jelzése az erősebb.

3.1.4. Közúti jelzőtáblák

A jelzőtáblák minden országban azonosak, ezért **nemzetközi közúti jeleknek** nevezik őket.

A közúti jeleket három csoportra osztjuk.

Veszélyt jelző táblák	**Tilalmi és utasítást adó jelzőtáblák**	**Tájékoztatást – útbaigazítást adó jelzőtáblák**
- háromszög alakúak és egyik csúcsuk felfelé mutat - fehér alapon piros keretük van - a benne lévő jelzés fekete színű	- kör alakúak - a tilalmi tábláknak fehér alapon piros szegélyük van - az utasítást adó táblák kék alapszínűek, és az ábra utal a kötelező magatartásra (pl. kötelező haladási irány) - két tábla kivételével: *csúcsával lefelé fordított háromszög: „Elsőbbségadás kötelező" *nyolcszög alakú: „ÁLLJ! Elsőbbségadás kötelező"	- leginkább téglalap alakúak és kék vagy sárga színűek - tájékoztatnak az útról, helységnevekről, az utasítást adó táblák érvényességének megszűnéséről, vagy egyéb hasznos útbaigazítást adnak

1. sz. táblázat: Közúti jelek három csoportja (forrás: saját szerkesztés)

A jelzőtáblák közül most nézzük a legfontosabbakat.

Útvonaltípust jelző táblák

***11. §** (1) Az útvonaltípust jelző táblák:*

a) „Autópálya"
3-1-43

c) „Autóút"
3-1-44

e) „Főútvonal"
3-1-45

~~Gyakorlati feladat: párosítsa az útvonal típus megnevezéseket a megfelelő képhez!~~

~~Autópálya 3-1-43~~
~~Autóút 3-1-44~~
~~Főútvonal 3-1-45~~

Az útvonal típusát jelző táblák meghatározzák, hogy a táblával megjelölt úton milyen feltételekkel és milyen járművekkel közlekedhetünk. A táblák meghatározzák azt is, hogy ezeken az utakon mekkora sebességgel közlekedhetünk.

Elsőbbséget szabályozó jelzőtáblák:

A legfontosabb jelzőtáblák, mellyel még a vezetői engedélyhez nem kötött járművezetőknek is tisztában kell lenniük, így például a kerékpárosoknak.

12. § *(1) Az elsőbbséget szabályozó jelzőtáblák:*

a) „Elsőbbségadás kötelező”

3-1-46

b) ***„ÁLLJ! Elsőbbségadás kötelező”***

3-1-47

3-1-48

c) ***„A szembejövő forgalom elsőbbsége”***

3-1-49

d) ***„Elsőbbség a szembejövő forgalommal szemben”***

3-1-50

~~Gyakorlati feladat: a táblák megnevezését párosítsa a megfelelő képhez!~~

~~*Elsőbbségadás kötelező* **3-1-46**~~

~~*ÁLLJ! Elsőbbségadás kötelező* **3-1-47 3-1-48**~~

~~*A szembejövő forgalom elsőbbsége* **3-1-49**~~

~~*Elsőbbség a szembejövő forgalommal szemben* **3-1-50**~~

3.1.5. Az útburkolati jelek

Általános alapelvek

Útburkolati jeleket a 6 méternél szélesebb burkolatú utakon alkalmazunk. Az útburkolati jelekkel kialakított forgalmi rendnek a lehető legnagyobb mértékben igazodnia kell az út kialakításából adódó természetes használatnak megfelelő rendhez, és egyértelműen igazodnia kell a jelzőtáblákkal, jelzőlámpákkal kijelölt forgalomszabályozáshoz. *(Például az előzés megtiltása esetén a tábla kihelyezése mellett burkolati jellel, záróvonallal is jelölni kell a tilalmat.)* Nem szabad optikailag félrevezető vagy megtévesztő megoldásokat alkalmazni.

Az útburkolati jeleknek messziről felismerhetőnek kell lenniük. *(Az útburkolati jeleknek legalább a megállási látótávolságnak megfelelő távolságból felismerhetőnek kell lenniük; törekedni kell azonban arra, hogy azokon a helyeken, ahol az előzési látótávolság is rendelkezésre áll, az út útburkolati jelekkel jelölt vonalvezetése az előzési látótávolságnak megfelelő hosszon is jól felismerhető legyen.)* Éjszaka a láthatóságot fényvisszaverő festékkel vagy prizmákkal fokozhatjuk. Ingerszegény helyeken (pl. autópályák), ahol sok az elalvásos baleset, a burkolati jelek készülhetnek rázófestékkel, ami nagy zajt ad, és rázza a kocsit, ha ráhajtunk.

Magyarországon az útburkolati jel színének jelentősége van. A burkolati jelek általában fehérek. A megállási vagy várakozási tilalmat, megállóhelyeket vagy különösen veszélyes helyeket jelző burkolati

jelek **sárgák**. A kerékpáros létesítmények burkolati jelei is jellemzően **sárgák**. Egyéb esetben a sárga szín az ideiglenes forgalmi rendre hívja fel a figyelmet.

A főbb útburkolati jelek:

- szaggatott terelővonal
- záróvonal
- úttest szélét jelző vonal
- forgalom elől elzárt terület
- helyzetjelző vonal
- irányjelzések
- átkelőhelyek.

Szaggatott terelővonal

A szaggatott terelővonalat középső tengelyvonalként alkalmazzuk, ha a burkolat legalább 5,5 méter széles.

A forgalmi sávok határát is szaggatott terelővonallal jelzi ~~jelezzük~~. Lakott területen belül 2–4 méter, lakott területen kívül 4–8 méter, gyorsforgalmi utakon pedig 6–12 méter a kiosztása.

A csomópontokban biztonsági vonalként alkalmazzuk a szaggatott terelővonalat, a kanyarodósávok szélének kijelölésére.

3-1-51

Záróvonal

A záróvonal egy folytonos, keskeny vonal, melyet a járműveknek tilos átlépniük vagy érinteniük. Csak forgalombiztonságilag indokolt esetben szabad használni. Főbb alkalmazási területei: előzési tilalom jelzése, sávváltás tiltása, ellentétes irányú forgalmak szétválasztása. A záróvonal végénél a terelővonalat sűríteni kell, külterületen 60 méter, belterületen 30 méter hosszban.

3-1-52

Átléphető záróvonal

Az átléphető záróvonal egymás mellett alkalmazott terelővonalat és záróvonalat jelent, ami. A záróvonal a terelővonal felől - az előzésre, illetőleg a bekanyarodásra vonatkozó szabályok megtartásával - átléphető. Alkalmazási területei például:

- előzés csak az egyik irányból tiltott,
- ingatlanbehajtások,
- útkereszteződések.

3-1-53

Úttest szélét jelző vonal

Az úttest szélét jelző vonal szerepe az optikai vezetés biztosítása. Lehet folytonos vagy szaggatott vonal. Kiemelt szegély mellett nem használjuk, mert a kiemelt szegély megfelelően jelzi az úttest szélét. Folytonos vonalat a 7 méternél szélesebb utakon alkalmazunk. *(Ne felejtsük: bár úgy néz ki, mint a záróvonal, de nem az! Az úttest szélét jelző vonalat nyugodtan át lehet lépni.)* Az ingatlanok bejáratánál és a mezőgazdasági utak csatlakozásánál változtatás nélkül visszük tovább a folytonos vonalat.

Szaggatott vonalat csak nagy forgalmú létesítmények bejáratánál, illetve a kanyarodó főút szélének jelölésére használunk. A létesítmények bejáratánál inkább csak figyelemfelhívás a feladat, de a kanyarodó út szélének megfelelő jelzése forgalombiztonsági szempontból is nagyon lényeges. Ez utóbbi esetben az úttest szélét jelző vonal optikailag jól észrevehetően mutatja, merre megy az út.

3-1-54 Kanyarodó főút szélének jelzése.

Kijelölt gyalogosátkelőhely
A gyalogosforgalom biztonságos átvezetésére szolgál. ~~A kijelölt gyalogátkelőhelynél~~ Esetében a gyalogosnak van elsőbbsége, ezért a járművezetők figyelmét minden lehetséges eszközzel fel kell hívni a gyalogátkelőhely figyelmes megközelítésére. A gyalogátkelők táblával való jelzése kötelező, ezt veszélyes helyeken fényjelzéssel és prizmákkal is kiegészítik.

Alapesetben a gyalogátkelőhely szélessége 3 méter, főutak keresztezésénél 4,5 méter.

A gyalogátkelőhely sávjainak szélei a forgalom irányaival párhuzamosak. Ha a két forgalmi irány nem derékszögben keresztezi egymást, akkor a csíkok nem téglalapok, hanem paralelogrammák lesznek, melynek szögei megegyeznek a forgalmi irányok keresztezési szögeivel.
3-1-54
3-1-55

Forgalom elől elzárt terület
A bizonytalan forgalomlebonyolódás elkerülése érdekében szükséges egyértelműen kijelöli az egyes gépjárművek által követendő pályát. Ennek az elvnek a része, hogy létrejövő fölösleges útfelületeket a forgalom elől elzárjuk.
A forgalom elől elzárt területet két oldalán folytonos vonallal keretezett, a vonalak közt csíkozott felfestéssel jelöljük. A sávozás a forgalom irányától függően változó:

- két oldalán azonos irányú forgalom esetén V alakú
- két oldalán ellentétes irányú forgalom esetén ferde.

3-1-56
3-1-57

Helyzetjelző vonal
A helyzetjelző vonal a járművek megállási helyét jelöli ki, ha az elsőbbségadási kötelezettség vagy a jelzőlámpa tilos jelzése miatt meg kell állniuk. Mindig az adott sávra merőleges. Jelzőlámpás forgalomirányítás és stoptábla esetén folytonos, elsőbbségadás kötelező tábla esetén pedig szaggatott vonal van felfestve.
3-1-58

Irányjelzések
A csomópontok körzetében a választott haladási irány jelzésére nyilakat használunk. Csak útburkolati jelekkel felfestett forgalmi sávokban alkalmazzuk őket. A járműosztályozó teljes hosszában el kell helyeznünk a jelzéseket, szükség esetén az előosztályozóban is. Belterületen legalább 3, külterületen legalább 5 nyíl szükséges.
Több sávos utaknál az útkereszteződéshez közeledve úgynevezett járműosztályozót hoznak létre. A kereszteződésben történő tovább haladásunknak megfelelően, a megfelelő sávban kell elhelyezkedni az útburkolati jeleknek megfelelően. Ha a kereszteződésben balra szeretnénk az utunkat tovább folytatni, akkor azt a forgalmi sávot kell elfoglalni, melyben egy balra mutató nyilat ábrázoló útburkolati jel van felfestve. A járműosztályozó három részből áll: 1. előosztályozó, az az útszakasz, ahol a sávváltást kell végrehajtani, 2. osztályozó az a rész, ahol csökkentenünk kell a járművek sebességét, 3. felállási szakasz, ahol már a sávváltás nem megengedett (záróvonallal ellátott szakasz).
3-1-59

3.2. Az úttal kapcsolatos fogalmak

Az úttal kapcsolatos fogalmak

„Az úthálózat közutakból és közforgalom elől el nem zárt magánutakból áll. Az országos közutak az állam tulajdonában, a helyi közutak a települési vagy területi önkormányzatok tulajdonában vannak. Magánútnak minősülnek a természetes személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok tulajdonában álló területen lévő utak. Magánútnak minősül továbbá az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló területen lévő, közforgalom elől elzárt út, továbbá az állam tulajdonában, valamint a vízügyi igazgatási szerv kezelésében lévő elsőrendű árvízvédelmi fővonalakon a kerékpáros forgalom számára megnyitott út." (a közúti közlekedésről szóló 1988. évi 1. tv. 32. §)

a) Út: a gyalogosok és a közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület (közút), illetőleg magánterület (közforgalom elől el nem zárt magánút).

A településeken, illetve a települések között az út szolgál a közúti járművek és a gyalogosok közlekedésére. Közlekedésünk során magánutakra is rátévedhetünk, mint például erdei utak, de ha közforgalom elől nincs elzárva, a KRESZ szabályokat ugyanúgy be kell tartanunk.

b) Járda: az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló - az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy más látható módon elhatárolt - része; a gyalogút azonban nem járda.
Kizárólag gyalogosok közlekedésére szolgáló terület. Járdán tilos kerékpározni! Kivétel ez alól a 12. évnél fiatalabb gyerek, mivel főútvonalon még nem kerékpározhat, így a párhuzamos járdán haladhat, legfeljebb 10 km/h sebességgel. Lakott területen csak akkor szabad a járdán kerékpározni (legfeljebb 10 km/h-val), ha az úttest kerékpáros közlekedésre alkalmatlan (például földút). A hivatalos értelmezés szerint az, hogy az úttesten nagy a járműforgalom, vagy tábla tiltja az úttesten a kerékpáros közlekedést, még nem jelenti, hogy szabadna a járdán tekerni.
A KRESZ jó okkal tiltja a járdán való kerékpározást, mivel a járda a gyalogosoké. A gyalogosok mozgása (főleg a gyerekeké és időseké) gyakran kiszámíthatatlan, így veszélyhelyzetek sokasága adódik. Emellett a kapualjakból kihajtó autósok nem számítanak a járdán nagy sebességgel közlekedő biciklisre. A mellékutcák kereszteződései szintén veszélyesek a járdáról lehajtva, ugyanezen okból.

c) Úttest: az útnak a közúti járművek közlekedésére szolgáló része.
3-2-01

Az úttesten alaphelyzetben csak közúti járművek közlekedhetnek. Ha az úton sem járda, sem leállósáv, sem útpadka, sem kerékpárút nincs - vagy az a gyalogosközlekedésre, illetőleg a kerekesszékkel való közlekedésre alkalmatlan -, a gyalogosok az úttesten közlekedhetnek. Természetesen ennek is meg vannak a szabályai, kizárólag az úttest szélén egy sorban, lakott területen belül lehetőség szerint bal oldalt, lakott területen kívül mindig a bal oldalon kell közlekedni. Gyakran vetődik fel az a kérdés, hogy MIÉRT A BAL OLDALON? A válasz egyszerű. A gyalogos is jobban tud reagálni egy-egy balesetveszélyes helyzetre, ha látja a vele szemben közlekedő járművet.

d) A menetirány szerinti jobb oldal: az úttestnek az a része, amely - a menetirányt tekintve - az úttest útburkolati jellel megjelölt vagy képzeletbeli felezővonalától jobb oldalra esik. Egyirányú forgalmú úton és körfogalmú úton az úttest, továbbá osztottpályás úton a menetirányt tekintve jobb oldalra eső úttest teljes szélességében menetirány szerinti jobb oldalnak tekintendő.
1941. július 6-án lépett életbe Magyarországon a jobb oldali közlekedésről szóló rendelet, a fővárosban és környékén azonban csak november 9-én vezették be az új közlekedési rendet.
Az európai kontinensen napjainkban magától értetődő, hogy a közutakon a jobb oldalon közlekednek, ennek megfelelően balról előznek, és balra néznek először, ha lelépnek az úttestre. A brit szigeteken és az egykori brit gyarmatokon azonban ennek fordítottja, azaz bal oldali közlekedés van érvényben. Magyarország a kontinensen utolsó előttiként tért át a jobb oldali közlekedési rendre, utolsóként ezt

Svédország tette meg, 1967-ben. A világ csaknem egyharmadában mind a mai napig a bal oldali közlekedés a kötelező, Európában Cipruson, Máltán, Nagy-Britanniában, miként – többek közt – Japánban, Indiában, Hongkongban, Szingapúrban, Thaiföldön, Ausztráliában, Új-Zélandon, a Dél-afrikai Köztársaságban, Kenyában és Tanzániában is.

e) Forgalmi sáv: az úttestnek egy gépkocsisor biztonságos közlekedésére elegendő szélességű - akár útburkolati jellel megjelölt, akár meg nem jelölt - része.

f) Leállósáv: az útnak az úttesttel azonos szintben levő, attól útburkolati jellel elválasztott és útburkolattal ellátott része.

Leállósávokat olyan utaknál alakítanak ki, melyeknél a forgalmi sávban, akár műszaki okból történő megállás, a közlekedés biztonságát nagymértékben veszélyeztetné, így autópályák és autóutak esetében. Ezeknél az utaknál még a leállósávban történő megállás is veszélyes. Az Állami Autópálya Kezelő Zrt. egy vizsgálat eredményei alapján azt állapította meg, hogy a magyar autópályák leállósávjain nagyjából 20 perc a túlélési idő. Magyarul a statisztika szerint nagyjából ennyi időt lehet ott eltölteni élve.
Ha valamiért mégis elkerülhetetlen a leállósávon megállás, akkor az alábbi szabályokat mindenképpen be kell tartani:
1. az autóval teljesen le kell húzódni jobbra, az út legszélére;
2. be kell kapcsolni a vészvillogót;
3. fel kell venni láthatósági mellényt, jó, ha az összes utasnak jut egy;
4. ki kell tenni az elakadásjelző háromszöget az autó mögé nagyjából 150 méterre;
5. az utasokkal együtt a szalagkorlát mögé kell állni, még akkor is, ha esik, fúj, undorító idő van;
6. és a segítség megérkezéséig végig ott kell tartózkodni.

3-2-02

f/1. Kerékpársáv: az úttesten útburkolati jellel kijelölt - kerékpárosok egyirányú közlekedésére szolgáló - különleges forgalmi sáv.

A szabály alapján kerékpársávot kizárólag a bicajosok használhatják, azon sem mopeddel, sem más járművel, de még gyalogosan sem közlekedhetünk. A kerékpársávot folytonos sárga vonallal jelölik, de szaggatott jel esetén egy úttest mellett kialakított várakozóhelyre ezen keresztül közlekedhetünk, illetve a kereszteződésnél is igénybe vehetjük, nyilván a megfelelő besorolás végett.

3-2-03

g) Útpadka: az útnak az úttest mellett levő, útburkolattal el nem látott része.

h) Kerékpárút: jelzőtáblával kerékpárútként megjelölt út.

Lényeges, hogy az útpadka nem az úttest része! Miért fontos ez? Például a megállás és várakozás szempontjából.
Megállni csak az úttest menetirány szerinti jobb szélén szabad. A “megállni tilos” jelzőtábla az úttesten történő megállást tiltja (ha nincs kiegészítő tábla). Főútvonal úttestjén lakott területen kívül várakozni tilos! Ebből következik, hogy útpadkán forgalommal szemben is megállhatok, és a “megállni tilos” jelzőtábla után is. Lakott területen kívül főútvonal útpadkáján szintén nyugodtan várakozhatok (parkolhatok).

3-2-04

h/1. Gyalog- és kerékpárút: jelzőtáblával gyalog- és kerékpárútként megjelölt út, amelyen a gyalogos és a kerékpáros forgalom részére fenntartott útfelületet burkolati jellel és eltérő színű burkolattal is kijelölhető.

Az elválasztott gyalog- és kerékpárút olyan út, amit egy sárga csíkkal kettéosztanak, hogy az egyik oldalát a gyalogosok, a másikat a kerékpárosok használják. Ezt táblákkal és az utak térfelére festett piktogramokkal is jelölik.

3-2-05

h/2. Kerékpáros nyom: az úttesten kerékpárt és nyilat mutató sárga színű burkolati jellel kijelölt útfelület.

Kerékpárnyom olyan fontosabb utaknál fordul elő, ahol külön kerékpársáv kialakítására nincs szükség vagy lehetőség, ezért annak szélső sávjain sárga kerékpáros piktogramok jelzik a kerékpáros forgalom preferált helyét. Itt a kerékpáros a többi járművel osztozik a sávon.

3-2-06

h/3. Nyitott kerékpársáv: az úttesten útburkolati jellel kijelölt - kerékpár és különleges esetekben (az egymás mellett történő elhaladáshoz szükséges hely biztosítása érdekében) jármű egyirányú közlekedésére szolgáló - különleges forgalmi sáv.

"A nyitott kerékpársávot - amely a kerékpárosok közlekedésére kijelölt sáv - az úttesten felfestett fehér színű szaggatott vonal és kerékpárt mutató burkolati jel is jelzi. A nyitott kerékpársávot - az egy irányban vagy egymással szemben közlekedő járművek egymás mellett történő elhaladás ezt szükségessé teszi - más járművek is igénybe vehetik, az irányváltoztatásra vonatkozó szabályok megtartása mellett. A jobbra bekanyarodást a nyitott kerékpársávról kell végrehajtani. A kerékpáros balra bekanyarodásra történő felkészülés céljából, vagy ha a nyitott kerékpársáv megszűnik, a nyitott kerékpársávot elhagyhatja."

A meghatározásból látható, hogy a nyitott kerékpársáv nem csak besorolás céljából vehető igénybe, azon más járművek is közlekedhetnek. Méghozzá: „az egy irányban vagy egymással szemben közlekedő járművek egymás mellett történő elhaladás ezt szükségessé teszi" esetekben. A kerékpársávhoz képest eltérés az is, hogy a jól megszokott sárga vonal helyett a nyitott kerékpársáv elválasztása szaggatott fehér jelzéssel történik.

3-2-07

i) Járdasziget: az útnak az úttesten levő, attól kiemelt szegéllyel elválasztott és körülhatárolt - a járműforgalom elől elzárt, a gyalogosok védelmére vagy a járműforgalom irányítására szolgáló - része.

j) Osztottpályás út: olyan út, amelynek a két forgalmi irány céljára - egymástól járdaszigettel, növényzettel, zárt villamospályával vagy más hasonló módon elválasztott - két külön úttestje van.

Járdaszigetet általában az úttest közepén haladó villamos megállójánál, valamint útkereszteződésekben a gyalogosok áthaladásának megkönnyítése céljából alakítanak ki. "Ha jelzőtábla jelzéséből más nem következik, az úttest menetirány szerinti jobb és bal oldalát elválasztó járdasziget mellett jobbról kell, egyéb helyen levő járdasziget mellett jobbról és balról is szabad elhaladni."

3-2-08

k) Útkereszteződés: két vagy több útnak azonos szintben való kereszteződése, egymásba torkollása, illetőleg elágazása.

Az útkereszteződés fontos a közlekedésben résztvevők számára, mert azon túl, hogy nem csak egy irányba közlekedhetünk tovább, azért a kereszteződés a korábban kihelyezett közlekedési táblák hatályát is feloldja. Ezért kell a kereszteződések után megismételni a jelzőtáblákat, így az útvonal típusát (pl. főútvonal) vagy a tiltó táblákat (pl. tehergépkocsival behajtani tilos).

l) Autópálya: jelzőtáblával autópályaként megjelölt osztottpályás út.
Ez a legmagasabb besorolású közút, feladata a nagyobb gépkocsiforgalom gyors közlekedésének biztosítása több száz vagy akár több ezer kilométeren keresztül is. Arra való, hogy A pontból B pontba minél gyorsabban eljusson az ember.

m) Autóút: jelzőtáblával autóútként megjelölt út.
Az autóút: gyorsforgalmi út, kizárólag gépjárműforgalomra, külterületen két vagy több, belterületen négy vagy több forgalmi sávval, egy vagy - egymástól fizikailag elválasztott - két pályával. Kezdetét és végét Autóút és Autóút vége tábla jelzi.

n) Főútvonal: jelzőtáblával főútvonalként megjelölt út.
Magyarország úthálózatának gerincét alkotják a főutak, a már elkészült gyorsforgalmi utak mellett. Besorolásuk szerint lehetnek első-, illetve másodrendűek. A főutak jellemzően 2x1 sávos kialakítással rendelkeznek, de városi, illetve olyan szakaszokon, melyeken a forgalmi adatok azt indokolják, több forgalmi sávval is rendelkezhetnek irányonként. Magyarország főútjain (ahogy minden közúton) alapesetben 90 km/h a legnagyobb megengedett sebesség lakott területen kívül, míg azon belül 50 km/h.

o) Gyalogút: jelzőtáblával gyalogútként megjelölt út, illetőleg olyan út, amely kizárólag a gyalogosok közlekedésére szolgál és az úttesttől tartós fizikai akadály (árok, korlát, kerítés, sövény, stb.) vagy két méternél nagyobb távolság választja el.
3-2-09

p) Útzár: a közútnak, rendőrségi ellenőrzés céljából, a járművek továbbhaladását akadályozó eszközökkel történő lezárása.
Az útzár alkalmazásának nagyon szigorú szabályai vannak. Az útzár a rendőri intézkedés elől járművel menekülő személy feltartóztatására, elfogására szolgáló kényszerítő eszköz, amely a járművet - gumiabroncsainak kilyukasztásával (tüskés útzár), építmény, technikai berendezés vagy ezek hiányában bármilyen eszköz (pl.: jármű, műszaki akadály stb.) torlaszszerű telepítésével - megállásra kényszeríti.
3-2-10

r) Biztosított vasúti átjáró: a közúti járművek forgalmát teljes sorompó; teljes sorompó és piros fényt adó kiegészítő berendezés; hangjelző berendezés; fénysorompó; félsorompóval kiegészített fénysorompó; jelzőőr szabályozza.
A fénysorompóval biztosított útátjáróban a közúti jelzések mellett, a vonatok mozgása alapján bekapcsolódó villogó piros jelzőlámpák is figyelmeztetik a közúton közlekedőket. Egy egymagában villogó fehér fény engedélyezi a továbbhaladást a KRESZ-ben előírt módon, két felváltva villogó piros fény jelzi az átjáróhoz közeledő vagy az átjáróban áthaladó vonatot.
A fénysorompókat a biztonság fokozása érdekében gyakran kiegészítik csapórudakkal (sorompóval). Az így kiegészített berendezés esetén a vonatok mozgása nemcsak a felváltva villogó piros jelzőlámpákat kapcsolja be, hanem megfelelő időtartamban késleltetve (jellemzően 12 másodperc), az útpálya felét elzáró, úgynevezett félsorompókat is működteti.
A vasutak a nagyobb forgalmú útátjáróikat régebben az út teljes szélességét elzáró csapórudakkal biztosították. A közbezárás veszélye miatt ilyen típusú sorompókat már nem telepítenek, a meglévőket pedig fokozatosan átalakítják.
3-2-11

s) Biztosítatlan vasúti átjáró: a közúti járművek forgalmát az *r)* pontban meghatározott berendezések vagy jelzőőr nem szabályozza.
A biztosítatlan vasúti átjáróról a közúton közlekedő csak közúti jelzések: a „Vasúti átjárót előjelző táblák” (három, kettő majd egy átlós piros csíkkal megszakított fehér tábla) és a „Vasúti átjáró kezdete”, a

köznyelvben András-kereszt (piros-fehér színű X betű alakú tábla) révén értesül. A közúton közlekedő részére ezért megfelelő rálátást kell biztosítani a vasúti pályára, ezt a szabadon tartandó területet nevezik (rá)látási háromszögnek.
3-2-12

sz) Földút: jármű közlekedésre szabadon tartott, eredeti termett talajú vagy ahhoz hasonló anyagú (pl. zúzottkő, kavics, murva, kohósalak stb.) út, amelyen legfeljebb talajszerkezetet javító beavatkozás történt, ideértve azon földutat is, amely a szilárd burkolatú úthoz való csatlakozás, illetve a vasúti átjáró előtt legfeljebb 50 méter hosszban szilárd burkolattal rendelkezik.
3-2-13

t) Szilárd burkolatú út: olyan út, amelynek úttestje szabályosan lerakott kő vagy műkő, továbbá beton vagy aszfalt burkolattal rendelkezik.
3-2-14

A 3. fejezet önellenőrző kérdései

1. Merre haladhat tovább, ha az útkereszteződésben ezt a rendőri karjelzést látja? 3-2-16
a) tilos jelzés, meg kell állnom
b) csak balra
c) balra a rendőr előtt, egyenesen és jobbra kisívben is
d) csak egyenesen

2. Ön járművezetőként a képen látható útburkolati jelet látja, személygépkocsijával átlépheti-e? 3-2-18
a) **nem, csak a szembejövő sávból**
b) nem
c) egyik oldalról sem
d) igen, mindkét oldalról

4. A járműközlekedés általános szabályai

4.1. A járműközlekedés általános szabályai

Elindulás

Forgalomba történő elindulás előtt a kötelezően előírt ellenőrzéseket el kell végezni: rendszámtábla, gumiabroncsok, kormányberendezés, világító- és fényjelző berendezések, fékberendezések, fékhatás ellenőrzése a jármű elindításával és megállításával is. Még mielőtt elindulnánk, helyezkedjünk el megfelelően a gépkocsiban, állítsuk be az ülést és a visszapillantó tükröket, kapcsoljuk be a biztonsági övet.

Az elindulás a legelső feladat, amit gépjárművezető oktatás során megtanítanak nekünk. Bizonyára mindenki emlékszik még a „SIKK"-es indulásra: sebesség, irányjelző, körültekintés, kézifék. Ha ezen túl vagyunk, már indulhatunk is. Vagy mégsem? Mire is kell még figyelnünk induláskor?

> ***24. §** (1) Az úttest széléről elinduló, a várakozóhelyről az úttestre ráhajtó, az út más részéről vagy útnak nem minősülő területről az úttestre ráhajtó jármű vezetőjének, az úttesten haladó járművek és gyalogosok részére elsőbbséget kell adni. A zárt pályáról az úttestre ráhajtó villamosnak az úttesten közlekedő járművekkel szemben - a villamossal azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveket ide nem értve - elsőbbsége van.*
>
> Főszabály tehát, hogy elinduláskor a forgalomban már résztvevők részére elsőbbséget kell adnunk.

Mint más elsőbbségadási kötelezettség esetén, úgy ebben az esetben is a villamosra nem vonatkozik a főszabály (pl: jobbkéz szabály).

4-1-01

> *(2) Az elindulást, illetőleg az úttestre való ráhajtást irányjelzéssel [29. § (2) bekezdés] jelezni kell.*
>
> Az elindulást, még akkor is, ha nem jár jelentős irányváltoztatással, irányjelzéssel jelezni kell.
>
> **4-1-02**

> *(3) Lakott területen belül a járművek vezetői kötelesek az elindulási szándékot jelző, menetrend szerint közlekedő autóbusznak, trolibusznak, az iskolabusznak és a gyermekeket szállító autóbusznak a megállóhelyről való elindulását (a jobb szélső forgalmi sávba való besorolását) - ha ez hirtelen fékezés nélkül megtehető - lassítással, szükség esetén megállással is lehetővé tenni. Az autóbusz, az iskolabusz, a gyermekeket szállító autóbusz, valamint a trolibusz vezetője azonban ilyen esetben is csak akkor indulhat el, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről.*
>
> **4-1-03**

4-1-04 A gyermeket szállító autóbuszon ilyen jelzésnek kell lennie

Haladás az úton

***25. §** (1) Járművel a forgalmi, az időjárási és látási viszonyoknak, továbbá az útviszonyoknak (az út vonalvezetésének, az útburkolat minőségének és állapotának) megfelelően kell közlekedni; figyelemmel kell lenni a jármű sajátosságaira, az utasokra és a rakományra.*

4-1-05

Ha fent leírtakat megszegjük, akkor követjük el a **relatív gyorshajtást**. Ez azt jelenti, hogy nem léptük túl a megengedett sebességet, de mégsem akkora sebességgel közlekedtünk, amellyel a járművet biztonságosan tudtuk volna irányítani. Ilyen például, ha a járművezető az általa nem ismert úton nem lassít, abban bízva, hogy a kanyar enyhe ívű lesz, és így a választott sebesség miatt lesodródik az útról.

4-1-06 A relatív gyorshajtás lehetséges következménye

Olyan akadályra pedig mindig számítani kell, amit tábla előre jelez. Ez lehet például a veszélyt jelző tábláknál a vadakra, vagy villogó sárga jelzésnél egyéb veszélyre való figyelmeztetés. Ha például ilyen környezetben történik közlekedési baleset, akkor minden esetben felelőssé tehető a járművezető.

> *(2) Járművel az úttesten - az előzés és kikerülés esetét kivéve - annak menetirány szerinti jobb oldalán, az út- és forgalmi viszonyok szerint lehetséges mértékben jobbra tartva kell közlekedni. Lassújárművel, állati erővel vont járművel, kézikocsival, hajtott (vezetett) állattal, valamint lassan haladó járművel - ha az út- és forgalmi viszonyok lehetővé teszik - szorosan az úttest jobb széléhez húzódva kell haladni. Párhuzamos közlekedésre alkalmas úttesten a jobbra tartásra a külön szabályok (36. §) az irányadók.*

A jogszabály nem ír szoros jobbra tartási kötelezettséget a gépjárművezetők részére, csak a “lassújárművel, állati erővel vont járművel, kézikocsival, hajtott (vezetett) állattal, valamint lassan haladó járművel” közlekedők részére. Éjszaka és korlátozott látási viszonyok között célszerű a felezővonal felé húzódni a hirtelen felbukkanó kivilágítatlan kerékpárosok és gyalogosok kikerülése érdekében. Természetesen ilyenkor se lépjük át a felezővonalat. Szembe közlekedő jármű esetén a célszerű a jobbra tartást fokozni.

4-1-07 Gyakran előfordul, hogy az egymás mellett elhaladó autók nem tartják be ezt a szabályt, nem tartanak jobbra, melynek legenyhébb következménye ez lehet.

> *(3) Az autóbuszöblöt, az autóbusz forgalmi sávot, a kapaszkodó sávot, a gyorsító és lassító sávot, a nyitott kerékpársávot, valamint a kerékpársávot a (2) bekezdésben említett jobbra tartási, vagy az úttest jobb szélén való haladási kötelezettség szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. A kerékpársávon csak kerékpárral szabad közlekedni - az egyirányú forgalmú úton kijelölt kerékpársáv kivételével - az úttest menetirány szerinti jobb oldalának haladási irányával azonos irányban.*

A jobbra tartási kötelezettség nem terjed ki a buszöbölre és a speciális sávokra (pl.: *az autóbusz forgalmi sáv, a kapaszkodó sáv, a gyorsító és lassító sáv, a nyitott kerékpársáv, valamint a kerékpársáv)*. Ez érthető is, mert ezeket a speciális sávokat pont azért hozták létre, hogy az abban közlekedő járművek a forgalmat ne akadályozzák.

4-1-08

(4) Olyan úton, amelyen három, egymástól elkülönített úttest van, járművel a középső és a menetirány szerinti jobb szélső úttesten szabad közlekedni. Az ilyen út középső úttestjén kétirányú, a szélső úttestjein egyirányú forgalom van.

A jobbra tartási kötelezettség az ilyen utaknál a középső úttesten lényeges, mert csak itt kell számítani szembejövő forgalomra.

(5) Ha jelzőtábla jelzéséből más nem következik, az úttest menetirány szerinti jobb és bal oldalát elválasztó járdasziget mellett jobbról kell, egyéb helyen levő járdasziget mellett jobbról és balról is szabad elhaladni.

4-1-09 Csak jobbról

4-1-10 Balról és jobbról is

(6) Járda, járdaszíget, gyalogút, gyalog- és kerékpárút, kerékpárút, nyitott kerékpársáv és kerékpársáv mellett tilos úgy haladni, hogy a jármű szerkezeti eleme vagy rakománya ezek fölé nyúljék.

4-1-11

Sebességhatárok

Ha a mindennapi döntéseinknél nem is akarunk szembenézni azzal a ténnyel, hogy a gyorshajtás okozza a legtöbb balesetet és ~~de~~ az biztosnak mondható, hogy ezért fizetik a legtöbb büntetést a gépjárművezetők.

***26. §** (1) Az egyes járművekkel - ha e rendelet másként nem rendelkezik - legfeljebb a következő sebességgel szabad közlekedni:*
a) személygépkocsival, motorkerékpárral,

4-1-12

4-1-13

3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsival

4-1-14

aa) autópályán	130 km/óra,
ab) autóúton	110 km/óra,
ac) lakott területen kívül egyéb úton	90 km/óra,
ad) lakott területen	50 km/óra,

2. sz. táblázat (forrás: saját szerkesztés)

(2) Ha a „Sebességkorlátozás” jelzőtábla lakott területen 50 km/óránál, lakott területen kívül 90 km/óránál nagyobb sebességet jelez, személygépkocsival, motorkerékpárral és a 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsival legfeljebb a jelzőtáblán megjelölt sebességgel szabad közlekedni.

4-1-31

4-1-32

(3) Olyan járművel, amelynek megengedett legnagyobb sebességét a műszaki megvizsgálás során az (1) bekezdésben foglaltaknál alacsonyabban állapították meg és ezt a jármű forgalmi engedélyében (igazolólap) bejegyezték, legfeljebb a megállapított sebességgel szabad közlekedni.
(4) A jármű sebességét az (1)-(3) bekezdésben említett sebességhatárokon belül úgy kell megválasztani, hogy a vezető járművét meg tudja állítani az általa belátott távolságon belül és minden olyan akadály előtt, amelyre az adott körülmények között számítania kell.
(5) Nem szabad a járművel indokolatlanul olyan lassan haladni, hogy az a forgalmat akadályozza.

Követési távolság

A rendőrségi statisztika szerint az egyik leggyakoribb baleseti ok a követési távolság meg nem tartása.

***27. §** (1) Járművel másik járművet csak olyan távolságban szabad követni, amely elegendő ahhoz, hogy az elöl haladó jármű mögött - ennek hirtelen fékezése esetében is - meg lehessen állni.*

De mekkora is ez a távolság? Amit a gépjármű oktatók is javasolnak: lakott területen belül 2-3 autónyi, lakott területen kívül 2-3 másodpercnyi követési távolság. Természetesen ezt a távolságot tovább növelhetik a körülmények: az időjárási, látási és útviszonyok (vakító napsütés, szakadó eső, vizes útpálya).

(2) Olyan járművel, illetőleg járműszerelvénnyel, amelynek megengedett együttes tömege a 3500 kg-ot vagy hosszúsága a 7 métert meghaladja, lakott területen kívül másik jármű mögött olyan követési távolságot kell tartani, hogy a két jármű közé legalább egy - előzést végrehajtó - személygépkocsi biztonságban besorolhasson.

Erre azért van szükség, hogy egy teherautó megelőzését követően biztonságosan vissza lehessen térni a menetirány szerinti jobb oldalra.

Nincs szükség ilyen követési távolság tartására
a) ha
- a vezető előzésre készül fel,
- az úttest menetirány szerinti jobb oldalán két vagy több forgalmi sáv van, vagy
- az úton az előzés tilos,
b) fegyveres erők oszlopban haladó gépjárművei között,
c) egy nyomon haladó jármű (kétkerekű motorkerékpár, segédmotoros kerékpár vagy kerékpár) követése esetén.
(3) A jármű sebességét hirtelen fékezéssel csökkenteni csak abban az esetben szabad, ha ezt a személy- vagy vagyonbiztonság megóvása szükségessé teszi.

Ha az előttünk haladó járművel ütközünk, azért, mert nem tudtunk megállni mögötte, fel kell készülnünk arra, hogy a baleset bekövetkezéséért mi leszünk a felelősek. Hiába fogunk arra hivatkozni, hogy az

előttünk lévő hirtelen fékezett, mert nekünk a követési távolságot be kellett volna tartanunk.
4-1-33

De hogyan is tudjuk ezt a javasolt 2 másodpercet ~~hez tartozó követési távolságot~~ megsaccolni?
Ezt úgy tudjuk alkalmazni a gyakorlatban, hogy az előttünk haladó autót figyelve, amint az elhalad az út mellett lévő tárgy, például egy tábla mellett, mi kettőig számolunk a másodpercek ritmusában, és nekünk akkor kellene elérni azt a táblát, ami mellett ő már elhaladt. Ha nem tudunk kettőig elszámolni, akkor növelnünk kell a távolságot. Ha a látási viszonyok romlanak, célszerű ezt a távolságot még tovább növelni és ezzel egy időben csökkenteni a sebességet, hogy az út azon pontjáig, amit még látunk, biztonságosan meg tudjunk állni.

Elsőbbség az útkereszteződésben

A közlekedésben a legveszélyesebb helyek az útkereszteződések. Veszélyük abból fakad, hogy itt keresztezi egymás több jármű útvonala. Könnyen balesetveszélyes helyzetet idézhetünk elő, ha nem vagyunk tisztában az elsőbbségadás szabályaival, vagy nem tartjuk be azokat. A KRESZ az alábbiak szerint szabályozza az elsőbbséget útkereszteződésben:

> ***28. §** (1) Az útkereszteződésben - ha a (2) bekezdés rendelkezéseiből más nem következik - a járművel elsőbbséget kell adni*
>
> *a) a jobbról érkező minden jármű és*
> *b) a balról érkező villamos*
> *részére.*

Ezt a kereszteződést nevezzük egyenrangú útkereszteződésnek.

> *(2) A másik jármű érkezési irányától függetlenül elsőbbséget kell adni az útkereszteződésben*
> *a) minden járművel a megkülönböztető fény- és hangjelzést együttesen használó gépjármű részére, továbbá minden ilyen gépjárművekkel kísért (közrefogott), zárt csoportban haladó megkülönböztető fényjelzést használó gépjármű részére;*
> **4-1-34**
>
> *b) az olyan útról érkező járművel, amelyen az útkereszteződés előtt „Elsőbbségadás kötelező” vagy „Állj! Elsőbbségadás kötelező” jelzőtábla van, a kereszteződő - illetőleg a kiegészítő táblán vastag vonallal jelzett - útról érkező jármű részére;*
> **4-1-35**
>
> *c) földútról érkező járművel a szilárd burkolatú útról érkező jármű részére;*
> **4-1-36**
>
> *d) körforgalomban haladó járművel a körforgalmat keresztező villamos részére.*
> **4-1-37**

4. *(3) Útkereszteződést járművel csak olyan sebességgel szabad megközelíteni, hogy a vezető eleget tehessen elsőbbségadási kötelezettségének és e tekintetben másokat a jármű sebességével ne tévesszen meg.*

4.2. Irányváltoztatással járó közlekedés

Irányváltoztatás, irányjelzés, hangjelzés

Sajnos egyre több olyan járművezető van, aki irányváltoztatás során nem használja az irányjelzőt. Ezek az elmaradt irányjelzések komoly balesetek forrásai lehetnek. Például egy balra kanyarodni szándékozó jármű előzése során, amikor az előző jármű vezetője csak akkor szembesül a szándékkal, amikor az előtte lévő gépkocsi elkezdi a balra kanyarodást. A balesetet ilyenkor már nagyon nehéz elkerülni.

> ***29. §** (1) Aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy képzeletbeli felezővonalát átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni.*

Elsőbbséget kell adni a szemből jövő, vagy a minket előző és már előzési helyzetben lévő jármű részére.

> *(2) Az irányváltoztatást - ide nem értve a körforgalmú útra történő bekanyarodást - a művelet előtt kellő időben megkezdett és annak befejezéséig folyamatosan adott irányjelzéssel kell jelezni. E rendelkezést kell alkalmazni a körforgalmú útról történő letérés esetében is. A jármű vezetője egyéb esetben (pl. útkereszteződésben kanyarodó főútvonalon való továbbhaladás esetén) is adhat irányjelzést, ha ezzel továbbhaladási irányáról a közlekedés más résztvevői számára többlettájékoztatást ad, az irányjelzés azonban megtévesztő nem lehet.*

Gyakran vetődik fel a kérdés, hogy ha kanyarodó főúton haladunk tovább és nem térünk le róla, akkor minek irányjelzőt használni? Ilyen esetekben valóban nem kötelező a használata, de mégis hasznos lehet a többi járművezető és a gyalogosok számára is.

> *(3) Az irányjelzést irányjelző készülékkel, ilyen készülékkel fel nem szerelt jármű esetében pedig karral vagy jelzőtárcsával kell adni, oly módon, hogy az elölről, hátulról és a megfelelő oldalról jól látható legyen.*
> **4-2-01**

Bekanyarodás

***31. §** (1) Az útkereszteződésben másik útra bekanyarodni szándékozó vezető a járművel*

> *a) az útburkolati jelek által meghatározott forgalmi sávba,*
> *b) útburkolati jelek hiányában*
> *- jobbra bekanyarodás esetében az úttest jobb szélére,*
> *- balra bekanyarodás esetében az úttest felezővonala mellé, illetőleg osztottpályás és egyirányú forgalmú úton az úttest bal szélére*
> *köteles - az útkereszteződés előtt kellő távolságban - besorolni. A bekanyarodási szándékot irányjelzéssel [29. § (2) bek.] jelezni kell.*

4-2-02 Helyes besorolás

> *(2) Villamospályával ellátott úttesten, ha az (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelő besorolás a villamos forgalmát zavarná, a villamos elhaladásához szükséges területet szabadon kell hagyni. Az egyirányú forgalmú úton az ellenirányban kijelölt autóbusz sávot és az ellenirányban kijelölt kerékpársávot a besorolás szempontjából figyelmen kívül kell hagyni.*

(3) A járművel másik útra - ha közúti jelzésből más nem következik - jobbra kis ívben, balra nagy ívben kell bekanyarodni, úgy, hogy a jármű a bekanyarodás után a menetirány szerinti jobb oldalon maradjon. Ha az úttest menetirány szerinti jobb oldalán kerékpársávot jelöltek ki, a jobbra bekanyarodásra - a kerékpár forgalom akadályozása nélkül és ha burkolati jel ezt lehetővé teszi - a kerékpársáv igénybevételével kell felkészülni.

(4) Ha a jármű méretei vagy egyéb ok miatt az (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit megtartani nem lehet, a bekanyarodást fokozott óvatossággal - szükség esetén erre alkalmas irányító személy igénybevételével - és úgy kell végrehajtani, hogy a bekanyarodó jármű a többi járművet ne veszélyeztesse.

Egy túlméretes jármű vezetője jobbra kanyarodás közben már nem látja az általa vezetett járműszerelvény bal oldalát és bal hátsó sarkát, ezért azt sem láthatja, hogy a pótkocsi bal hátsó része milyen mértékben tér ki és esetlegesen minek ütközhet neki.

4-2-03

(5) Elsőbbséget kell adni, ha a 28. § (2) bekezdésében foglaltakból más nem következik

a) jobbra vagy balra bekanyarodó járművel

- annak az útnak az úttestjén áthaladó gyalogos részére, amelyre a jármű bekanyarodik, továbbá

- az azonos irányból érkező villamos részére,

b) jobbra bekanyarodó járművel a kerékpársávon vagy az úttest mellett levő, attól jobbra eső kerékpárúton, gyalog- és kerékpárúton érkező jármű és gyalogos részére,

4-2-04

c) balra bekanyarodó járművel

ca) az úttesten szemből érkező és egyenesen továbbhaladó vagy jobbra bekanyarodó jármű,

cb) az úttest mellett levő, attól balra eső kerékpárúton, gyalog- és kerékpárúton érkező jármű és gyalogos részére.

4-2-05

4-2-06

(6) A balra bekanyarodó jármű vezetője párhuzamos közlekedésre nem alkalmas úton a bekanyarodást akkor hajthatja végre, ha meggyőződött arról is, hogy balról járművének előzését vagy kikerülését másik jármű nem kezdte meg.

Nagyon sok baleset azért következik be, mert a balra kanyarodó jármű vezetője a kanyarodás megkezdése előtt nem győződik meg arról, hogy előzését másik jármű nem kezdte-e meg. Igaz, olyan jármű előzését sem szabad megkezdeni, amelyik balra kanyarodási szándékát jelzi és a kanyarodáshoz szükséges helyét elfoglalta az úttesten. Sajnos előfordulhat, hogy erős napsütés miatt az előző jármű vezetője nem veszi észre az előtte lévő jármű irányjelzőjét, de a balesetet ilyenkor csak a kanyarodó jármű vezetője tudja elkerülni, azzal, hogy a kanyarodást nem kezdi meg.

4-2-07

(7) Útkereszteződésen kívül történő bekanyarodásra az (1)-(2) és a (4)-(6) bekezdés rendelkezései az irányadók.

(8) Az útkereszteződésben kanyarodó főútvonal esetén

a) az (5) bekezdés a) pontjában meghatározott szabály a főútvonalon kanyarodó és az arról letérő járműre egyaránt vonatkozik,

b) a főútvonalról letérő járművel elsőbbséget kell adni a főútvonalon továbbhaladó jármű részére.

4-2-08

Kitérés

***32. §** (1) Az egymás mellett ellentétes irányban (szemben) elhaladó járművek között megfelelő oldaltávolságot kell tartani; ennek érdekében - a szükséghez képest - a járművekkel kölcsönösen az úttest széléhez kell húzódni.*

(2) Olyan keskeny úttesten, amelyen a járművek egymás melletti elhaladása nehéz vagy lehetetlen, a járművekkel meg kell állni és az elhaladást az útpadkára húzódással vagy hátramenettel kell lehetővé tenni. Hátramenni azzal a járművel kell, amelyikkel ez - a járművek adottságait és a körülményeket figyelembe véve - könnyebben megtehető.

4-2-09 Az ésszerűség többnyire úgy kívánja, hogy a szóló jármű segítse a pótkocsist vagy a motorkerékpár az autóbuszt.

(3) Ha az úttest mindkét irányból belátható szakaszon egy forgalmi sávra szűkül és a közúti jelzésekből más nem következik, a szembejövő járművek közül annak a járműnek van elsőbbsége, amelyik útját irányváltoztatás nélkül tudja folytatni; a másik jármű vezetője az áthaladást lassítással, illetőleg - a szükséghez képest - megállással biztosítani köteles.

(4) Állati erővel vont járművel, illetőleg hajtott (vezetett) állattal való szembetalálkozás esetében, ha a vezető feltartott karral jelzi, vagy egyébként megállapítható, hogy az állat ijedős, a jármű sebességét csökkenteni kell, illetőleg - a szükségeshez képest - meg kell állni.

4-2-10 Ebben az esetben célszerű utat adni a lovasszekérnek....

Megfordulás, hátramenet

***33. §** (1) Járművel megfordulni, illetőleg hátramenetet végezni csak úgy szabad, hogy az a többi jármű és az úttesten haladó gyalogosok közlekedését ne akadályozza. Az úttest széléhez, illetőleg a várakozóhelyre történő beálláshoz szükséges hátramenet azonban elvégezhető abban az esetben is, ha az a járműforgalmat - anélkül, hogy a járműveket veszélyeztetné - rövid ideig akadályozza.*

Talán a tolatás az a manőver, melytől a tanuló gépkocsivezetők a legjobban félnek. Nem véletlen a félelmük, mert tolatásnál csak a tükörre és a korlátozott mértékű hátrafordulás során belátott információkra számíthatnak. Azon kívül, hogy kevesebb az a rész, amit belátnak, a jármű méreteit is nehéz bemérniük.

(2) Autópályán, autóúton, vasúti átjáróban, egyirányú forgalmú úton és körforgalmú úton megfordulni tilos. Egyirányú forgalmú úton, körforgalmú úton, vasúti átjáróban, autópályán és autóúton - egyirányú forgalmú úton az úttest széléhez, illetőleg a várakozóhelyre történő beálláshoz szükséges hátramenetet kivéve - hátramenetet végezni tilos. *****

(3) Ha a személy- és vagyonbiztonság megkívánja, a hátramenethez a járművezetőnek gondoskodnia kell arra alkalmas irányító személy közreműködéséről. Az irányító személynek úgy kell elhelyezkednie, hogy folyamatosan lássa a jármű mögötti területet és a jármű vezetőjével is kapcsolata legyen.

Előzés

Az előzés fogalmának meghatározásából értelemszerűen következik, hogy csak akkor lehet szó előzésről, ha a járművek azonos úttesten vannak és közben haladnak is.

A tapasztalatok szerint az előzés a közúti közlekedés egyik legnehezebb és legtöbb kockázattal járó manővere. Végrehajtását a szabályok is szigorú feltételekhez kötik. Az előzés megkezdése előtt meg kell győződni az előzés biztonságos végrehajtásának feltételeiről.
4-2-11

***34. §** (1) Előzni abban az esetben szabad, ha*

a) az előzés céljából igénybe venni kívánt forgalmi sáv olyan távolságban szabad, hogy - figyelemmel az előzni kívánó és a megelőzendő jármű sebessége közötti különbségre - az előzés a szembejövő forgalmat nem zavarja;
b) az előzni kívánó jármű előzését más jármű nem kezdte meg;
c) az előzni kívánó jármű előtt ugyanabban a forgalmi sávban haladó másik jármű előzési szándékot nem jelzett;
d) az előzés során a megelőzendő jármű mellett megfelelő oldaltávolságot lehet tartani;
e) a vezető az előzés befejezése után a járművel a megelőzött jármű elé, annak zavarása nélkül vissza tud térni.
(2) Az előzési szándékot - ha az előzés irányváltoztatással jár - irányjelzéssel [29. § (2) bek.] jelezni kell.
(3) Az előzést - a (4) és az (5) bekezdésben említett esetet kivéve - balról kell végrehajtani.
(4) Csak jobbról szabad előzni
a) azt a járművet, amely a balra bekanyarodási szándékot irányjelzéssel jelzi és az úttesten a 31. § (1) vagy (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően helyezkedik el;
4-2-12

Az előzés feltételeit már tudjuk, most nézzük meg, hogy is kell a gyakorlatban végrehajtani.

Először is a korábbi követési távolságot csökkenteni kell, óvatosan fel kell zárkózni az előttünk haladó gépkocsihoz. Nem érdemes nagyon rámenni, hiszen ha ő fékez egy nagyobbat, akkor könnyen ütközés lehet belőle. Nagyobb méretű jármű esetében (pl. teherautó, kamion) azért sem érdemes közel menni, mert így nehezebben lehet mögüle kinézni, hogy jönnek-e szembe a másik sávban. Minden esetben folyamatos óvatos kihúzódásokkal lehet a szembe jövő forgalom alakulását ellenőrizni. Előzésnél nehéz felmérni a szembe jövő jármű sebességét. Ezért vezették be a nappal is kötelezően használandó tompított fényt (manapság már sok autóban van automatikus menetfény), ezáltal közelebbinek érződik a szembe jövő jármű, mintha kivilágítatlanul haladna felénk. Jóval óvatosabbnak kell lenni, ha motoros jön szembe, hiszen ott egy lámpa van csak, vagy nagyon közel van egymáshoz a két első lámpa, ezáltal jóval nehezebben tudjuk felmérni a sebességét.
Ha úgy ítéljük meg, hogy van annyi hely a szemközti sávban, amennyi a biztonságos előzés végrehajtásához szükséges, akkor – még az előzés megkezdése előtt – érdemes visszaváltani a megfelelő fokozatba. Előzéskor az oldaltávolság biztonságos megtartásához a lehető legjobb, ha az úttest bal oldalát jelző fehér felfestett csíkot (úttest szélét jelző útburkolati jel) vesszük viszonyítási pontnak, így megfelelő sávszélességű úton haladva bőven marad hely köztünk és az éppen megelőzött autó között. Fontos tudni, hogy legalább 15-20 km/h sebességkülönbség kell ahhoz, hogy biztonságosan tudjuk végrehajtani az előzést.
Visszasoroláskor a külső tükrök mellett a belsőt is érdemes nézni, amikor utóbbiban látjuk az előzött jármű fényszóróit, akkor már megfelelő távolságban vagyunk tőle és biztonságosan visszasorolhatunk.

b) azt a villamost, amely az úttest közepén - egyirányú forgalmú úton az úttest bal oldalán - levő pályán közlekedik.
4-2-13

(5) Jobbról is szabad előzni a figyelmeztető jelzést (villogó sárga fényjelzést) használó járművet, ha a vezető meggyőződött arról, hogy ezzel a többi járművet és a gyalogosokat nem veszélyezteti.
4-2-14

(6) Az előzés végrehajtását a sebesség fokozásával, balra húzódással vagy más módon akadályozni nem szabad.
4-2-15

(7) Lakott területen kívül a nagyméretű, valamint a lassan haladó jármű vezetőjének az úttest szélére húzódással és - a szükséghez képest - lassítással is elő kell segítenie azt, hogy járművét más jármű megelőzhesse.

(8) Tilos előzni:
a) kijelölt gyalogosátkelőhelyen és közvetlenül a kijelölt gyalogosátkelőhely előtt;
4-2-16

b) villamost közvetlenül olyan megállóhely előtt, ahol az utasok fel- és leszállása az úttestről, illetőleg az úttestre történik;
4-2-17

c) be nem látható útkanyarulatban, illetőleg bukkanóban, kivéve, ha az úttesten egyirányú forgalom van, vagy záróvonal van felfestve és az előzés annak érintése nélkül végrehajtható;
4-2-18

d) vasúti átjáróban és közvetlenül vasúti átjáró előtt;
4-2-19

e) útkereszteződésben és közvetlenül útkereszteződés előtt, kivéve
- ha a forgalmat rendőr vagy fényjelző készülék irányítja és az előzés az úttest menetirány szerinti bal oldalának igénybevételével nem jár,
- ha a jármű főútvonalon vagy olyan más úton halad, amelyen elsőbbségét jelzőtábla [16. § (1) bek. u) pont] jelzi.
- körforgalmú úton,
- ha a járművel csak jobbról szabad előzni [(4) bek.].
(9) A (8) bekezdés d) és e) pontjában meghatározott tilalom nem vonatkozik a kétkerekű motorkerékpárnak, segédmotoros kerékpárnak és kerékpárnak gépjárművel való előzésére.

Kikerülés

***35. §** (1) Az úttest menetirány szerinti jobb oldalán álló jármű vagy ott levő egyéb akadály melletti elhaladásra (kikerülés) a 34. § (1)-(5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell - értelemszerűen - alkalmazni.*

(2) Az olyan megállóhely előtt, amelyben villamos áll és az utasok fel- és leszállása az úttestről, illetőleg az úttestre történik, meg kell állni és tovább haladni csak a villamos elindulása után szabad.
4-2-20

A 4. fejezet önellenőrző kérdései

1. Lakott területen belül milyen járművekkel lehet a jelzőtáblán megjelölt sebességgel közlekedni? 4-2-21

a) minden gébjárművel
b) személygépkocsival
c) személygépkocsival és motorkerékpárral
d) személygépkocsival, motorkerékpárral és és a 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsival.

2. A járművek vezetői kötelesek az elindulási szándékot jelző, menetrend szerint közlekedő autóbusznak elsőbbséget adni?

a) nem
b) csak lakott területen belül.
c) csak lakott területen belül.
d) igen, minden esetben

5. Parkolás, gyalogosokra való figyelem, járművek kivilágítása

5.1. Megállás és várakozás

Talán a legtöbb büntetést a gépjárművezetők a gyorshajtás után a szabálytalan **megállás és várakozás (parkolás)** miatt kapják, ezért nem árt, ha felelevenítjük, hogy mi is az a megállás és várakozás, valamint hol tilos megállni és várakozni.

> ***Megállás**: járművel a be- és a kiszálláshoz, vagy a folyamatos fel- és lerakáshoz szükséges ideig, illetőleg - ha a vezető a járműnél marad - egyéb okból legfeljebb 5 percig történő egy helyben tartózkodás. (KRESZ 1. sz. Függelék)*

A megállás fogalmából látható, hogy **amennyiben a megállást a jogszabály tiltja, akkor még az utas ki- és beszállásának idejére sem szabad egy helyben tartózkodni.**

> *Várakozás: járművel a megállásnál hosszabb ideig történő egyhelyben tartózkodás. (KRESZ 1. sz. függelék)*

Egyszerűen fogalmazva: **általában, amikor a járművet bezárjuk és otthagyjuk, az várakozásnak minősül.**

Hol tilos megállni?

A KRESZ 40.§ (5) szerint **tilos megállni:**

> *a) ahol a jármű fényjelző készülék vagy jelzőtábla jelzésének az észlelését akadályozza;*

A tiltás oka egyértelmű. Ha a közúti jelzéseket a többi gépjárművezető nem látja, akkor nem tudnak azoknak eleget tenni, és ez közvetlen balesetveszéllyel jár.

> *b) ahol a jármű és az úttesten levő záróvonal vagy a jármű és az úttest másik szélén álló jármű között legalább három méter széles hely nem marad;*

A járművel történő megállás során nem képezhetünk akadályt, ezért úgy kell megállni, hogy a mellettünk elhaladó jármű is a KRESZ szabályok betartásával tudjon tovább közlekedni. (Például ne kényszerítsük záróvonal átlépésére, vagy arra, hogy a járdán közlekedjenek.)

> *c) be nem látható útkanyarulatban, bukkanóban vagy más olyan helyen, ahol a járművet a többi jármű vezetője kellő távolságból nem észlelheti;*

A KRESZ példaként hozza az útkanyarulatot és a bukkanót. Ezeknél a helyeknél az út vonalvezetése, vagy az úton lévő kiemelkedés miatt a járművezető csak korlátozott távolságban látja az útszakaszt, ezért a hirtelen feltűnő akadály esetén nem tud kellőképpen reagálni a vészhelyzetre.

> *d) körforgalmú úton, útkereszteződésben és az úttestek széleinek metszéspontjától számított 5 méter távolságon belül, ha a közúti jelzésből más nem következik; az útkereszteződésben az úttorkolattal vagy útelágazással szemben megálló járműre - ha ez a többi jármű bekanyarodását nem akadályozza - a tilalom nem vonatkozik;*

A körforgalmú utakat a veszélyes útkereszteződések kiváltására hozták létre. Nem véletlen, hogy a körforgalmú utat ezért az útkereszteződéssel együtt sorolja fel a KRESZ. Egy-egy ilyen csomópontban a megállás súlyosan akadályozhatja a közlekedés zavartalanságát. Az útkereszteződéseknél a további 5 méteren belüli tiltás oka, hogy a kereszteződésbe történő behaladáskor kellő távolságból észlelhető legyen a keresztező úton közlekedő jármű.

e) kijelölt gyalogosátkelőhelyen, valamint a gyalogos átkelőhely előtt személygépkocsival, motorkerékpárral, segédmotoros kerékpárral, kerékpárral és kézikocsival 5 méter, egyéb járművel 15 méter távolságon belül;

5-1-01

A kép láttán joggal vetődik fel a kérdés, hogy nem a gyalogos átkelőhely előtt, de közvetlenül utána szabályos-e a megállás? Abban az esetben, ha a képen látható utca egyirányú, akkor ez esetben szabályos a megállás, ha az úttest jobb széle és a jármű között 5,5 méter szabadon marad. Ha kétirányú az út, akkor viszont szabálytalan a megállás, mert megállni csak az úttest menetirány szerinti jobb oldalán szabad.

f) hídon, aluljáróban, alagútban, valamint ezek be- és kijáratánál;

A híd, az aluljáró és az alagút a természetes és mesterséges akadályok leküzdésére készült. Ezek a létesítmények kizárólag a járműforgalom akadálytalan továbbhaladását szolgálják.

g) vasúti átjáróban és attól számított 30 méter távolságon belül, valamint vasúti, illetőleg villamospályán és ezekhez olyan közel, hogy a jármű a vasúti jármű, illetőleg a villamos közlekedését akadályozza;

A KRESZ a megállást nem csak a vasúti átjáróban, hanem már azt megelőző 30 méteren belül is tiltja. A kötött pályás járművek csak az adott sínpályán képesek közlekedni, nem tudnak kikerülni, ezért tilos vasúti illetőleg villamos sínpályán megállni.

h) más járművel a villamos, autóbusz vagy trolibusz megállóhelyet, illetőleg taxiállomást jelző tábla előtt 15 méter, utána 5 méter távolságon belül, kivéve, ha útburkolati jelből más következik;

Ezekben az esetekben nincs külön öböl kialakítva, ezért az adott járművek csak akkor tudnak a megállóhelynél akadálytalanul megállni, hogy ha ott más jármű nem áll.

i) autóbuszöbölben,
kivéve
ia) a kijelölt megállóhelyen megálló autóbuszt (trolibuszt), villamost,
ib) az utasok ki- és beszállásának idejére a személytaxit, a betegszállító gépjárművet, az iskolabuszt és a gyermekeket szállító autóbuszt, továbbá
ic) 20 és 6 óra között a kommunális szemét szállítására szolgáló járművet;

Az autóbusz öbölben történő megállásnál már vannak kivételek. A felsorolt kivételeknél a megállás csak az utasok ki és beszállásának idejére, illetve a szemetes kukák kiürítésének idejére engedélyezett.

j) villamos megállóhelynél levő járdasziget és a hozzá közelebb eső járda közötti úttestrészen;

A menetrend szerint közlekedő jármű megállóhelyén lévő járdasziget és a hozzá közelebb eső járda között a gyalogosok (ha kijelölt gyalogosátkelőhely nincs) a legrövidebb úton közlekedhetnek. Az álló jármű mögül az úttestre történő lelépés közvetlen balesetveszéllyel járna, ezért tiltja a KRESZ ezen a részen történő megállást.

k) 1000 kilogrammnál nagyobb tengelyterhelésű járművel járdán;

A járdák funkciójukat tekintve gyalogosok közlekedésére készültek. Kisebb súlyterhelésre tervezték, ezért szerkezetük nem olyan, mint a járművek közlekedésére szolgáló úttesté. A nehezebb járművel járdán történő megállás tilalma a járdák állagmegóvása érdekében szükséges.

l) kapaszkodósávon, gyorsító- és lassítósávon, kerékpársávon, nyitott kerékpársávon, kerékpárúton, gyalog- és kerékpárúton;

A felsorolt speciális sávok és utak a biztonságosabb közlekedés céljából lettek kialakítva. Ha ezeken akadályok keletkeznek, a rajta közlekedő járművek kénytelenek a biztonságos sávból vagy az útról letérni, és ezzel balesetveszélyesebbé válik a közlekedésük. (A képen egy járdán és kerékpárúton álló 1000 kg-nál nehezebb tengelyterhelésű jármű áll! Halmozott KRESZ szabályszegés!)

5-1-02

m) különösen veszélyes helyen, az útburkolati jellel [18. § (3) bek.] jelzett területen;

A különösen veszélyes helyeket ferdén felfestett sárga csíkokkal jelölik.

n) autóbusz forgalmi sávban,
kivéve
na) a kijelölt megállóhelyen megálló autóbuszt (trolibuszt), villamost,
nb) az utasok ki- és beszállásának idejére a személytaxit, a betegszállító gépjárművet,
továbbá
nc) 20 és 6 óra között a kommunális szemét szállítására szolgáló járművet.

A megállási tilalom ebben a sávban a személyszállító járművek zavartalan és kiszámítható közlekedése, a menetrend betartása érdekében indokolt.

40. § (1) Járművel megállni - ha közúti jelzésből vagy a (2)-(5) bekezdés rendelkezéséből más nem következik - csak az úttest menetirány szerinti jobb szélén, azzal párhuzamosan, egy sorban szabad. A megállást irányjelzéssel jelezni kell.

A járdán való megállásra külön szabályok vonatkoznak:

(8) A járdán - részben vagy teljes terjedelemben - csak akkor szabad megállni, ha
a) azt jelzőtábla vagy útburkolati jel megengedi,
b) a jármű a járda szélességének legfeljebb a felét foglalja el,
c) a járdán a gyalogosok közlekedésére legalább 1,5 méter szabadon marad, és
d) a jármű tengelyterhelése az 1000 kg-ot nem haladja meg.

5-1-03

Hol tilos várakozni, vagyis parkolni?

Az előzőekben, vagyis a 40. § (5) bekezdésében említetteken túlmenően

41.§ (2) Tilos várakozni

a) a három külön úttesttel rendelkező út középső úttestjén;

A több úttesttel rendelkező út esetén értelemszerűen a legbiztonságosabban a külső úttesteken lehet megállni. A megállást követően nem kell gyalogosan még egy sávon átkelni.

b) lakott területen kívül főútvonal úttestjén;

5-1-04

Főútvonal útpadkáján már nem tilos a várakozás, ezért a képen látható személygépkocsiból és utánfutóból álló járműszerelvény már szabályosan várakozik.

c) ahol a jármű az út menti ingatlanra való behajtást vagy az onnan történő kihajtást - az ingatlannal rendelkezni jogosult hozzájárulása nélkül – akadályozza;

Annak ellenére, hogy sok ingatlantulajdonos erre külön is felhívja a gépjárművezetők figyelmét, sajnos elég sokan figyelmen kívül hagyják ezt a tiltást.

d) ahol a jármű szabályosan várakozó másik jármű megközelítését vagy elindulását akadályozhatja;

Parkolásnál sokan csak arra figyelnek, hogy a saját gépjárművükkel meg tudjanak állni, és figyelmen kívül hagyják a többi gépjárművet.

e) az úttesten ott, ahol a járdán a megállás megengedett.

Ahol a járdán való megállást külön tábla megengedi, ott az úttesten való parkolás tilos.

5.1.1. Mozgáskorlátozottakra vonatkozó speciális szabályok

A mozgáskorlátozott személyek közlekedésének megkönnyítése céljából a KRESZ kivételeket tesz bizonyos tiltásoknál. Ezek a kivételek a mozgáskorlátozott személyt vagy az őt szállító jármű vezetőjét illetik meg. A jogosultság, illetve a kedvezmény viszont csak úgy érvényesíthető, ha a parkolási igazolvány – ismertebb nevén „rokkant kártya" – a jármű szélvédője mögött jól látható helyen el van helyezve.

Fontos, hogy ezek a jogosultságok csak a mozgáskorlátozott személyt vagy az őt szállító jármű vezetőjét illeti meg. Ha a mozgáskorlátozott részére kiadott parkolási igazolványt úgy használjuk fel, hogy a gépkocsiban nem tartózkodik a jogosult személy, akkor visszaélünk az okirattal és bűncselekményt követünk el! Nem éri meg!

Az alábbiakban felsoroljuk azokat a kivételeket, amelyek a mozgáskorlátozottakra vonatkoznak.

A mozgáskorlátozott személyt szállító jármű - amennyiben ennek feltételei adottak – az alábbi övezetekben közlekedhet és várakozhat

„Gyalogos övezet (zóna)"

5-1-05

„Gyalogos és kerékpáros övezet (zóna)"

5-1-06

A mozgáskorlátozott személy (illetőleg az őt szállító jármű vezetője) és a betegszállító gépjármű a tilalom ellenére behajthat az alábbi táblákkal jelzett utakra, ha úti célja a jelzőtáblával megjelölt úton van, vagy csak ezen az úton közelíthető meg. A járművel ilyen esetben legfeljebb 20 km/óra sebességgel szabad közlekedni.

„Mindkét irányból behajtani tilos"

„Gépjárművel, mezőgazdasági vontatóval és lassú járművel behajtani tilos"

„Motorkerékpárral behajtani tilos"

„Járműszerelvénnyel behajtani tilos"

„Segédmotoros kerékpárral behajtani tilos"

A mozgáskorlátozott személy (illetőleg az őt szállító jármű vezetője) járművével és a betegszállító gépjármű akkor is megállhat a járdán, ha a megállást jelző tábla vagy útburkolati jel nem engedi meg, de a járdán történő megállás egyéb feltételei megvannak.

A mozgáskorlátozott személy (illetőleg az őt szállító jármű vezetője) járművével és a betegszállító gépjármű olyan helyen is várakozhat, ahol a várakozást jelzőtábla tiltja.

5.2. Magatartás a gyalogosokkal szemben

5-2-01

Ennek a fejezetnek a témája a **járművezetők helyes magatartása a gyalogosokkal szemben**. Először is lássuk, hogy mit ír erről a KRESZ 43.§. ide illő rendelkezése.

> ***(1)*** *Kijelölt gyalogosátkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni. Útkereszteződésnél a bekanyarodó járművel - kijelölt gyalogosátkelőhely hiányában is - elsőbbséget kell adni a gyalogosnak, ha azon az úttesten halad át, amelyre a jármű bekanyarodik.*
>
> ***(2)*** *Azt a helyet, ahol az* ***(1)*** *bekezdés értelmében a gyalogosnak elsőbbsége van, a jármű vezetőjének csak olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a jármű vezetője az elsőbbségadási kötelezettségének eleget tudjon tenni. A jármű vezetőjének a kijelölt gyalogosátkelőhelyet csak fokozott óvatossággal és olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a járművel, amennyiben szükséges, a gyalogos átkelőhely előtt meg is tudjon állni.*
>
> ***(3)*** *A kijelölt gyalogosátkelőhely előtt megálló vagy forgalmi okból álló jármű mellett meg kell állni, és továbbhaladni akkor szabad, ha a vezető meggyőződött arról, hogy azt a gyalogosok elsőbbségének a megsértése nélkül megteheti.*
>
> ***(4)*** *A vezetőnek fokozottan ügyelnie kell az úttesten*
>
> ***a)*** *villamos megállóhelynél levő járdasziget és az ahhoz közelebb eső járda között áthaladó gyalogosok, a menetrend szerint közlekedő járművek megállóhelyéről az úttestre lelépő gyalogosok, az autóbuszra felszálló és arról leszálló gyermekek, továbbá*
>
> ***b)*** *egyedül vagy csoportosan haladó (áthaladó) gyermekek, a koruk, testi fogyatékosságuk vagy más ok miatt saját biztonságukra ügyelni felismerhetően nem képes személyek biztonságának a megóvására.*

A KRESZ szerint **a kijelölt gyalogosátkelőhelyen (tehát a zebrán) áthaladó gyalogosnak a járművekkel szemben elsőbbsége van,** tehát a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni. A gyalogos-átkelőhelyet tehát minden esetben olyan **alacsony sebességgel és fokozott óvatossággal kell megközelíteni**, hogy a jármű vezetője fel tudja mérni, van-e **a gyalogosátkelőhelyen vagy amellett a járdán** olyan gyalogos, akinek elsőbbséget kell adnia. Amennyiben a gyalogos-átkelőhely közelében van olyan gyalogos, akiről felismerhető az átkelési szándéka, akkor a járművel a zebra előtt **mindenképpen meg kell állni**, az ilyen gyalogosnak elsőbbséget kell adni, vagyis át kell engedni a zebrán. Gyakorlatilag úgy fogalmazható meg az előírás, hogy a gyalogosnak már akkor elsőbbsége van, amikor még csak a zebra mellett a járdán áll, vagy más körülményből felismerhető az átkelési szándéka – pl. zebrától 1-2 méterre a gyalogos-átkelőhely felé halad. A gyalogosnak a zebránál tehát már akkor elsőbbsége van, amikor még nem lépett az úttestre.

Ha a zebra környezete rosszul figyelhető meg (pl. a sötétség vagy valamilyen a rálátást zavaró tárgy miatt), akkor a vezetőnek még lassabban és óvatosabban kell vezetnie, hogy szükség esetén meg tudjon állni!

Ugyanilyen **fokozott óvatossággal** ajánlott megközelíteni a **buszmegállók, villamosmegállók, iskolák, játszóterek környékét** is. Itt hirtelen, megfelelő körültekintés nélkül az úttestre lépő gyalogosokra kell számítani, akiknek a legfontosabb szempont a tömegközlekedési járműre felszállni. Az iskolák környékén pedig arra számíthatunk, hogy a tanulók felszabadultan lépnek ki az iskola épületéből, és egymást kergetve, körültekintés nélkül akarnak átkelni az úttesten.

Lakott területen kívül, vagy olyan helyen, ahol nincs járda kiépítve, az úttest szélén haladó gyalogosok és kerékpárosok mellett történő elhaladás során megfelelő oldaltávolságot kell tartani, hogy a gyalogosok és a kerékpárosok bármely mozdulatára megfelelően tudjunk reagálni.

Példa:
S. E. falugondnok délután a közeli város iskoláiból viszi haza a község iskolás korú gyermekeit. A gépkocsiba beülő gyerekek azt kérik tőle, hogy a rádión keressen nekik egy „menő” zeneszámot. Miközben a rádióadók között keresgél, az iskola közelében hirtelen egy gyerek szalad ki a járműve elé. A falugondnoknak hirtelen fékeznie kell, de sajnos a gyereket így is elüti, aki nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenved.

Amennyiben S. E. végig az utat figyelte volna, akkor a baleset nem következik be. A bekövetkezett baleset miatt a falugondnokkal szemben szabálysértési eljárást kezdeményeztek.

5.3. Járművek kivilágítása

A járművek kivilágítását a KRESZ 44.§ és a 45.§ szabályozza.

> ***44. § A forgalomban részt vevő járművek kivilágítása***
>
> *(1) A forgalomban résztvevő járművet éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ki kell világítani.*
>
> *(2) A gépjárművet, a mezőgazdasági vontatót, a lassú járművet és a segédmotoros kerékpárt helyzetjelző lámpákkal és tompított fényszóróval kell kivilágítani. Nem kell a tompított fényszóróval kivilágítani az egytengelyes motoros részből és hozzákapcsolt egytengelyes pótkocsiból álló olyan lassú járművet, amely sík úton önerejéből 15 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a tompított fényszóróval fel nem szerelt segédmotoros kerékpárt.*
>
> *(3) A tompított fényszóró helyett távolsági fényszórót használni - fényjelzés kivételével - csak lakott területen kívül szabad.*
>
> *Tilos a távolsági fényszóró használata*
>
> *a) másik járművel vagy hajtott (vezetett) állattal való szembetalálkozás esetében olyan távolságon belül, ahonnan a fényszóró a szembejövő jármű, illetőleg állat vezetőjét elvakíthatja,*
>
> *b) a másik jármű követése esetében olyan távolságon belül, ahonnan a fényszóró - a visszapillantó tükrön át - az elöl haladó jármű vezetőjét elvakíthatja,*
>
> *c) ha a fényszóró az úttal párhuzamos vasúti pályán vagy vízi úton haladó jármű vezetőjét elvakíthatja.*
>
> *(4) Tompított vagy távolsági fényszóró helyett vagy mellett ködfényszórót, továbbá hátsó helyzetjelző ködlámpát abban az esetben szabad használni, ha a látási viszonyok ezt indokolják.*
>
> *(5) Keresőlámpát és munkahely megvilágító lámpát mozgó járművön használni nem szabad.*

(6) Fényjelzést adni a távolsági fényszóró felvillantásával szabad, feltéve, hogy ez a közlekedés többi résztvevőjét nem vakítja el.

(7) A forgalomban résztvevő motorkerékpárt és a tompított fényszóróval felszerelt segédmotoros kerékpárt - tompított fényszóróval - nappal és jó látási viszonyok között is ki kell világítani.

(8) Lakott területen kívüli úton a forgalomban résztvevő gépkocsit nappali menetjelző lámpával vagy tompított fényszóróval, mezőgazdasági vontatót és tompított fényszóróval felszerelt lassú járművet - tompított fényszóróval - nappal és jó látási viszonyok között is ki kell világítani.

45. § Az álló járművek kivilágítása

***(1)** Az úttesten álló járművet éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ki kell világítani, kivéve, ha közvilágítás van vagy a járművet egyéb külső fényforrás kellően megvilágítja. A gépjárművet, a mezőgazdasági vontatót és a lassú járművet a helyzetjelző lámpákkal kell kivilágítani. A 6 méternél nem hosszabb, két méternél nem szélesebb és pótkocsival vagy más vontatmánnyal össze nem kapcsolt gépjárművet azonban lakott területen elegendő az úttest közepe felé eső egy-egy első és hátsó helyzetjelző lámpával vagy egy, előre fehér, hátra piros fényt adó lámpával kivilágítani.*

***(2)** Álló járművön - a forgalmi okból megálló járművet kivéve - tompított fényszórót csak erős ködben vagy sűrű hóesésben szabad használni; távolsági fényszórót, ködfényszórót használni tilos.*

Az autóvezetéshez szükséges döntéseinket és mozdulatainkat 90 százalékban a látásunk befolyásolja. Ha külső tényezők, mint a sötétség vagy a rossz időjárási viszonyok rontják a látási viszonyokat, akkor a biztonságos vezetés is nehezebbé válik. Ilyen esetekben fokozott óvatossággal kell vezetnünk.

A **látni és látszani** elv éppen ezért a járművek kivilágítására vonatkozó szabályokat is meghatározza. **Ha megfelelően működnek a járművek világítóberendezései, akkor én is jól látok, jól látom a forgalom többi résztvevőjét, és engem is megfelelő időben észrevesznek és látnak a forgalomban résztvevők.**

A KRESZ szabályozása alapján **a járműveket éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ki kell világítani. Lakott területen kívül a járművet nappal is ki kell világítani.** Ez történhet tompított fényszóró használatával vagy a modern gépjárművek esetén a nappali menetfénnyel.

5-3-01

5-3-02

A tompított fényszóró és a ködfényszóró csak színtelen (fehér) vagy kadmiumsárga fényt bocsáthat ki. A gépkocsit fel szabad szerelni két, menetirányban fényt kibocsátó nappali menetjelző lámpa és a hátrameneti lámpaval, ezek csak színtelen (fehér) fényt bocsáthat~~nak ki. A hátrameneti lámpa csak színtelen (fehér) fényt bocsáthat ki. A rendszámtáblát megvilágító lámpa hátrafelé fényt közvetlenül nem bocsáthat ki.~~

A járműveken elhelyezett világítóberendezéseket a napi első elinduláskor kell ellenőrizni, szükség esetén tisztítani kell. A hibásan működő lámpák megtéveszthetik a forgalomban résztvevőket.

A **távolsági fényszóró (reflektor) használata csak lakott területen kívül engedélyezett**, kivéve, ha fényjelzést adunk. **Akkor sem szabad használni a reflektort, ha azzal a velünk szembe jövő vagy előttünk haladó járművek vezetőjét elvakíthatjuk.** (Ez igaz akkor is, ha az úttal párhuzamosan vonat vagy hajó közlekedik, mert a reflektor ezek vezetőit is elvakíthatja.)

A **ködlámpák** használata csak akkor engedélyezett, ha ezt a látási viszonyok indokolják. A hátsó ködlámpa ugyanis a féklámpa fényének megfelelő fényerővel világít, így normál látási viszonyok között megtévesztő lehet. A ködfényszóró (első ködlámpa) pedig a reflektorhoz hasonlóan vakít, ha köd vagy sűrű eső nem tompítja a fényét.

Álló járművön a tompított fényszórót csak ködben és hóesésben lehet használni, ködlámpát és reflektort egyáltalán nem. Természetesen ez nem vonatkozik arra a járműre, ami csak forgalmi okból állt meg. Viszont **a járművet álló helyzetben is ki kell világítani**, ha az az úttesten áll, és nincs kellőképpen megvilágítva a közvilágítás vagy egyéb fényforrás által.

Nem vehet részt a forgalomban olyan gépjármű, amelynek az összes féklámpája elromlott, vagy nem működik az irányjelzője, illetve a bal oldali első vagy hátsó helyzetjelzője.

Nem működő féklámpákkal semmilyen esetben sem szabad közlekedni. Elromlott irányjelzővel tovább lehet haladni, ha kézzel tudunk jelezni mindkét irányba. A helyzetjelző hibája pedig nem azonnali probléma - nappal és jó látási viszonyok között, illetve ha az a tompított fényszóróval helyettesíthető. Ez utóbbi esetekben is az első adandó alkalommal ki kell cserélni az izzót.

Az 5. fejezet önellenőrző kérdései

1. Várakozhat-e gépkocsijával a főútvonal úttestjén?

a) Csak lakott területen kívül.
b) **Csak lakott területen belül.**
c) Igen, lakott területen belül és kívül is.
d) Lakott területen belül és kívül sem.

2. Mikor szabad várakozó gépjárművön tompított fényszórót használni?

a) Csak éjszaka.
b) csak nappal, korlátozott látási viszonyok között
c) **csak erős ködben vagy sűrű hóesésben.**
d) csak akkor, ha műszaki hiba miatt nem képes továbbhaladni.

6. Járművek terhelése

6.1. Személyszállítás

Ebben a fejezetben a járművek terheléséről, azon belül a személy- és teherszállításról esik szó. A személyszállításnál alkalmazandó biztonsági eszközök – biztonsági öv, gyerekülés, bukósisak – használatával a következő óra tananyaga foglalkozik.

46. § (1) Személyt szállítani csak a járműnek e célra kialakított álló- vagy ülőhely részén szabad. Álló utast csak autóbuszon, trolibuszon és villamoson szabad szállítani.

(2) Gépjárművel, mezőgazdasági vontatóval és lassújárművel - a (4) és az (5) bekezdésben említett esetet kivéve - legfeljebb a jármű hatósági engedélyében feltüntetett számú személyt szabad szállítani. A szállítható személyek számának meghatározásánál a vezetőt is figyelembe kell venni. Két 10 éven aluli gyermeket egy személynek kell tekinteni.

(3) Motorkerékpár pótülésén csak egy, a saját biztonságára ügyelni képes személyt szabad szállítani, akinek a lába a lábtartót eléri. A gépkocsi első ülésén csak egy személy szállítható.

(4) Tehergépkocsin - az (5) bekezdésben foglaltak kivételével - abban az esetben szabad a hatósági engedélyben feltüntetett személyek számánál többet szállítani, ha

a) a tehergépkocsi megengedett legnagyobb össztömege 3.500 kg-ot meghaladja,

b) a szállított személyek számára megfelelően rögzített és biztonságos ülőhely van,

c) a rakomány a szállított személyeket nem veszélyezteti,

d) a tehergépkocsi össztömege - a rakfelületen szállított személyek súlyát személyenként 68 kilogrammal számítva - a tehergépkocsi megengedett legnagyobb össztömegét nem haladja meg és

e) a tehergépkocsi rakfelülete nem billenthető.

Tehergépkocsi billenő rakfelületén személyt szállítani tilos.

(5) A fegyveres erők, a rendvédelmi szervek által üzemeltetett, valamint közveszély, elemi csapás vagy a vasútüzem biztonságát veszélyeztető akadály elhárításánál használt tehergépkocsin - a (4) bekezdés b)-e) pontjaiban foglalt rendelkezések megtartásával - a hatósági engedélybe bejegyzett személyek számánál több személyt abban az esetben is szabad szállítani, ha a tehergépkocsi megengedett legnagyobb össztömege a 3500 kg-ot nem haladja meg.

(6) Pótkocsin személyt szállítani tilos, kivéve

a) a járműszerelvény biztonságos közlekedése érdekében szükséges - a pótkocsi hatósági engedélyében meghatározott számú - személy szállítását;

b) a mezőgazdasági vontató első, nem billenő rakfelületű pótkocsiján - a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelemszerű alkalmazásával - történő személyszállítást.

A jogszabály pontosan meghatározza, hogy milyen járművön, hol, hogyan lehet utasokat szállítani. Gépkocsiban **csak a forgalmi engedélyben meghatározott számú személy szállítható**. Két 10 éven aluli gyermek egy személynek felel meg, de csak a hátsó ülésen. A szállítható személyek számánál a vezetőt is be kell számolni.

Minden utasnak ülve kell utaznia, álló személyeket csak a tömegközlekedési eszközökön lehet szállítani. A motorkerékpár pótülésén csak saját testi épségére vigyázni tudó személyt lehet szállítani.

Tehergépkocsi rakfelületén akkor szabad személyt szállítani, ha a jármű megengedett legnagyobb össztömege meghaladja a 3500 kg-ot, a platóhoz rögzített, háttámlával ellátott biztonságos ülések vannak felszerelve a szállított személyek részére, a tehergépkocsi rakfelülete nem billenthető, és a rakomány nem veszélyezteti az utasokat. Mezőgazdasági vontató első, nem billenthető rakfelületén is a fent leírtak a mérvadóak.

6-01

Példa:

A szomszéd községben falunap kerül megrendezésre, ahová S. E. falugondnok szállítja a kilenc személyes gépkocsival a község néhány lakóját. A megbeszélt indulási helyen 12 fő várja, akik közül két 9 éves gyermek is van. Az egyik utas, P. M. azt javasolja, hogy majd ketten állva utaznak, így egy fordulóval eljuthatnak mindannyian a szomszéd községbe. S. E. azonban ragaszkodik ahhoz, hogy ennyi utast csak két fordulóval tud elszállítani. Először hat felnőtt és két gyerek ül be a járműbe, így mindenki rögzíteni tudja magát a beépített biztonsági övekkel. A község határában közúti ellenőrzés miatt megállítják a járművet. Az intézkedő rendőrök S. E. kérésére elmagyarázzák P. M.-nek, hogy ha álló utasokat találtak volna, a járművet vezető S. E.-re szabálysértés elkövetése miatt helyszíni bírságot szabtak volna ki, mivel a forgalmi engedélybe bejegyzett 9 személynél több személyt szállított.

6.2. Teherszállítás

47. § (1) Járművet megterhelni oly mértékig szabad, hogy össztömege a megengedett legnagyobb össztömeget ne haladja meg. Olyan gépjárművön, amelynek teherbírását csak a szállítható személyek számával határozták meg, személyenként 10 kilogramm rakomány is szállítható. Ha az ilyen járművel a megengedettnél kevesebb személyt szállítanak, a rakomány súlya annyiszor 68 kilogrammal növelhető, amennyivel a szállított személyek száma a szállítható személyek számánál kevesebb.

(2) A rakományt a járművön - annak belsejében, illetőleg rakfelületén - úgy kell elhelyezni, hogy a közlekedés biztonságát, valamint a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse. Gondoskodni kell különösen arról, hogy a rakomány

a) a jármű vezetőjét a szabad kilátásban és a vezetésben, a forgalom többi résztvevőjét pedig a jármű fényjelző berendezéseinek észlelésében ne akadályozza;

b) a jármű ajtajainak, illetőleg a rakfelület oldalfalainak lezárását ne gátolja;

c) egyenletesen és úgy legyen elhelyezve, hogy a jármű stabilitását számottevően ne rontsa;

d) úgy legyen rögzítve, hogy el ne csússzék, le ne essék, ki ne ömöljék, továbbá olyan módon legyen lefedve (letakarva), hogy le ne szóródjék;

e) az elkerülhetetlennél nagyobb zajt, szennyeződést ne okozzon;

f) magassága - a jármű magasságával együtt - a négy métert ne haladja meg;

g) a járművön - a (3) és (7) bekezdésben foglalt eseteket kivéve -, illetőleg annak rakfelületén ne nyúljék túl.

(3) Zárt kocsiszekrényű jármű tetején rakományt elhelyezni csak abban az esetben szabad, ha a járműre tetőcsomagtartó van felszerelve. Személygépkocsi tetőcsomagtartóján rakomány abban az esetben is szállítható, ha a járművön előre és hátra legfeljebb 40-40 cm-re túlnyúlik.

(4) A (2) bekezdés g) pontjának rendelkezése nem vonatkozik a mezőgazdasági szálas terményt szállító állati erővel vont járműre; a rakomány és a jármű együttes szélessége azonban nem haladhatja meg a 2,5 métert.

(5) Ha a rakomány méretei miatt a (2) bekezdés g) pontjának rendelkezése nem tartható meg, nyitott rakfelületű járművön a rakomány úgy is elhelyezhető, hogy a rakfelületen túl előre (legfeljebb a jármű elejéig), illetőleg a járművön túl hátra (legfeljebb két méterre, de a rakfelület hosszának felénél nem nagyobb távolságra) vagy oldalra (úgy, hogy a rakomány és a jármű együttes szélessége a 2,5 métert ne haladja meg) kinyúljék. A pótkocsit vontató jármű rakománya hátra nem nyúlhat túl a rakfelületen.

(6) A járművön túlnyúló rakományt (álló járművön is) legalább 40x40 cm méretű piros vagy piros-fehér csíkos zászlóval, illetőleg táblával, éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ezen felül a hátra kinyúló rakományt piros fényű lámpával és piros fényvisszaverővel, az oldalra kinyúló rakományt előre fehér fényű lámpával és fehér fényvisszaverővel, hátra piros fényű lámpával és piros fényvisszaverővel meg kell jelölni. A rakomány külső széle és a lámpa átvilágított felületének, illetőleg a fényvisszaverőnek a külső széle között - vízszintes irányban - legfeljebb 40 cm távolság lehet. Az oldalra kinyúló rakomány lámpával és fényvisszaverővel való megjelölése mellőzhető, ha a rakomány legszélső pontja a járműnek az azonos oldalon levő helyzetjelző lámpájától - vízszintes irányban - 40 cm-nél nincs nagyobb távolságra.

(7) A gépkocsi hátsó részéhez rögzített rakományt úgy kell elhelyezni, hogy

a) a gépkocsi hátsó részén elhelyezett világító és fényjelző berendezések és a rendszámtábla látható legyen,

b) a gépkocsi hossztengelye irányában hátrafelé legfeljebb 1 m-re, oldal irányban legfeljebb 0,4 m-re nyúljon ki,

c) a rakomány szélessége 2,5 m-t ne haladja meg,

d) a rakomány megjelölése feleljen meg a (6) bekezdésben meghatározott rendelkezésnek.

A teherszállításnál alkalmazott rakományrögzítés szabályait a KRESZ 47. §-a tartalmazza. Ennek értelmében **rakományt a járművön, illetve annak rakfelületén vagy belsejében úgy kell elhelyezni, hogy az ne veszélyeztethesse a személy-, a vagyon- és a közlekedésbiztonságot.** A rakomány továbbá nem **akadályozhatja a rakfelület oldalfalainak lezárását vagy az ajtók bezárást, valamint a tehergépjármű sofőrjét a szabad kilátásban, illetve a többi sofőrt a jármű jelzéseinek észlelésében.** Úgy kell elhelyezni a rakományt a járművön vagy járműben, hogy az **ne rontsa a stabilitását**.

A megfelelő rakományrögzítés gondoskodik róla, hogy az egyenletesen elosztott teher az út során le ne essen le a gépjárműről, illetve ne csússzon el, ne szóródjon szét vagy ömöljön ki. A rakományt

szétszóródás ellen letakarással is védeni kell, illetve biztosítani, hogy annak szállítása ne okozzon nagymértékű szennyeződést vagy erős zajt.

Rakományrögzítéskor ügyelni kell arra is, hogy a szállított áru ne nyúljon túl a szállítójármű rakfelületén, illetve annak magassága vele együtt ne haladja meg a 4 métert. Oldalirányban a túlnyúlás csak olyan mérvű lehet, hogy a rakomány és a jármű együttes szélessége a 2,5 métert ne haladja meg. Zárt kocsiszekrénnyel rendelkező jármű tetején csak akkor lehet rakományt szállítani, ha azon van tetőcsomagtartó, illetve a rakomány egyik irányban sem nyúlhat túl. Ez alól az általános szabálytól csak a személygépkocsik kivételek, ahol legfeljebb 40 centiméterrel nyúlhat túl a jármű elején és hátulján a felhelyezett tárgy.

Ha a rakomány túlnyúlik a szállítójárművön, piros vagy piros-fehér csíkos zászlóval, táblával, lámpával és fényvisszaverővel kell jelezni. A rakományt a gépkocsi hátsó részéhez is lehet rögzíteni, azonban ez esetben az nem takarhatja el a rendszámtáblát, illetve a fényjelző- és világítóberendezéseket.

Példa

S. E. falugondnok szociális tűzifát szállít a rászorulóknak az önkormányzat tulajdonát képező lassújárművel és az utána kapcsolt pótkocsival. Elindulás előtt nem győződik meg arról, hogy a rakodómunkások a fát megfelelően rakták-e fel. Egy kanyarban a fa egy része oldalra leborul. Szerencsére ennek során senki sem sérül meg, de a körzeti megbízott látja az esetet, és S. E. részére helyszíni bírságot szab ki, a rakomány nem megfelelő rögzítése miatt – annak ellenére, hogy a fát nem ő rakodta fel a járműre...

Példa 2.

S. E. falugondnok a falunapi rendezvényre a zárt kocsiszekrényű – „dobozos” – kisteherautóval asztalokat és sátrakat szállít. Az asztalok 2 méter hosszúak, de a gépkocsi belső tere csak 1,8 méter. Nem baj gondolja, majd gumipókkal rögzíti a hátsó ajtót, így a rendszám is és a lámpák is látszanak majd. A rakodást meglátja K. A. a helyi KMB-s és érdeklődik, hogy S. E. mit szeretne csinálni. Ő elmondja, hogy csak a falu szélére a focipályához megy, oda viszi az asztalokat. K. A. KMB-s felvilágosítja S. E.-t, hogy amit tervez az szabálytalan, és inkább a nyitott platós kisteherautóval szállítsa el az asztalokat, mert úgy szabályosan meg tudja tenni.

6.3. Élelmiszerszállítás

A falugondnokok, tanyagondnokok feladataik ellátása során főként három esetben végeznek élelmiszer- vagy ételszállítást:

- a (szociális) étkeztetésben való közreműködés,
- az önkormányzati intézményekbe (pl. óvodába) történő ételszállítás, és
- az egyéb lakossági szolgáltatások esetében a bevásárlás során.

Mind az önkormányzati intézményekbe úgynevezett „badellá”-ban szállított étel, mind a szociális étkeztetés során ételhordóban szállított ételek ún. egyadagos ételkiszállításnak számítanak. Az ételek konyhán történő átvételére és szállítására ezekben az esetekben ugyanazok a szabályok vonatkoznak.

A közétkeztetésben az étel készítésére és szállítására vonatkozó feltételeket a *37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról), valamint a 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet (a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről)* szigorú előírásokkal szabályozzák, melyek **szigorú előírásokat tartalmaznak mind az ételt előállító részére, mind a szállítást végző részére.**

Mivel **a konyhától történő átvétel után egészen a végső fogyasztónak történő átadásig a falugondnok, tanyagondnok a felelős az ételért**, rá is vonatkoznak szabályok.

A falugondnok, tanyagondnok nem jelenthet egészségügyi kockázatot! Ennek igazolására az **egészségügyi kiskönyv** szolgál, aminek ott kell lennie a gépjárműben. A hatóság a kiskönyv meglétét ellenőrizheti, de a kiskönyvről készült másolatot is általában el szokták fogadni, de 3 napon belül kérheti az eredeti kiskönyv bemutatását is.
Mivel a falugondnok egészségügyi szempontból is felelős, ezért ha **bármilyen egészségügyi panasza van, nem szabad ételt szállítania**. A kiskönyvben részletesen le van írva, hogy milyen tünetek észlelése esetén nem szabad dolgoznia. Bár a falugondnok közvetlenül nem érintkezik a szállított étellel, de az éthordóval is lehet közvetíteni kórokozókat! Az idős emberek különösen érzékenyen reagálnak a fertőzésekre, és a szervezetük nehezebben is bírja leküzdeni a betegségeket!

Az ételt mindig a kiadó részen kell átvenni. Amennyiben a falugondnok a konyhába belép, onnantól rá is vonatkoznak a konyhai alkalmazottakra vonatkozó a szabályok, tehát például védőruházatot kell felvennie.

Az ételt mindig papíron dokumentálva kell átvenni. A dokumentációban szerepelnie kell, hogy mikor, mennyi adagot és milyen hőfokon ad át a részére a konyha. Ezeket az adatokat a falugondnoknak a saját dokumentációjában (kísérő irat) is rögzítenie kell. Ezt a kísérő iratot szintén ellenőrizheti a hatóság, és ezzel igazolható, hogy mit szállít a falugondnok a gépkocsiban.

Az ételszállítást úgy kell megszervezni, hogy a szállított étel ne szóródjon ki, és ne szennyeződjön!

Az ételnek elkészültétől számítva 3 órán belül kell eljutnia a végső fogyasztóhoz. Mivel az étel kiszállítását végző falu- és tanyagondnok nem tudja, hogy ténylegesen mikor készült el az étel, így számára a legfontosabb betartandó szabályok:

- **az átvett étel megfelelő hőmérsékletű legyen:**

  Az étel akkor megfelelő hőmérsékletű, ha legalább +63 fokos. Az átadó konyhának az átadási dokumentumokon fel kell tüntetnie, hogy hány fokon adja át az ételt.
  Hogyan lehet ellenőrizni, hogy megfelelő hőmérsékletű-e az átvett étel?
  Ha a leves gőzölög, akkor biztosak lehetünk benne, hogy megfelelő hőmérsékletű.
  Minden más esetben maghőmérővel lehet ellenőrizni a hőmérsékletet, szelet húsok esetében a legvastagabb rész közepébe szúrva.

- **a szállítás során az étel megfelelő hőmérsékletét végig tartani kell.**

  Hogyan lehet biztosítani a szállítás során a megfelelő hőmérsékletet?
  Erre szolgálnak az ún. hőtartó dobozok. Be lehet szerezni gyárilag előállított hőtartó dobozokat (ez erősen ajánlott), illetve lehet házilag is készíteni ilyeneket. A gyárilag előállított hőtárolós dobozokon mindig rajta van, hogy milyen hőmérsékletet mennyi ideig őriz meg. A házilag készített (hőszigetelt) hőtárolós doboz esetében pedig ún. tárolási gyakorlatot kell végezni, vagyis a dobozba berakott étel hőmérsékletét időközönként le kell mérni, és ezt jegyzőkönyvezni kell.

Az ételért (annak mennyiségéért és minőségéért) a falugondnok a konyhától való átvételtől egészen a végső fogyasztónak történő átadásig terjedő időszakban felelős. A falugondnok a rá vonatkozó szabályok betartását dokumentációval tudja bizonyítani. Ez azért fontos, mert ha esetleg az étel megromlik, attól megbetegszik valaki, akkor a hatóság ellenőrzi, hogy az élelmiszerre vonatkozó előírásokat az étel előállításától kezdve a szállításon keresztül a végső fogyasztónak való átadásig betartották-e? Ezt pedig minden szereplő azzal tudja bizonyítani, hogy ha a rá vonatkozó dokumentációt megfelelően vezeti.

Ha a konyha megfelelő minőségben adta át az ételt, de utána nem tartották be a szállítási hőmérsékletet, nem akadályozták meg az utószennyeződést, és a végső fogyasztónál valamilyen megbetegedés történt, akkor ezért a falugondnokot fogják felelősségre vonni. Akkor is igaz ez, ha a falugondnok nem tudja megfelelően igazolni, hogy minden előírást betartott-e.

Tájékoztatási kötelezettség

Szociális étkeztetés esetében a fogyasztó tájékoztatása az **étlap**pal történik, hiszen az ételhordóban történő kiszállításnál lehetetlen egyedileg jelölni, hogy mit tartalmaz. A szállítást végző falugondnok autójában ezért ott kell lennie az étlapnak, és azt kérésre meg kell mutatnia.

Az étlapon fel kell tüntetni az étel megnevezését, (ez utal annak alapanyagaira is), valamint szerepelnie kell rajta az energiaértéknek, a zsír-, és a sómennyiségnek, valamint fel kell tüntetni rajta az allergéneket is. Amennyiben az étel különleges táplálkozási igényt elégít ki (diétás), akkor annak is szerepelnie kell. Az étlapon fel kell tüntetni, hogy mely korcsoport ételéről van szó (19-69 év közötti vagy 70 feletti korcsoport), milyen nap milyen étkezéséről, és ki volt az étel előállítója.

Nagyon fontos, hogy az átadáskor a falugondnok felhívja a figyelmet szóban is arra, hogy az ételt fogyasztásig hűtőben kell tárolni, fogyasztás előtt pedig megfelelően meg kell melegíteni. Ez főleg azoknál az ételeknél fontos, amik problémát okozhatnak. Ilyen ételek a nyers tojással készült ételek, mint például a majonézes saláták; mártások, tojáskrémes, tojáshabos sütemények vagy a madártej, mivel a tojás belsejében előfordulhat a szalmonella baktérium és az csak hő hatására pusztul el.

A másik tájékoztatási dokumentum az **adagolási útmutató**. Ezt az útmutatót a konyhának kell elkészítenie és átadnia a falugondnoknak. Az adagolási útmutatót szintén a szállítást végző autóban kell tartani. Számtalanszor lehet azzal találkozni, hogy a fogyasztó megjegyzi, hogy miért csak két bukta, miért olyan kevés a hús, és így tovább. Az adagolási útmutató ilyenkor segít, hiszen jogszabály rögzíti, hogy egy-egy típusú ételből korcsoportonként mennyinek kell kerülnie egy adagba.

Nagyon fontos, hogy az ételt minden esetben személyesen adjuk át a végső fogyasztónak. Semmiképpen ne hagyjuk a kapuban vagy akasszuk a kilincsre az ételhordót - még akkor sem, ha a fogyasztó ezt kéri a falugondnoktól. A huzamosabb ideig hőszigetelés vagy hűtés nélkül hagyott étel könnyen megromolhat és súlyos betegséget is okozhat. Ezen túlmenően pedig a falugondnok nem tudja igazolni, hogy ténylegesen átadta-e az ételt, nem tudja tájékoztatni a fogyasztót arról, hogy milyen ételt tartalmaz az éthordó, sem arról, hogy az ételt fogyasztásig hűtőben kell tárolni, és fogyasztás előtt azt fel kell melegíteni.
Amennyiben az ételt a kiszállításkor nem lehet személyesen átadni, úgy azt a fogyasztónak történő átadásig hűtőszekrényben kell tárolni. Mivel a szociális étkeztetés biztosítása, ennek megszervezése a helyi önkormányzat feladata, így az ő feladata ennek biztosítása is. A falugondnoknak ilyenkor célszerű egy üzenetet hagynia arról, hogy hol lehet átvenni az ételt.

A 6. fejezet önellenőrző kérdései

1. Ön a helyi futballcsapatot szállítja mérkőzésre a szomszéd településre a 9 személyes járművel. Mivel nem mindenkinek jut ülőhely, ezért négyen a széksorok között állva utaznak. Szabályosan hajtja-e Ön végre így a személyszállítást? Válassza ki a helyes választ!

a) Igen, ha csak 4 km-t teszek meg így, ezt az időt az utasok állva is kibírják.
b) Igen, ha csak mellékutakon megyünk.
c) **Nem, mert csak annyi személyt szabad szállítani, ahány személyes a jármű és abban csak ülve szabad személyt szállítani.**
d) Nem, mert legfeljebb 2 fő utast megengedett állva szállítani.

2. Hogyan, mivel tudja igazolni falugondnokként, hogy nem jelent egészségileg kockázatot a szállított ételre?

a) **egészségügyi kiskönyvvel**
b) háziorvosi igazolással
c) 24 órán belül kiállított szakorvosi igazolással
d) nem szükséges igazolnia, ha jól érzi magát, akkor nem jelent kockázatot.

7. Közlekedésben való részvétel külön feltételei

7.1. Passzív biztonsági eszközök

Ebben a fejezetben a biztonsági öv használatáról, a gyermekbiztonsági rendszerekről és a bukósisak használatáról lesz szó.

7.1.1. Biztonsági öv

7-01

KRESZ 48.§.

4) A külön jogszabályban meghatározott M1, M2, M3, N1, N2, N3 kategóriájú gépkocsiban, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan járműben, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, az ülésen utazó személynek a biztonsági öv becsatolásával kell magát rögzíteni.

(5) Nem kell becsatolni a biztonsági övet:

a) a hátramenetben közlekedő gépkocsi vezetőjének;

b) a taxi gépkocsi vezetőjének, ha taxi üzemmódban utast szállít;

c) a mentő gépkocsi betegellátó terében utazóknak, ha a becsatolás a beteg állapotának romlását okozhatja, a betegellátást akadályozza;

d) a lakott területen menetrend szerinti személyszállítást végző autóbuszban;

e) a lakott területen kívül menetrend szerinti személyszállítás végző autóbuszban, ha álló utasokat is szállíthat;

f) az autóbuszban szállított 3. életévét még be nem töltött gyermeknek;

g) annak, aki külön jogszabályban meghatározott orvos által kiállított igazolással rendelkezik.

(6) Az autóbusz biztonsági övvel felszerelt ülésein utazókat:

a) az ülésen elhelyezett jelzéssel (7-02 ábra),

b) a járművezető által,

c) kalauz, idegenvezető vagy a csoport vezetőjeként kijelölt személy által, vagy

d) audiovizuális eszközök (pl. videó) útján

tájékoztatni kell a biztonsági övek kötelező használatáról.

7-02

Orvosi igazolás

(13) Az (5) bekezdés g) pontjában és a (8) bekezdés h) pontjában meghatározott igazolásnak a következőket kell tartalmaznia:

a) a jogosított neve, születési időpontja (év, hónap, nap),

b) az igazolás érvényessége lejártának időpontja (év, hónap, nap),

c) a kiállító orvos neve, névaláírása, bélyegző lenyomata,

d) a kiállítás dátuma,

e) a 7-03 ábra szerinti jelzés.

7-03

***A gépjárművek besorolását** a már korábban említett 6/1990. KöHÉM rendelet, a műszaki KRESZ tartalmazza.*

A KRESZ-ben leírt kategóriák nevesítve az alábbiak:

***M1 kategória**: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül legfeljebb nyolc ülőhellyel.*
***M2 kategória**: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és legfeljebb 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel.*
***M3 kategória**: Személyszállító gépkocsik, a gépjárművezető ülésén kívül több mint nyolc ülőhellyel és több mint 5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel.*

***N1 kategória**: Áruszállító gépkocsik, legfeljebb 3,5 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel.*
***N2 kategória**: Áruszállító gépkocsik, több mint 3,5 t, de legfeljebb 12 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel.*
***N3 kategória**: Áruszállító gépkocsik, több mint 12 t műszakilag megengedett legnagyobb össztömeggel.*

A KRESZ szerint **mindenkinek be kell kapcsolnia a biztonsági övet**, aki a gépkocsiban helyet foglal (utasként vagy gépjárművezetőként), amennyiben az ülések biztonsági övvel fel vannak szerelve, és a gépkocsival részt vesznek a közúti közlekedésben.

A biztonsági öv bekapcsolását mindenki a saját maga felelősségére mulasztja el: a bekapcsolás elmulasztása esetén vele szemben közigazgatási eljárást lehet lefolytatni és közigazgatási bírságot kell kiszabni. (Vagyis ebben az esetben nem a gépjármű vezetőjét büntetik, hanem azt, aki nem használta a biztonsági övet.)

A használat elmulasztása esetén a közigazgatási bírság összege attól függ, hogy hol (lakott területen belül, lakott területen kívül, vagy autópályán) nem használta a gépjárműben utazó a biztonsági övet (*összegét a 156/2009 (VII.29.) Kormányrendelet 11/A melléklete szabályozza,)*. A jármű vezetője a biztonsági öv használatának elmulasztása miatt a közigazgatási bírságon kívül még büntető pontokat is kap, szintén a felsorolt helyek szerint súlyozva.

A bírság összegét a 156/2009 (VII.29.) Kormányrendelet 11/A melléklete szabályozza, az előéleti pontrendszert a 2000. évi CXVIII törvényben szabályozták

Utasként: lakott területen belül 10.000 Ft

lakott területen kívül 15.000 Ft

autópályán: 20.000 Ft kell kiszabni.

Gépjárművezetőként : lakott területen belül 10.000 Ft és 3 pont

lakott területen kívül 15.000 Ft és 3 pont

autópályán: 20.000 Ft és 5 pontot kell kiszabni.

A felsorolt bírság összegek úgynevezett fix bírságok, a rendőrnek az intézkedése során nincs mérlegelési lehetősége, a megállapított jogsértés esetén azokat kötelezően ki kell szabnia. A gépjárművezető pedig minden esetben megkapja a büntető pontokat is.

A biztonsági övet ne azért kapcsoljuk be, mert kötelező, hanem azért, hogy a legbecsesebb értékünket, az életünket védje!

A KRESZ pontosan meghatározza a kivételeket, tehát azt, hogy kinek és milyen körülmények között nem kell használnia a biztonsági övet? A kivételek közül a falugondnoki munka során két eset fordulhat elő: nem kell bekapcsolni a biztonsági övet a hátramenetben közlekedő gépkocsi vezetőjének, és annak, aki erre vonatkozó, jogszabályban meghatározott, orvos által kiállított igazolással rendelkezik.

Példa

S.E. a falugondnoki szakmai napra utazik a szomszéd község falugondnoka által vezetett falugondnoki gépkocsiban. A járműben kettőjükön kívül még egy falugondnok utazik. Hatvan előtt rendőri ellenőrzés miatt megállítják őket. Az intézkedő rendőrök megállapítják, hogy egyikük biztonsági öve sincs bekapcsolva, ezért S.E.-vel és az autót vezető falugondnokkal szemben közigazgatási eljárást kezdeményeznek. S.E.-re 20 000 Ft közigazgatási bírságot szabnak ki. A jármű vezetőjére ugyancsak 20 000 forint bírságot szabnak ki, továbbá 5 közúti előéleti pontot is hozzárendelnek a vezetői engedélyéhez. Az autó másik utasánál is megállapították a rendőrök, hogy nem volt bekapcsolva a biztonsági öve, de ő rendelkezett olyan, a rendeletben előírt és a formai követelményeknek megfelelő orvosi igazolással, mely szerint a biztonsági övét nem kell bekapcsolnia. Ezért vele szemben semmilyen eljárást nem kezdeményeztek a rendőri intézkedés során.

Gyermekbiztonsági rendszer (gyerekülés)

7-04

(7) A gépkocsiban vagy a mopedautóban utazó 150 cm-nél alacsonyabb gyermek - a testsúlyához igazodó kialakítású - gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve szállítható. A gyermekbiztonsági rendszert kialakításától függően a járműnek erre a célra gyárilag kialakított rögzítési pontjaihoz, vagy az üléshez tartozó biztonsági övhöz vagy ennek bekötési pontjaihoz kell csatlakoztatni. A gépkocsi és a mopedautó üléseihez - a vezető ülését kivéve - gyermekbiztonsági rendszer szerelhető be. Az első üléshez - a jármű szokásos haladási irányával ellentétes irányban - a gyermekbiztonsági rendszer csak akkor szerelhető be, ha az üléshez légzsákot nem szereltek fel vagy a légzsák működésbe lépését előzetesen megakadályozták. A 3 évnél fiatalabb gyermek csak gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve szállítható. A gyermeket a gyermekbiztonsági rendszerhez tartozó hevederekkel (pántokkal) is rögzíteni kell.

(8) A gyermeket nem kell gyermekbiztonsági rendszerben rögzíteni:

a) ha a gyermekbiztonsági rendszer beszerelésére a gépkocsi a gyári kialakítása alapján nem alkalmas (az ilyen kialakítású M1, N1, N2 és N3 kategóriájú gépkocsiban a 3 évnél fiatalabb gyermek nem szállítható, illetve a 3. életévét már betöltött és 150 cm-nél kisebb testmagasságú gyermek az első ülésen nem szállítható);

b) ha gépkocsi hátsó ülésén utazik, 3. életévét már betöltötte, legalább 135 cm magas és az üléshez beszerelt biztonsági övvel - testméretéhez igazodóan - biztonságosan rögzíthető;

c) ha taxi üzemmódban használt taxi gépkocsi és a személygépkocsis személyszállítást végző gépkocsi hátsó ülésén utazik;

d) ha a rendvédelmi szervek gépkocsijában vagy a mentő gépkocsi betegellátó terében utazik;

e) a menetrend szerinti személyszállítást végző autóbuszban;

f) a nem menetrend szerinti személyszállítást végző autóbuszban, ha álló utasokat is szállíthat;

g) ha 3. életévét még nem töltötte be és állva utazik az autóbuszban;

h) ha külön jogszabályban meghatározott orvos által kiállított igazolással rendelkezik.

2007. áprilisában megváltozott a KRESZ, mely ekkor radikálisan átfogalmazta a gyermekbiztonsági rendszerek használatával kapcsolatos szabályozást.

Haladjunk pontról pontra a személygépkocsikban történő elhelyezéssel kapcsolatosan:

- **személygépkocsiban elöl 150 cm-nél kisebb gyermek** csak beszerelt gyermekbiztonsági ülésben szállítható. A menetiránynak háttal pedig csak akkor, ha az üléshez nincs szerelve légzsák, vagy azt kikapcsoltuk. Ez kb. a gyermek 2-3 éves koráig oldható meg. 150 cm-nél magasabb gyermek az első ülésen is utazhat életkortól függetlenül, természetesen ha bekötöttük a biztonsági övét.
- **személygépkocsi hátsó ülésén 3 év alatti; valamint gyermek** csak gyermekbiztonsági ülésben szállítható. Amennyiben nincs felszerelve az ülés biztonsági övvel, akkor ilyen gépkocsiban 3 év alatti gyermek nem szállítható.
- **személygépkocsiban 3 év feletti, de 135 cm-nél alacsonyabb gyermek** csak gyermekbiztonsági rendszerben szállítható. Amennyiben nem lehet beszerelni a gyermekbiztonsági ülést, akkor ebben az esetben a gyermek a hátsó ülésen rögzítés nélkül is utaztatható.
- **a személygépkocsi hátsó ülésén 135 cm-nél magasabb gyermek** biztonsági övvel történő rögzítéssel is szállítható, amennyiben a biztonsági öv a testméretéhez igazítható, vagy ülésmagasítóban elhelyezve. Ajánlott a gyermek hárompontos övvel történő biztonságos rögzítése, mert a deréköv (más néven kétpontos biztonsági öv) súlyos gerincsérüléseket okozhat ütközés esetén.

Teherautóban is hasonlóképpen kell a szabályt alkalmazni, mint személygépkocsiban.

A gyermek biztonsági rendszer (gyerekülés) használatának elmulasztása szabálysértésnek minősül, ezért a gépjárművezetővel szemben a rendőri intézkedés során helyszíni bírságot lehet kiszabni. Feljelentés alapján szabálysértési eljárásnak van helye, és 3 közúti közlekedési előéleti pont kiszabását határozza meg a kormányrendelet.

Példa

Ön a község belterületén közlekedik személygépkocsijával, melyben hátul 5 éves gyermeke utazik. A gépkocsi hátsó ülésén a gyermekbiztonsági rendszer szabályosan be van szerelve, de a gyermek nincs benne megfelelően rögzítve, bekapcsolva. A rendőri intézkedés során észlelik a rendőrök ezt a tényt, és az Ön részére helyszíni bírságot akarnak kiszabni. Ön azzal védekezik, hogy csak kétutcányit akart a gyerekkel közlekedni a nagyszülőkhöz, ezért nem kötötte be a gyermeket és ezért Ön nem hajlandó a kiszabott helyszíni bírságot befizetni. A rendőrök Önnel szemben szabálysértési feljelentést tesznek. Az illetékes rendőrkapitányság a szabálysértési eljárást lefolytatva az Ön részére pénzbírságot szabott ki és 3 közúti előéleti pontot rendelt hozzá vezetői engedélyéhez.

7.1.2. Bukósisak

7-05

> *(9) A zárt utastérrel (vezetőtérrel) nem rendelkező motorkerékpáron és segédmotoros kerékpáron utazó személynek becsatolt motorkerékpár-bukósisakot kell viselni. Ilyen járművel csak abban az esetben szabad közlekedni, ha a járművezető és az utas becsatolt motorkerékpár-bukósisakot visel.*

Térjünk rá a motorkerékpáros bukósisak használatára. A motorkerékpár mind a balesetek, mind a halálos kimenetelű balesetek szempontjából az egyik legveszélyeztetettebb közlekedési eszköz. A motorkerékpár a többi gépjárműhöz képest csekély passzív védelmet nyújt. Ezért a motorkerékpár-vezetők és utasaik biztonsága szempontjából – vezetéstechnikai ismereteik mellett – kiemelkedő szerepe van a **motorkerékpáros személyi védőfelszereléseknek,** melyek egyik fontos eleme a motorkerékpár-bukósisak.

A bukósisak a motoros fejét védi, így elsődleges szerepe az ütközéskor fellépő nagymértékű lassulásból, és csapódásokból eredő külső hatások csökkentése, egy baleset/ütközés során a fejet érő erőhatások energiájának elnyelése. Magyarországon kötelező a bukósisak viselése.

A jogszabály erőteljesen kihangsúlyozza a **motorkerékpár-bukósisak** kifejezést. Ez azt jelenti, hogy csak az erre a célra gyártott, minősített és forgalomba hozott terméket lehet motorozás közben viselni. Nem szabályos például az építkezéseken használt munkavédelmi sisakok, vagy a jégkorongozók fejvédőjének viselete, ahogy nem szabályos a katonák rohamsisakjának használata sem, mert ezek teljesen más védelmi funkciókat látnak el.

7-06 Motorkerékpár-bukósisak

7-07 Munkavédelmi sisak

Fontos még megjegyezni, hogy amennyiben rajtunk van a motorkerékpár-bukósisak, azt bekapcsolt állapotban kell, hogy viseljük, mert csak akkor véd meg minket baleset esetén.

A motorkerékpár-bukósisak viselésének vagy biztonságos rögzítésének elmulasztása szabálysértésnek minősül, ezért a járművezetővel szemben a rendőri intézkedés során helyszíni bírságot lehet kiszabni. Feljelentés alapján szabálysértési eljárásnak van helye, és 3 közúti közlekedési pont kiszabását határozza meg a kormányrendelet.

Példa
A községháza felújításán dolgozó B. L. segédmunkás az építési területen munkavédelmi sisakot visel. Délben úgy dönt, hogy nem cseréli azt le a szabályos bukósisakra, hanem a munkavédelmi sisakban indul haza ebédelni Suzuki típusú segédmotoros kerékpárjával – annak ellenére, hogy S. E. falugondnok figyelmezteti, hogy ebből még baja lehet. És valóban, a körzeti megbízott a község belterületén megállítja B. L.-t és közli vele, hogy a fején viselt munkavédelmi sisak motorozáshoz nem megfelelő, hiszen az nem a jogszabályban előírt motorkerékpár-bukósisak. A körzeti megbízott ezért B.-vel szemben helyszíni bírságot szab ki, továbbá 3 közúti közlekedési előéleti ponttal bünteti.

7.2. Rendkívüli események

Ebben a fejezetben a műszaki hibával, az elromlott járművek vontatásával, és a közúti balesetekkel fogunk foglalkozni.

7.2.1. A műszaki hiba kérdésköre

KRESZ 56. §

***(1)** A vezető köteles a járművet - lehetőleg olyan helyen, ahol a forgalmat nem akadályozza - haladéktalanul megállítani, ha a jármű olyan hibáját észleli, amely balesethez vezethet, különösen ha elromlott a jármű*

***a)** kormányszerkezete,*

***b)** üzemi fékberendezése,*

***c)** összes féklámpája,*

***d)** irányjelző berendezése, kivéve ha kézzel megfelelő irányjelzés adható,*

***e)** bal oldali első vagy hátsó helyzetjelző lámpája, kivéve, ha a jármű kivilágítása nem szükséges vagy az elromlott lámpa a távolsági fényszórót és a hátsó helyzetjelző ködlámpát kivéve más lámpával helyettesíthető.*

***(2)** Az **(1)** bekezdésben említett hiba elhárításáig a járművel - a **(3)** bekezdésben említett esetet kivéve - közlekedni nem szabad.*

***(3)** A közlekedés biztonságát közvetlenül nem veszélyeztető műszaki hiba esetében a járművel - fokozott óvatossággal, lehetőleg kis forgalmú úton és időszakban - a legközelebbi olyan helyig szabad közlekedni, ahol a hiba elhárítható. Ha az ilyen műszaki hiba autópályán vagy autóúton következik be, arról a legközelebbi lehajtásra szolgáló úton, illetőleg útkereszteződésben le kell térni.*

***(4)** Ha a jármű sebességíró műszere romlik el, a jármű a telephelyre való első visszatérésig, de legfeljebb 24 órán át közlekedhet.*

***(5)** Az elromlott járművet - lehetőség szerint - az úttesten kívül vagy olyan helyen kell elhelyezni, ahol a várakozás nem tilos. A járművet éjszaka és korlátozott látási viszonyok között - az álló járművek kivilágítására vonatkozó szabályok szerint - ki kell világítani. Ha a vezető ezeknek a rendelkezéseknek eleget tenni nem tud (a jármű mozgásképtelen, világító berendezése romlott el stb.), mindent el kell követnie a közlekedés biztonságának megóvása érdekében.*

***(6)** Lakott területen kívül az úttesten vagy a leállósávon levő elromlott gépjárművet - kivéve a kétkerekű motorkerékpárt -, valamint mezőgazdasági vontatót, lassú járművet és fel nem kapcsolt pótkocsit elakadást jelző háromszöggel meg kell jelölni. Az elakadást jelző háromszöget a jármű mögött úgy kell elhelyezni, hogy az elromlott járművet a többi jármű vezetője kellő távolságból észlelhesse. Az elromlott járművet elakadást jelző háromszöggel lakott területen is meg szabad jelölni.*

(7) *Az úttesten levő elromlott járművet az elakadást jelző háromszögön kívül meg szabad jelölni mindkét oldali első és hátsó irányjelzőjének egyidejű működtetésével vagy villogó narancssárga fényjelzést adó elakadást jelző lámpával.*

Sajnos, ami elromolhat, az el is fog romlani. Éppen ezért **a forgalomban csak jó műszaki állapotú gépjárművel szabad részt vennünk**. A jármű vezetőjének feladata, hogy a gépkocsi napi első elindulásakor a korábbi tananyagrészben elsajátított ellenőrzéseket elvégezze. Amennyiben a vezető a közlekedés során azt tapasztalja, hogy a jármű **irányíthatósága** (kormányszerkezete), **fékezése** (üzemi fékberendezése), **féklámpája**, **irányjelző berendezése meghibásodott**, **köteles azonnal olyan helyen megállni, ahol a forgalmat nem akadályozza.** Megállás után a hibát el kell hárítani. Amennyiben a KRESZ 56. § (1) bekezdésben leírt hibákat nem tudja megszüntetni, akkor azzal **a járművel nem szabad tovább közlekedni**. Ilyenkor mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a műszaki ok miatt álló járművet a közlekedésben többi résztvevő időben észlelje.

Lakott területen kívül a járművet éjszaka és korlátozott látási viszonyok között **ki kell világítani**. Az úttesten elromlott járművet elakadásjelző háromszöggel és vészvillogóval is érdemes megjelölni. Főleg autópályán és autóúton **veszélyes lehet az elromlott járműben benne ülni**. Ilyenkor javasolt a korláton kívül tartózkodni. **A gépkocsi szerelését autópályán, autóúton ne kezdjük meg**, mert nagyon balesetveszélyes.

Itt fontos megemlíteni, hogy az elromlott gépjármű vezetője, illetve az utasai, ha kiszállva a gépkocsiból, már gyalogossá válnak. Lakott területen kívül, ha a látási viszonyok azt megkövetelik – éjszaka, köd, hóesés – fényvisszaverő mellényt kell viselniük, ezzel is csökkentve a baleseti kockázatot.

Példa

Járműve lakott területen kívül elromlott, azzal nem tud tovább közlekedni. Megálláskor nem sikerült teljesen az útpadkára lehúzódnia. Kitette az elakadásjelző háromszöget, majd – éppen a sötétedés kezdetekor – elindult segítséget keresni. Visszaérkezésekor azt tapasztalja, hogy a gépkocsijába egy másik jármű ütközött és rendőri intézkedés van folyamatban. Az eljárás során Önnel szemben is szabálysértési eljárást kezdeményeznek, mivel megállapítást nyert, hogy járművet nem világította ki.

7.2.2. Elromlott jármű vontatása

KRESZ 57. §

(1) Elromlott jármű vontatása során - a 26. § (1) bekezdésének d) pontjában foglalt rendelkezés megtartásán túlmenően - fokozott óvatossággal, lehetőleg kisforgalmú úton és időszakban kell közlekedni. Autópályáról és autóútról az elromlott járművet vontató járművel a legközelebbi lehajtásra szolgáló úton, illetőleg útkereszteződésben le kell térni.

(2) Elromlott gépjárművet, mezőgazdasági vontatót és lassújárművet vontatni csak olyan járművel szabad, amelynek tényleges súlya eléri a vontatott jármű tényleges súlyának a felét; ha azonban az üzemi fékberendezés romlott el, vontatásra csak olyan járművet szabad használni, amelynek tényleges súlya eléri a vontatott jármű tényleges súlyát.

(3) Kétkerekű motorkerékpárt, segédmotoros kerékpárt és kerékpárt vontatni, valamint ilyen járművel más járművet vontatni tilos.

(4) Olyan járművet, amelynek kormányszerkezete romlott el, csak emelve szabad vontatni. Emelve vontatásnál a vontatott járművet úgy kell rögzíteni, hogy a megemelt rész oldalirányban ki ne lenghessen. Járművet emelve úgy vontatni, hogy a kormányozott kerekein gördüljön, csak abban az esetben szabad, ha a kormányzott kerekeket elfordulás ellen megfelelően rögzítették.

(5) A vontatott járművet olyan személynek kell vezetnie, aki megfelel a 4. §-ban foglalt rendelkezéseknek. Vontatott járművön - a vezetőn kívül - személyt szállítani tilos; az emelve vontatott járművön még vezető sem utazhat.

(6) A vontatórudat, illetőleg a vontatókötelet a járműveken úgy kell rögzíteni, hogy az le ne szakadhasson. A vontatórúdnak, illetőleg a vontatókötélnek olyan hosszúnak kell lennie, hogy a két jármű kanyarodás közben össze ne érhessen; nem lehet azonban hosszabb, mint a vontatott jármű. Ha a vontatórúd, illetőleg a vontatókötél három méternél hosszabb, azt feltűnő módon (pl. zászlóval, lámpával) meg kell jelölni.

(7) Olyan járművet, amelynek üzemi fékberendezése romlott el, vagy amelynek megengedett legnagyobb össztömege a 3500 kilogrammot meghaladja, csak - a húzó- és a nyomóerők felvételére egyaránt alkalmas - merev vontatórúddal szabad vontatni.

(8) A vontatott jármű féklámpáját és irányjelző berendezését - kivéve ha a járművet emelve vontatják - működtetni kell, továbbá - éjszaka és korlátozott látási viszonyok között - a vontatott járművet is ki kell világítani.

Ha a meghibásodott járművel elindulni nem lehet, akkor meg kell állapítanunk, hogy a jármű vontatható-e. Amennyiben nem, például a fék lett üzemképtelen, akkor azt csak autómentővel vagy autószállító utánfutóval tudjuk elszállítani.

7-08

A vontatás, akár utánfutó, akár egy másik jármű vontatása fokozott figyelmet igénylő tevékenység, még a tapasztalt vezetők számára is. Ilyenkor nem elég saját járművünkre, környezetünkre figyelni, hanem számításba kell vennünk a járművünk után kapcsolt utánfutót vagy másik járművet is. Ezért is tilos a B, C, D kategóriás vezetői engedély megszerzését követő két évben pótkocsit vontatni. Ezalatt az időszak alatt a jogosítvány kezdő vezetői engedélynek minősül.

Milyen jármű, járműszerelvény vontatható B kategóriás jogosítvánnyal?

A korábbiakban tanultakból tudjuk, hogy a B kategóriás jármű a 3500 kg-ot meg nem haladó megengedett legnagyobb össztömegű gépkocsi, amelyben a vezetőülésén kívül legfeljebb 8 állandó ülőhely van.

B kategóriás (nem kezdő) vezetői engedéllyel vontatható az ilyen gépkocsiból és a 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó könnyű pótkocsiból álló járműszerelvény, vagy az ilyen gépkocsiból és a 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó nehéz pótkocsiból álló járműszerelvény, feltéve, hogy a nehéz pótkocsi megengedett legnagyobb össztömege nem haladja meg a vonó gépkocsi saját tömegét, és az összekapcsolt járművek megengedett legnagyobb együttes össztömege nem haladja meg a 3500 kg-ot.

Elromlott jármű vontatásának megkezdése előtt tudnunk kell, hogy hogyan kell azt vontatnunk, vagy csak emelve szállíthatjuk tovább. Fontos, hogy ha a járművet vontatnunk kell, akkor azt megfelelően ki kell világítani, irányjelzőinek működnie kell. Ügyelnünk kell a vonókötél, vonórúd megfelelő hosszúságára is.

Nem vontatható az autó, ha

- nincs fék
- nincs irányjelző / elakadásjelző, világítás
- nem kormányozható
- automata váltós

Fontos még tudni, hogy az egyébként vontatható, de üzemképtelen motorú jármű segédberendezései ha nem működnek - ilyen például a fékrásegítő és a kormányszervó – akkor a vontatott jármű irányítása és a megállítása jelentősen eltér az üzemképes állapothoz képest. Jóval nagyobb erővel kell nyomni a fékpedált és sokkal nehezebb a kormányt forgatni. Ezért is kell a vontatást végzőnek fokozottan figyelnie és jól megválasztania a vontatási sebességet, ami maximum 40 km/h lehet.

Példa

Az Ön gépkocsija elromlott. Hogy haza tudjanak menni, megkéri egyik ismerősét, akinek van egy autómentője, hogy azzal vigye haza a gépkocsiját. Az Önnel utazó két személy beül az autómentőbe, annak vezetőjével együtt. Mivel Önnek nem jutott hely, így az autómentőn elhelyezett gépkocsijának vezető ülésébe ül be, hogy Ön is hazajusson. Útközben megállítják a rendőrök és megállapítják, hogy Ön szabálytalanul utazik az autómentőn szállított gépkocsiban. Kiszállítják Önt onnan, megtiltják azt, hogy ott továbbutazzon, az autómentő vezetőjét pedig megbírságolják szabálysértés elkövetése miatt.

7.2.3. Közúti baleset

KRESZ 58.§

1) *A balesettel érintett jármű vezetője köteles a járművel azonnal megállni, a baleset folytán megsérült vagy veszélybe került személy részére segítséget nyújtani és az esetleges további balesetek elkerülése érdekében minden tőle telhetőt megtenni.*

(2) *Ha a baleset halált vagy személyi sérülést okozott, a balesetről a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) haladéktalanul értesíteni kell és a lehetőséghez képest gondoskodni kell a nyomok megőrzéséről; a helyszínt csak az intézkedő rendőr engedélyével szabad elhagyni. Ha a baleset veszélyes anyagot szállító járművel következett be, a balesettel nem érintett járművek vezetőinek is haladéktalanul értesíteni kell a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) a balesetről, közölni kell a jármű narancssárga alapszínű tábláján feltüntetett számokat.*

(3) *Ha a rendőrhatóság értesítése a* ***(2)*** *bekezdésben foglalt rendelkezés értelmében nem kötelező, de valamelyik érdekelt a baleset miatt rendőri intézkedést kíván, és a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) haladéktalanul értesíti, a balesettel érintett járművek vezetőinek a rendőri intézkedést meg kell várniuk.*
A rendőrhatóság értesítése, illetve rendőri intézkedés hiányában az érdekeltek kötelesek személyazonosságukat és a kötelező felelősségbiztosításuk fennállását hitelt érdemlően igazolni. Ha a baleset folytán megrongálódott jármű vezetője nincs jelen, a károkozó köteles személyi adatait és biztosítója nevét erre alkalmas módon a helyszínen hátrahagyni, és az

esetet a felelősségbiztosítási jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a biztosítónak bejelenteni.

***(4)** Ha - akár a **(2)**, akár a **(3)** bekezdés alapján - rendőri intézkedés válik szükségessé, a rendőri intézkedés megtörténtéig a vezetőnek szeszes italt fogyasztania tilos.*

***(5)** Személysérülést okozó baleset, illetőleg jármű kigyulladása esetében a balesettel nem érintett járművek vezetői is kötelesek a tőlük elvárható segítséget nyújtani. Tűzoltó készülékkel ellátott jármű vezetője a készüléket a kigyulladt jármű oltásához köteles rendelkezésre bocsátani.*

***(6)** A forgalom zavartalanságát - a lehetőséghez képest - baleset bekövetkezése esetén is biztosítani kell.*

***(7)** A baleset folytán megsérült jármű közlekedésére, kivilágítására és vontatására az **56. § (2)**-**(7)** bekezdésének, valamint az **57. §**-nak a rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.*

A **közúti közlekedési baleset** olyan, **közforgalmú úto**n történő, **váratlanul bekövetkező**, **nem szándékosan előidézett** forgalmi esemény, amelyben legalább egy mozgó járműnek vagy igavonásra alkalmas állatnak szerepe van, és **amely következtében anyagi kár keletkezik, vagy személyi sérülés, illetve haláleset történik**.

A balesetek súlyosság szerinti osztályozása:

- anyagi kárral járó közúti közlekedési baleset (amikor a baleset során személyi sérülés nem történik, a járműben vagy más tereptárgyakban keletkezik kár)
- könnyű sérüléssel járó közúti közlekedési baleset (amikor a baleset során a balesetben résztvevők közül valaki 8 napon belül gyógyuló sérülést szenved)
- súlyos sérüléssel járó közúti közlekedési baleset (amikor a baleset során a balesetben részvevők közül valaki 8 napon túl gyógyuló testi sértést szenved)
- halálos közúti közlekedési baleset (amikor a baleset során a balesetben résztvevők közül valaki a helyszínen, kórházba szállítás közben, illetve a balesetet követő 30 napon belül meghal).

A balesetben érintett járművek vezetőinek két kötelezettsége van:

A **megállási kötelezettség** a jármű nyugalmi állapotba helyezését jelenti, tehát azt, hogy a baleset helyszínét nem hagyja el, amíg a **meggyőződési kötelezettségének** eleget nem tett. A meggyőződési kötelezettség a balesettel érintett járművezetőjétől egy olyan aktív magatartást feltételez, amelynek eredményeképpen kellő információval rendelkezik majd arról, hogy a helyszínen van-e sérült vagy segítségre szoruló személy. **A baleset bekövetkezése után minden érintett számára legfontosabb feladat, hogy győződjön meg arról, nem szorul-e valaki segítségre.**

Amennyiben a baleset nem okozott személyi sérülést, akkor a balesetben résztvevő járművezetők a **helyszínen megegyezhetnek** abban, hogy ki a felelős a bekövetkezett közúti közlekedési balesetért. Amennyiben meg tudnak egyezni a felelősség kérdésében, akkor **rendőri intézkedés nélkül** le tudják zárni az ügyet. Kitöltik a „kék-sárga" baleseti bejelentő lapot vagy használják az okos telefonokra létrehozott baleseti applikációt, ahol meg tudják indítani a kárrendezést. E-kárbejelentő néven érdemes rákeresni, letölthető a Google Áruházból és az App Store-ból is.

Amennyiben anyagi kárral járó balesetnél ~~bekövetkezése után~~ **a felelősség kérdésében nem tudnak megegyezni** a felek, akkor **értesíteni kell a rendőrséget.** A rendőr kiérkezésig a helyszínről senki sem távozhat el, a baleset helyszínen semmit nem szabad megváltoztatni. Amennyiben a rendőr a

helyszínen megállapítja az egyik fél szabályszegő magatartáskor akkor helyszíni bírság kiszabására kerülhet sor, majd a baleseti bejelentő lap kitöltésére. Amennyiben egyik fél sem ismeri el a baleset bekövetkezéséért a felelősségét, akkor az intézkedő rendőr szabálysértési szemlét folytat le, a balesetet okozó járművezetővel szemben pedig szabálysértési eljárást kezdeményez.

Amikor a baleset során **személyi sérüléskor** következik be, akkor **minden esetben értesíteni kell a rendőrséget, mert ilyen esetekben mindenképpen rendőri intézkedésre kell hogy sor kerüljön**. Ebben az esetben is igaz, hogy a baleset helyszínéről senki sem távozhat el a részesek közül, és a baleset helyszínén az élet, testi épség mentésével járó változtatásokon kívül mást a helyszínen nem szabad megváltoztatni. Amennyiben személyi sérüléssel végződik a közúti baleset és az elsődleges vélemények (mentő) alapján könnyű sérülés következik be (pl. zúzódás) akkor szabálysértési szemlét és szabálysértési eljárást kell lefolytatni. Amennyiben a baleset során az okozó járművezetőn kívül valaki az elsődleges orvosi vélemény alapján nyolc napon túl gyógyuló sérülést (pl. törést) szenved, vagy meghal, akkor a büntetőeljárásról szóló törvény alapján szemlét kell tartani és büntetőeljárást kell kezdeményezni.

Nagyon fontos, hogy amennyiben egy baleset helyszínén (legyen az anyagi kárral vagy sérüléssel járó) szükséges a rendőri intézkedés, akkor a rendőri intézkedésig **tilos a balesetben résztvevőknek szeszesitalt fogyasztaniuk!**

Említettük korábban, hogy a balesettel érintett jármű vezetőjének megállási kötelezettsége van. Ha vezető a baleset helyszínén nem áll meg, akkor ezzel két bűncselekményt követhet el: segítségnyújtás elmulasztása vagy cserbenhagyás.

Az emberek általában cserbenhagyásról beszélnek, ha valaki otthagyja áldozatát. A jogi szabályozás szerint a cserbenhagyás az enyhébb súlyú, mivel ebben az esetben sérülés nem történik, csak a lehetősége áll fenn. A segítségnyújtás elmulasztásakor ezért súlyosabb cselekmény, mivel ebben az esetben már mindenképpen van aki segítségre, ellátásra szorul, mert az élete, testi épsége veszélybe került. A későbbiekben ezzel még részletesen foglalkozunk.

7.2.4. A segítségnyújtás elmulasztása

Büntető törvénykönyv 166.§.

***166. §** (1) Aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) A büntetés bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a sértett meghal, és életét a segítségnyújtás megmenthette volna.

(3) A büntetés bűntett miatt az (1) bekezdés esetén három évig, a (2) bekezdés esetén egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a veszélyhelyzetet az elkövető idézte elő, vagy ha a segítségnyújtásra egyébként is köteles.

(4) A (3) bekezdés utolsó fordulata nem alkalmazható azzal szemben, aki a közlekedési szabályok alapján köteles a segítségnyújtásra.

7.2.5. A cserbenhagyás

Büntető törvénykönyv 239.§.

***239. §** Ha a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője a helyszínen nem áll meg, illetve onnan eltávozik, mielőtt meggyőződne arról, hogy valaki megsérült-e, illetve az életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Mindenkitől elvárható, hogy segítsen embertársainak, akiknek az élete vagy a testi épsége veszélybe került. Az általános segítségnyújtási kötelezettség azt jelenti, hogy mindenki a „tőle elvárható segítség" mértékéig köteles mindent megtenni. Ez az egyéntől és a körülményektől is függ már az is segítségnek számít, ha valaki mentőt hív, vagy egy másik személy segítségét kéri a veszély elhárítására. A **törvény büntetéssel fenyegeti azt, aki nem nyújt segítséget** a sérült vagy olyan személynek, akinek az élete, testi épsége, egészsége közvetlen veszélyben van.

Példa

B. B. gépkocsijával egy kereszteződésben nem adott elsőbbséget a védett úton haladó másik gépkocsinak és az oldalának ütközött. A baleset során a vétlen gépkocsiban ülők közül egy személy súlyosan megsérült, eltört a karja. B. B. a baleset helyszínéről megállás és segítségnyújtás nélkül eltávozott, vagyis továbbhajtott gépkocsijával. Szerencsére a balesetet több tanú is látta, akik az okozó gépkocsi forgalmi rendszámát és típusát feljegyezték. A balesetet, és az azután következő eseményeket a kereszteződésben elhelyezett kamerák is rögzítették, így B. B.-t és járművét hamarosan megtalálták. B. B. cselekménye a Büntetőtörvénykönyv 166.§.-ban foglalt segítségnyújtás elmulasztása bűntettébe ütközik.

A 7. fejezet önellenőrző kérdései

1. Mikor kötelező a rendőri intézkedés közúti baleset helyszínén?

a) **Amikor személyi sérülés történik a baleset során.**
b) Miután anyagi kár bekövetkeztekor a vezetők megegyeznek a felelős személyéről.
c) Amikor bekövetkezik a baleset.
d) Soha nem kell rendőri intézkedés.

2. Milyen a baleseti bejelentő lap színe?

a) zöld-kék
b) zöld-sárga
c) piros-sárga
d) **kék-sárga**

8. A vezetői engedély visszavonása, az előéleti pontrendszer

Ezen az órán a vezetői engedély helyszíni elvételének az eseteiről, valamint az előéleti pontrendszerrel érintett jogsértésekről fogunk szót ejteni.

8.1. A vezetői engedély helyszíni elvétele

A vezetői engedély elvételeinek az eseteit kormányrendelet szabályozza:

> *326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról, 32.§*
>
> *Az ellenőrzésre jogosult szerv (a továbbiakban: ellenőrző hatóság) nevében eljáró személy (a továbbiakban: ellenőrző hatósági személy) az eljárása során a vezetői engedélyt a helyszínen elveszi, ha*
>
> *a) a járművezető azzal gyanúsítható, hogy közúti veszélyeztetés [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 234. §], közúti baleset során maradandó fogyatékosságot, halált, kettőnél több ember halálát vagy halálos tömegszerencsétlenséget okozó közúti baleset okozása [Btk. 235. § (2) bekezdés], járművezetés ittas állapotban (Btk. 236. §), illetve járművezetés bódult állapotban (Btk. 237. §) bűncselekményt követett el,*
>
> *b) a járművezető járművezetéstől eltiltás hatálya alatt áll, vagy a közlekedési igazgatási hatóság a vezetési jogosultságának szünetelését véglegessé vált döntésével elrendelte,*
>
> *c) gyanú van arra, hogy a vezetői engedély hamis, meghamisították vagy azzal más módon visszaéltek.*

Amennyiben a vezetői engedély körözés alatt áll, ha a nyilvántartás szerint a vezetői engedély kiadására nem került sor, vagy azt nem az engedélyben feltüntetett gépjárművezető részére állították ki, vagy az okmányban javítás, törlés, illetve más illetéktelen beavatkozás jelei észlelhetőek, vagy a vezetői engedély anyaga, kivitele a valóditól eltér, akkor a rendőrnek el kell venni a vezetői engedélyt.

Fontos megemlíteni, hogy a jogosítvány helyszíni elvételéről az intézkedő rendőrnek átvételi elismervényt kell adnia, melynek tartalmaznia kell az elvétel indokát, jogalapját, időpontját, az intézkedő rendőr nevét, jelvényszámát, és az átvételi elismervényen szerepelnie kell a jogosítványt bevonó hatóság megnevezésétnek és címét.

8.1.1. Vezetési jogosultság szünetelése

A vezetési jogosultság szünetelésének elrendelése egyrészt bűncselekmények és szabálysértések szankciója, másrészt az egyik leghatékonyabb intézkedés a közúti közlekedés biztonságának megóvása érdekében. A vezetési jogosultság szüneteltetését a rendőrség kezdeményezi, a fent leírt jogszabályi szövegben elkövetett közlekedési bűncselekmények miatt. Ugyanígy szüneteltetni kell a vezetési jogosultságot, ha a járművezető egészségében olyan változás történik, mely a vezetésre alkalmatlanná teszi, és ezért orvosi felülvizsgálat válik szükségessé. Az orvosi felülvizsgálatig felfüggesztésre kerül a vezetési jogosultság, a vizsgálat után pedig a járművezető visszakaphatja/ korlátozással kaphatja vissza/ vagy nem kapja vissza a vezetési jogosultságot. (Súlyos cukorbetegség, szívműtét, alkoholos epilepszia).

A vezetési jogosultság szüneteléséről a közlekedési igazgatási hatóság határozatban rendelkezik, és azzal egyidejűleg a döntését az engedély-nyilvántartásba bejegyzi. A vezetési jogosultság szüneteltetése azt jelenti, hogy ez idő alatt nem vezethet járművet az érintett és ha eddig nem volt vezetői engedélye, akkor ezalatt az idő alatt nem is szerezhet. A vezetési jogosultság szünetelése az esetek többségében a vezetői engedély visszavonásával jár, azonban előfordulhat a vezetési jogosultság szünetelésének elrendelése az okmány visszavonása nélkül, abban az esetben, ha vezetési jogosultsággal nem rendelkező személyt tiltanak el a járművezetéstől, illetve, járművezetéstől eltiltás esetén az csak meghatározott kategóriára vagy járműfajtára terjed ki. Előfordulhat tehát, hogy a hatóság B kategóriás járművek vezetésétől eltilt valakit, de ha még rendelkezik CDE kategóriával, akkor azokat a járműveket továbbra is vezetheti.

8.1.2. A vezetői engedély visszavonása

A vezetői engedély visszavonása határozattal történik, a jogszabályban meghatározott okokból, és együtt jár az okmány leadásának kötelezettségével. A vezetői engedély visszavonásáról a közlekedési igazgatási hatóság szintén határozatban rendelkezik, és azzal egyidejűleg a döntését az engedély-nyilvántartásba bejegyzi. A helyszínen, vagy az eljáró hatóság által elvett vezetői engedélyt kizárólag a közlekedési igazgatási hatóság adhatja vissza – a visszaadás feltételeinek ellenőrzését követően.

Példa

A. I.-t közúti ellenőrzés során megállítják személygépkocsijával. Alkoholszondás ellenőrzést tartanak, mely pozitív eredménnyel zárul. A helyszínről a rendőrőrsre előállítják, ahol hiteles légalkoholmérő készülékkel is mérést végeznek. Az eredményekből kiderül, hogy A. I. szervezetében 0,25 mg/l érték felett van alkohol, mely bűncselekménynek minősül. A. I. vezetői engedélyét az intézkedő rendőrök átvételi elismervény ellenében elveszik, és azt egy átirattal 5 munkanapon belül megküldik az illetékes Kormányhivatal Okmányiroda Osztályának. Az illetékes rendőrkapitányság lefolytatta a büntetőeljárást, majd az illetékes járásbíróság A. I.-tól egy évre visszavonta a vezetői engedélyét.

8.2. Az előéleti pontrendszerrel érintett jogsértések

A **közúti közlekedési előéleti pontrendszer** alapján a járművezetők bizonyos jogszabályban meghatározott szabályszegés elkövetése esetén a köznyelvben használt büntetőpontokat kapnak. A kiszabható pontok törvényben meghatározott pont ~~számának~~ elérése esetén **a vezetői engedély ideiglenesen visszavonásra kerül** – vagyis **elveszik a jogosítványt**.

A jogszabály szerint **13 pont elérésekor tájékoztatást** küld a hatóság a járművezetőnek arról, hogy milyen következményekkel jár további öt pont szerzése, valamint arról, hogy hogyan csökkentheti pontjainak számát. Ha a járművezető nyilvántartott pontjainak száma **elérte vagy meghaladta a 18-at**, akkor az illetékes okmányiroda **a vezetői engedélyt nyolc napon belül bevonja**. A jogosítványt **fél év után kaphatjuk csak vissza**, de csak akkor, ha részt vettünk a megfelelő **utánképzésenen való részvétel esetén**. Ugyanakkor a „gyűjtött" pontok nem maradnak meg örökre, **3 év után elévülnek**.

A járművezető nyilvántartott **pontjainak számát az utánképzésen való önkéntes részvétellel csökkentheti**, 13 pontig kilenc ponttal, 14–17 pont között hat ponttal. Erre évente egyszer van lehetőség, és bármely közlekedési hatóságnál el lehet végezni. Az utánképzés részben olyan, mintha az autósiskolában kellene újra elvégezni a tanfolyamot: KRESZ-tanfolyam és -vizsga, valamint vezetési tanfolyam és vizsga a fő részei. Ezen kívül csoportterápiás foglalkozások is vannak, melyet egy szakértő (szakpszichológus) tart. A jelentkezést követően megállapítják, hogy milyen súlyú volt az elkövetés, és annak megfelelő csoportba sorolják be az utánképzésen résztvevőket. Ennek alapján történik a

költségek megállapítása is. A képzés elvégzése után értesítik a vezetőt a pontcsökkentés mértékéről és a fennmaradó pontok számáról.

Amennyiben valaki nem tudja, mennyi pontja van, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalától (levélcím: 1476 Budapest, Pf. 281., e-mail: kekkh@kekkh.gov.hu) kérhet ezzel kapcsolatban tájékoztatást, amely egy évben egyszer ingyenes. Bármilyen módon küldjük a levelet, annak a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a járművezető személyazonosító adatai (név, születési hely, születési idő, anyja neve)
- saját kezű aláírása (elektronikus úton megküldött kérelem esetén az aláírást tartalmazó dokumentumot PDF vagy JPEG formátumban kell csatolni)
- lakcíme vagy levelezési címe.

Lássunk néhány példát, hogy melyek azok a szabálysértések, közigazgatási bírság hatálya alá tartozó szabályszegések, és a közlekedés körébe tartozó bűncselekmények, melyekért pontokat kaphatunk.

Szabálysértések esetében a leggyakrabban előforduló szabályszegő magatartások és a hozzájuk rendelt előéleti pontok:

a) Kézben tartott mobil rádiótelefon használata menet közben [KRESZ 3. § (2) bek.]; 3 pont
b) A gyermekbiztonsági rendszer, valamint a bukósisak használatának elmulasztása [KRESZ 48. § (7)-(9) bek.]; 3 pont
c) Megállás kijelölt gyalogosátkelőhelyen, valamint a gyalogos-átkelőhely előtt [KRESZ 40. § (5) bekezdés *e)* pont]; 6 pont
d) Irányjelzés szabályainak megszegése [a KRESZ) 29. §]; 3 pont
e) A közúti közlekedés rendjének megzavarása; (anyagi kárral járó közúti közlekedési baleset esetén, amikor mások testi épsége veszélybe került) 5 pont
f) A közúti közlekedés rendjének megzavarása; könnyű testi sértés okozása esetén; (baleset során okozón kívül nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett) 6 pont
g) Az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése; (másik jármű vezetőjét hirtelen irányváltoztatásra, fékezésre kényszeríti a szabályt megszegő jármű vezetője) 6 pont
h) Bekanyarodási szabályok megsértése [KRESZ 31. § (1)-(4) bek.]; 3 pont.

Közigazgatási bírság hatálya alá tartozó jogsértések esetében a leggyakrabban előforduló szabályszegő magatartások és a hozzájuk rendelt előéleti pontok:

a) Biztonsági öv használata nélküli közlekedés

- lakott területen belül és kívül is egyaránt 3 pont,

- autópályán és autóúton elkövetett szabályszegés esetén 5 pont,

b) Megengedett legnagyobb sebesség túllépése esetén 4-6-8 pont

c) Ittas vezetés esetén 0,25 mg/l-ig és 0,50 etilalkohol koncentrációig 6-8 pont

d) Vasúti átjárón áthaladás szabályainak megsértése 8 pont

e) A forgalomirányító fényjelző készülék előtti megállási kötelezettség megszegése 8 pont

f) A behajtás tilalmára vonatkozó szabályok megszegése 4 pont

g) A kötelező haladási irányra vonatkozó szabályok megszegése 4 pont.

Büntetőtörvénykönyv hatálya alá tartozó jogsértések esetében a leggyakrabban előforduló szabályszegő magatartások és a hozzájuk rendelt előéleti pontok:

a) Segítségnyújtás elmulasztása (közlekedés körében) Btk. 166.§. 11 pont
b) Közúti veszélyeztetés Btk 234.§. 11 pont
c) Járművezetés ittas/bódult állapotban Btk. 235.§/236.§. 11 pont
d) Járművezetés tiltott átengedése Btk. 238.§. 11 pont
e) Cserbenhagyás Btk. 239.§. 11 pont
f) Közúti baleset gondatlan okozása Btk. 235.§. 9 pont.

Ezek a pontok nem adhatóak, hanem minden esetben kötelezően „járnak”. Vagy a helyszínen egy-egy helyszíni bírság vagy közigazgatási tájékoztató kitöltésekor már rá kell vezetni a nyomtatványra, vagy az eljárások (szabálysértési, közigazgatási, büntetőeljárás) végeztével határozatban, végzésben kell közölni azt az eljárás alá vonttal.

Példa

C. M. és barátja, F. E. az előbbi személy tulajdonát képező személygépkocsival beautóznak a városba. Megállás után több szórakozóhelyet is meglátogatnak, mind a ketten fogyasztanak alkoholt egymás társaságában, és rendelnek is egymásnak alkoholos italokat. Késő éjjel pénzfeldobással döntik el, hogy ki vezessen. A választás F. E.-re esett, aki beült a vezetőülésbe, C. M. pedig a jobb első ülésben foglalt helyet. Elindulásukat követően rendőri ellenőrzés alá vonják őket, ahol kiderül, hogy a járművet vezető személy ittas állapotban van, mégpedig olyan mértékben, hogy az már a bűncselekmény kategóriába tartozik. Az is kiderül, hogy a gépkocsiban ott ül C. M., a jármű tulajdonosa, aki szintén ittas. A rendőri eljárás és a bírói végzés során F. E.-t elítélik ittas járművezetés miatt, C. M.-t pedig járművezetés tiltott átengedése miatt. F. E. vezetői engedélyét 1 év időtartamra visszavonták. C. M. vezetői engedélyét nem vonják vissza, de 11 pontot kap.

A 8. fejezet önellenőrző kérdései

1. Mely állítás hibás a vezetői engedély visszavonása kapcsán?

a) a visszavonásról a a közlekedési igazgatási hatóság rendelkezik
b) a rendelkezés határozatban történik
c) a visszavonásról bejegyzés készül az engedély-nyilvántartásban
d) **az engedélyt a közlekedési igazgatási hatóság vagy az illetékes okmányiroda adhatja vissza**

2. Hány pont esetében vonja vissza az illetékes okmányiroda a vezetői engedélyt?

a) 13 pont elérésekor
b) 13 pont meghaladása után
c) **ha a pontok száma eléri vagy meghaladja a 18-at**
d) ha a pontok száma meghaladja a 18-at.

9. KRESZ szabályok megsértése esetén lefolytatandó eljárások

Ezen az órán azokat az eljárásokat és szankciókat ismertetjük, melyek a KRESZ szabályok megsértése esetén várnak a szabályokat megszegőkre. A szabályszegés jellegétől és súlyosságától függően szabálysértési, közigazgatási vagy büntetőeljárás indulhat.

9.1. Szabálysértési eljárás

9.1.1. Helyszíni eljárások és szankciók

A rendőr szabálysértés észlelése esetén figyelmeztethet, helyszíni bírságot szabhat ki, illetve szabálysértési feljelentést tehet.

Az enyhébb súlyú közlekedési szabályszegés (pl: lakott területen kívül nappal a tompított világítás elmulasztása) észlelésekor a rendőr élhet a **figyelmeztetési** jogával: ekkor felhívja a járművezető figyelmét az általa elkövetett szabályszegésre, de semmilyen más szankciót nem alkalmaz ellene. Vannak olyan súlyosabb szabályszegések, melyek miatt figyelmeztetést a rendőr nem szabhat ki, hanem mindenképpen további intézkedéseket kell tennie.

Amennyiben a rendőr úgy dönt, hogy a szabályszegés súlyos (esetleg korábban már több alkalommal is figyelmeztette a gépkocsivezetőt ugyanazon a szabálysértés elkövetése miatt), úgy 5.000 és 50.000,- Ft közötti **helyszíni bírságot** szabhat ki. A helyszínen kitölti a helyszíni bírságolásról szóló nyomtatványt, melyet a szabálysértést elkövetővel aláírat, majd annak egy példányát átadja részére. A nyomtatványon rögzíti a közúti előéleti pontrendszer hatálya alá tartozó pontot is. A nyomtatványban elhelyezésre került egy postai befizető lapon, melyen a rendőr kitölti a kiszabott helyszíni bírság összegét és azt is átadja a gépjárművezető részére. Több rendőri egység is rendelkezik POS terminállal, így lehetőség van arra, hogy a szabálysértést elkövető gépjárművezető saját bankkártyájával kifizessen a helyszíni bírság összegét. Ebben az esetben a rendőr nem adja át a postai befizetőlapot. Amennyiben az eljárás alá vont járművezető a szabálysértést nem ismeri el, és a helyszíni bírság megfizetését megtagadja, akkor a rendőr szabálysértési feljelentést tesz, és ezáltal megindítja a szabálysértési eljárást. (Helyszíni bírsággal sújtandó szabálysértés pl. az elsőbbség és az előzés szabályainak a megsértése, a kézben tartott mobiltelefon, engedély nélküli vezetés).

Szabálysértési feljelentést követő eljárások és szankciók

Ha a rendőri intézkedés során úgy dönt a rendőr, hogy az elkövetett szabályszegés súlyos fokú, vagy a szabályszegő járművezető a számára kiszabott helyszíni bírság megfizetését megtagadja, akkor **szabálysértési eljárást kezdeményez** a szabályszegő gépjárművezetővel szemben. Ebben az esetben a szabályszegő adatait a helyszínen rögzíti, nyilatkoztatja őt jövedelmi, családi állapotára, illetve arra vonatkozóan, hogy elismeri-e az általa elkövetett szabályszegést, majd ezt a nyilatkozatot aláíratja. A rendőr szolgálati helyére bevonulva a legrövidebb időn belül elkészíti a szabálysértési feljelentést, melyet a szabályszegő lakhelye szerinti **szabálysértési hatóság** fog elbírálni.

A szabálysértési eljárás során a szabálysértést lefolytató hatóság megvizsgálja a beérkező feljelentésben foglaltakat, majd, ha a tényállás teljes mértékben tisztázott, akkor határozatot hoz. Amikor nem tisztázott a tényállás, akkor a szabálysértési hatóság meghallgatja az abban résztvevőket, szükség esetén szakértőt von be, szemlét tart, majd ezután hozza meg a határozatát. A határozatban közli a szabálysértést elkövetővel, hogy milyen szankciót hozott vele szemben.

Szabálysértés miatt alkalmazható büntetések: szabálysértési elzárás, pénzbírság, közérdekű munka. A pénzbírság legkisebb összege 5.000,- Ft, a legmagasabb pedig 150.000,- Ft lehet.

Szabálysértés miatt alkalmazható intézkedések: járművezetéstől való eltiltás, elkobzás, kitiltás és figyelmeztetés. A járművezetéstől azt lehet eltiltani, aki a szabálysértést engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével követte el. (Ilyen szabálysértés az engedély nélküli vezetés, amennyiben a járművezető egyáltalán nem rendelkezik vezetői engedéllyel, vagy amikor a

gépkocsivezető könnyű sérüléssel járó közúti közlekedési balesetet okozott). A járművezetéstől eltiltás legrövidebb tartama egy hónap, leghosszabb tartama egy év. A járművezetéstől eltiltás hatálya a szabálysértési határozat jogerőre emelkedésével kezdődik, és bele kell számolni azt az időt, amikor a vezetői engedélyt elvették, vagy az eljárás alá vont azt leadta. Figyelmeztetés alkalmazásának akkor van helye, ha a szabálysértés az elkövetés körülményeire tekintettel csekély súlyú, és ettől az intézkedéstől kellő visszatartó hatás várható. A figyelmeztetéssel a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság a rosszallását fejezi ki, és felhívja az eljárás alá vont személyt arra, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.

FONTOS!

Ha valakit a már korábban elkövetett cselekménye miatt eltiltottak a járművezetéstől és mégis vezet, az is szabálysértést követ el. Itt viszont különbséget kell tenni az engedély nélküli vezetés és a között, hogy valakit eltiltottak a vezetéstől. Biztos, hogy az eltiltást valamilyen korábbi közlekedési kihágás miatt kapta a járművezető, ezért ha így vezet, vagyis figyelmen kívül hagyja a hatóságok döntését, akkor sokkal keményebben büntetésre kell számítania. Ez utóbbi ugyanis egy úgynevezett elzárással is sújtható szabálysértés, ami azt jelenti, hogy egy közúti ellenőrzés során, ha az intézkedő rendőr megállapítja, hogy valaki az eltiltás ellenére vezeti járművét, akkor azonnal őrizetbe veheti, és egy gyorsított bíróság elé állítás keretében akár 60 nap elzárást is kaphat. Ezért nem érdemes még egy rövid utat sem megkockáztatni, mert könnyen a fogdán lehet kikötni, és több napot ott tölteni, és még hosszabb eltiltásra lehet számítani.

9.2. Közigazgatási eljárás

Korábban már taglaltuk azokat a szabályszegő magatartásokat, melyek a **közúti közlekedési előéleti pontrendszer** hatálya alá tartoznak. Az ott felsorolt KRESZ szabályok megsértése esetén **minden esetben ki kell szabni a közúti közlekedési előéleti pontokat** a járművezetők részére.

A leggyakrabban előforduló ilyen magatartások: a megengedett legnagyobb sebesség túllépése, biztonsági öv használatának elmulasztása, ittas járművezetés, járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseinek a figyelmen kívül hagyása, a behajtási tilalomra, a korlátozott övezetre (zóna), a kötelező haladási irányra vonatkozó szabályok megsértése.

Általában rendőri intézkedés során derül fény az elkövetett szabályszegésre, például sebesség ellenőrzés során, ittasság ellenőrzésekor, rendőri igazoltatáskor és a forgalom ellenőrzésekor. A képi dokumentációval rögzített szabályszegések esetén a hatóság által üzemeltetett, nyilvántartásba vett és hitelesített eszközökkel történik a szabályszegés rögzítése. A rendőri intézkedés során megállapításra kerül az adott szabályszegés elkövetőjének a személyazonossága, és vele szemben a helyszínen történhet a közigazgatási eljárás megindítása. A járművezetővel az eljáró rendőr közli a szabályszegés tényét és azt, hogy ezért milyen pénzbírság jár, illetve a kormányrendelet hány közúti közlekedési előéleti pont kiszabását rendeli. Amennyiben a járművezető szabályszegés tényét elismeri, akkor egy nyomtatványon (Tájékoztató közigazgatási bírság kiszabásáról) az intézkedő rendőr rögzíti az adatait, az ~~szabályszegést és a közúti közlekedési~~ előéleti pontot, majd átadja a postai csekket, melyen szerepel az ügy száma és a bírság összege. ~~A csekket~~ melyet az ügyfélnek 30 napja van befizetni bármelyik postán. Lehetősége van a járművezetőnek arra is, hogy ha az intézkedő rendőrnél van POS terminál, akkor lehetőség van ott a helyszínen bankkártyával befizetni be a kiszabott közigazgatási bírságot.

Amennyiben a szabályszegést nem ismeri el a jármű vezetője, akkor jegyzőkönyv kerül felvételre, utána pedig az illetékes rendőrkapitányság fogja lefolytatni a **közigazgatási eljárást**, mely végződhet bírság kiszabásával vagy az eljárás megszüntetésével is. Az eljárás során a szabályszegő járművezető meghallgatásra kerül, és amennyiben a tényállás akkor sem tisztázódott, akkor tárgyalás megtartására kerül sor, és utána fogja meghozni az eljáró hatóság az I. fokú végzését.

Üzembentartóval szemben lefolytatható közigazgatási eljárások:

Magyarországon az **objektív felelősség** elvét 2008. január 1-jén vezették be. Ez alapján az elv alapján a jármű tulajdonosának, illetve az üzemben tartójának a felelősségét állapítja meg különböző közlekedési szabályszegések elkövetése esetén. Az objektív felelősség elvét azért vezették be, hogy a kiemelt súlyosságú és gyakran elkövetett szabálytalanságokat - a cselekmény elkövetőjének felkutatása nélkül is - minden esetben szankció kövesse. Ezekben az esetekben a sofőr személyét nem kell megállapítani – ilyen esetben a gépjármű üzembentartója felel a szabályszegésért. Természetesen, ha a tulajdonos vagy az üzembentartó nyilatkozik arról, hogy a járművet ki vezette, ki követte el a jogsértést, akkor a büntetés átszáll a járművezetőre, és ebben az esetben még büntető pontokat is kaphat. Például egy falugondnok esetében, ha az önkormányzat megkapja az objektív felelősséges büntetést, de nyilatkozik arról, hogy ki vezette abban az időben a járművet, akkor a bírság megfizetésére a járművezetőt fogják kötelezni.

A jelenlegi szabályozás szerint a gépjármű üzembentartója felel azért, hogy:

a) a megengedett legnagyobb sebességre,

b) a vasúti átjárón való áthaladásra,

c) a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseire,

d) az autópálya leálló sávjának igénybevételére

e) a behajtási tilalomra, a korlátozott övezetre (zóna), a kötelező haladási irányra,

f) a természet védelmére,

g) a díjköteles útszakaszok használatáért fizetendő, megtett úttal arányos útdíjra

vonatkozó szabályokat a járművel betartsák.

Amennyiben a fenti előírásokat megszegik, az üzembentartóval, illetve a gépjárművet használatra átvevő személlyel szemben 10.000 forinttól 300.000 forintig terjedő közigazgatási bírságot lehet kiszabni. Az egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegét a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet határozza meg.

A szabályszegések rögzítése kizárólag hitelesített eszközökkel történhet, melyek online kapcsolattal küldik tovább a rögzített szabályszegéseket a feldolgozó szerveknek.

Az üzembentartó csak és kizárólag az alábbi két esetben mentesül a kiszabott közigazgatási bírság megfizetése alól:

1. Ha járműve jogellenesen került ki a birtokából (pl. a szabályszegés időpontját megelőzően ellopták) és igazolni tudja, hogy kezdeményezte a megfelelő hatósági eljárást (feljelentés).

2. Ha a gépjárművet az üzembentartó a szabályszegést megelőzően másnak adta kölcsön, és erről mindkettőjük által aláírt, hivatalos dokumentum született, vagy a menetlevél igazolja. Tehát ha az üzembentartó / tulajdonos arra hivatkozik a közigazgatási eljárás során, hogy a járművet nem ő vezette, akkor csak a fenti feltételek teljesülése esetén mentesül a bírság megfizetése alól. Természetesen, ha valaki eladja az autóját, már akkor is kikerül a felügyelete alól. Ezért vezették be, hogy a jármű adásvételi szerződésén nem csak a dátum szerepel, hanem óra/perc is szükséges, mivel ezzel lehet igazolni azt, hogy az adott pillanatban ki üzemeltette a járművet.

Az objektív felelősség hatálya alá tartozó eljárások lefolytatására a törvény a Dunától nyugatra a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Közigazgatási Hatósági Szolgálatát, a Dunától keletre a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Közigazgatási Hatósági Szolgálatát jelölte ki.

Az ügyfél, valamint törvényes, illetve meghatalmazott képviselője az eljárás bármely szakaszában betekinthet az eljárás során keletkezett iratba. Az iratbetekintés során az arra jogosult - költségtérítés ellenében - másolatot, kivonatot készíthet vagy másolatot kérhet. A másolatot és a kivonatot a hatóság kérelemre hitelesíti. Az ügyiratokról készített másolat illetékköteles, melynek mértéke 100,- Ft /oldal.

Az ügyfél számára lehetőség van a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Közigazgatási Hatósági Szolgálatánál, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Közigazgatási Hatósági Szolgálatánál, továbbá a lakcím vagy székhely szerint illetékes rendőrkapitányságnál betekinteni az eljárás irataiba.

A hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé a közigazgatási hatósági eljárásokban méltányosság gyakorlását emberileg méltányolható körülmények fennállása esetén sem, így a kiszabott bírság csökkentésére vagy annak elengedésére sincs lehetőség.

9.3. Büntetőeljárás

Ebben a részben a járművezetők által a KRESZ-szel összefüggésben elkövethető közlekedési **bűncselekményeket** ismertetjük. A bűncselekményeket elkövethetjük szándékosan és gondatlanul.

Szándékosan követjük el a cselekményt akkor, amikor KRESZ szabályait szándékosan szegjük meg és átlátjuk azt, hogy ezzel valakinek sérülést fogunk okozni: például szándékosan az út szélén haladó gyalogos irányába kormányzom a gépkocsit, hogy ráijesszek a gyalogosra.

Gondatlanul követjük a cselekményt akkor, amikor KRESZ szabályait ugyan szándékosan szegjük meg, de bízunk magukban, bízunk képességeinkben és eddigi tapasztalatainkban, szándékunk pedig nem terjed ki a sérülés okozására. Ilyen eset lehet, amikor előzésbe kezdek egy kevésbé belátható útkanyarulat előtt, és bízom benne, hogy azt a kanyar előtt be tudom fejezni, de mégis jön szembe valaki és súlyos sérüléses baleset történik.

Jó példa lehet még a szándékosságra és a gondatlanságra az, amikor valaki nem áll meg a „STOP” táblánál. Ha valaki ezt úgy teszi, hogy tudja a tábla létezését, de vagányságból, **szándékosan** nagy sebességgel áthajt a kereszteződésen a keresztben haladó járműveket és utasaikat veszélyeztetve, az már bűncselekmény, de az, amikor valaki egy ismeretlen helyen csak későn észleli a „STOP” táblát és ezért nem áll meg időben, ha nem történik súlyos sérüléses baleset, akkor az csak egy **gondatlanul** elkövetett, elsőbbség meg nem adása szabálysértés.

9.3.1. Szándékosan elkövethető közlekedési bűncselekmények

Közúti veszélyeztetés

> *Btk. 234. §*
>
> *(1) Aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton más vagy mások életét vagy testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

E bűncselekmény elkövetője csak az lehet, aki a közúti közlekedés szabályainak a hatálya alatt áll, tehát járművezető lehet. A bűncselekmény sértettje a járművezetőn kívül álló személy vagy személyek lehetnek. A cselekmény csak akkor bűncselekmény, ha közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton történik. A törvény közvetlen veszélyt határoz meg, azaz az eredmény azonnali

bekövetkeztével lehet számolni. A veszélynek konkrétnak kell lennie, tehát meghatározott személyekre és helyzetre kell irányulnia.

Az elkövető szándéka a veszélyhelyzetre terjed ki. Ez azt jelenti, hogy nemcsak a szabályszegés volt szándékos az elkövető részéről, hanem az elkövető azt is átlátta, hogy e szabályszegéssel okozati összefüggésben mások életének vagy testi épségének a közvetlen ~~veszélyeztetését is bekövetkezhet, és ő ezt az eredményt~~ kívánta, vagy ebbe belenyugodott.

A bűncselekmény elkövetőjétől a rendőri intézkedés során a korábban már tárgyalt 326/2011.(XII.28) Kormányrendelet alapján a rendőr a vezetői engedélyt elveszi. A bűncselekmény elkövetőjét bűnösségének megállapítása esetén a bíróság szabadságvesztéssel, pénzbírsággal mellékbüntetésként pedig járművezetéstől eltiltással sújthatja.

A bűncselekmény elkövetője KRESZ-ben foglalt rendelkezéseket széleskörűen megszegheti pl. a jármű műszaki állapotával, előzéssel vagy kanyarodással, az elsőbbségadási kötelezettség elmulasztásával, a jobbra tartási kötelezettség elmulasztásával.

Közúti veszélyeztetés például, amikor egy személygépkocsi vezetője „rárántja" a kormányt a vele párhuzamosan szabályosan közlekedőre, vagy indok nélkül, szándékosan leszorítja az út széléhez közel közlekedő kerékpározót. Vagyis, ha valaki szándékosan leszorít az úton egy kerékpárost az sérülés bekövetkezése nélkül is bűncselekmény, de ha ezt csak a figyelmetlensége miatt teszi, és ugyan úgy nincs sérülés, akkor oldaltávolság be nem tartása miatt szabálysértés.

Ittas járművezetés

> *Btk. 236. §*
>
> *(1) Aki ittas állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Az elfogyasztott alkoholt a szervezetnek le kell bontania ahhoz, hogy a véralkoholszint a törvény által előírt szint alá csökkenjen. A lebontás sebességét számos tényező (nem, testsúly, egészségi állapot, korábban fogyasztott ételek, stb.) befolyásolhatja, így nem lehet általános szabályokat felállítani arra nézve, hogy mennyi alkohol elfogyasztása után mennyi idővel lehet gépjárművet vezetni. (Éppen ezért az Interneten vagy máshol található „véralkohol kalkulátor" -okat is kellő óvatossággal kell kezelni.)

Az ittas járművezetés bűncselekményt azt követheti el, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-, vagy ennek megfelelő 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van.

A bűncselekmény elkövetője a gépi meghajtású jármű vezetője, aki alkohol hatása alatt vezet. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy az illető személy rendelkezik-e jogosítvánnyal vagy sem, illetve, hogy van-e járművezetői tapasztalata.

Elkövetési magatartás a gépi meghajtású jármű vezetése, ez azt jelenti, hogy a járművet mozgásba hozza, mozgó járművet irányítja, működteti.

Ittas járművezetés kísérlete valósul meg akkor, ha a gépi meghajtású járművet beindítja, és azzal elindulási szándéka van az elkövetőnek.

A bűncselekményt közúton, illetve közforgalom el nem zárt magánúton lehet elkövetni. (Tehát például benzinkúton, bevásárló központok parkolóiban is elkövethető e bűncselekmény.)

Ennek a bűncselekménynek az elkövetésénél a KRESZ 4.§. (1) bek. c) pontja az, melyet e magatartással meg lehet szegni.

A bűncselekmény elkövetőjétől a rendőri intézkedés során a korábban már tárgyalt 326/2011.(XII.28) Kormányrendelet alapján a rendőr a vezetői engedélyt elveszi. A bűncselekmény elkövetőjét bűnösségének megállapítása esetén a bíróság szabadságvesztéssel, pénzbírsággal mellékbüntetésként pedig járművezetéstől eltiltással sújthatja.

Érdemes megemlíteni, hogy a korábban tanultak alapján a segédmotoros kerékpár, a mezőgazdasági vontató vagy a lassú jármű nem gépjármű, de a Btk. nem is gépjárműhöz, hanem gépi meghajtású járműhöz köti az ittas vezetés elkövetésének lehetőségét, így tehát a segédmotoros kerékpárral a mezőgazdasági vontatóval, vagy a lassú járművel is eltudjuk ezt a bűncselekményt követni.

Járművezetés bódult állapotban

Btk. 237. §

(1) Aki a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A vezetési képességre hátrányosan ható szer alatt természetes vagy mesterséges úton előállított kémiai vegyületet vagy anyagot kell értenünk, amely az alkoholhoz hasonló hatásokat idézhet elő. Ilyen anyagok, szerek a nyugtatók, spray-k és egyes ragasztók is.

Mivel számos gyógyszer is befolyásolja a vezetési képességeket, ezért fontos, hogy bármilyen gyógyszer szedése előtt konzultáljunk orvossal, gyógyszerésszel, vagy legalább tanulmányozzuk át a gyógyszerhez adott tájékoztatót.

A bűncselekmény elkövetője a gépi meghajtású jármű vezetője, aki alkohol kivételével, a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása alatt vezet. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy az illető személy rendelkezik-e jogosítvánnyal vagy sem, illetve, hogy van-e járművezetői tapasztalata.

Elkövetési magatartás a gépi meghajtású jármű vezetése, ez azt jelenti, hogy a járművet mozgásba hozza, mozgó járművet irányítja, működteti.

Kísérlet valósul meg akkor, ha a gépi meghajtású járművet beindítja és azzal elindulási szándéka van az elkövetőnek.

A bűncselekményt közúton, illetve közforgalom el nem zárt magánúton lehet elkövetni. (Tehát például benzinkúton, bevásárló központok parkolóiban is elkövethető e bűncselekmény.)

Ennél a bűncselekmény elkövetésénél a KRESZ 4.§. (1) bek. c) pontja az melyet e magatartással meg lehet szegni.

A bűncselekmény elkövetőjétől a rendőri intézkedés során a korábban már tárgyalt 326/2011.(XII.28) Kormányrendelet alapján a rendőr a vezetői engedélyt elveszi. A bűncselekmény elkövetőjét bűnösségének megállapítása esetén a bíróság szabadságvesztéssel, pénzbírsággal mellékbüntetésként pedig járművezetéstől eltiltással sújthatja.

Segítségnyújtás elmulasztása

Btk. 166. §

(1) Aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény elkövetője alapesetben bárki lehet, hiszen mindenkit terhel egy általános segítségnyújtási kötelezettség. A fentiekre tekintettel elkövetheti az utas is, aki a gépkocsiban utazva észleli a baleset bekövetkezését, és annak ellenére, hogy gépkocsi vezetője nem áll meg, ő is passzív marad (vagyis nem szól a gépkocsi vezetőjének, hogy álljon meg, telefonon nem értesíti a hatóságokat stb.).

A balesetet okozó járművezetőnek kötelező megállnia, és meg kell győződnie arról, hogy valaki segítségre szorul-e baleset bekövetkezése után (meggyőződési kötelezettség). A balesetet okozónak mindenképpen a helyszínen kell maradnia és fel kell ajánlania a segítséget, függetlenül attól, hogy esetleg mások már megkezdték a segítségnyújtást (felajánlási kötelezettség). A segítségnyújtásra a balesetet okozó a tőle elvárható szinten köteles. Amennyiben a baleset okozója a felsoroltakat nem teszi meg, és elhagyja a helyszínt, akkor az előbb említett kiszabható büntetése már mértékű, a sérülésektől függően akár öt év is lehet.

Itt az elkövető a KRESZ 58.§-ának rendelkezéseit szegi meg. Az eljárás során a bíróság az elkövetőt szabadságvesztéssel, pénzbírsággal és mellékbüntetésként járművezetéstől eltiltással sújthatja.

Cserbenhagyás

> *Btk. 239. §*
>
> *Ha a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője a helyszínen nem áll meg, illetve onnan eltávozik, mielőtt meggyőződne arról, hogy valaki megsérült-e, illetve az életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

A bűncselekményt csak az a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője követheti el, aki a helyszínen nem áll meg, illetve onnan úgy távozik el, hogy nem győződött meg arról, hogy valaki segítségnyújtásra szorul-e. Fontos megjegyezni, hogy az érintettség nem csak a baleset okozójára, illetve a baleset egyéb résztvevőire vonatkozik , hanem azokra is, akik csak azért nem váltak részessé, mert rutinjuknál fogva el tudták kerülni a balesetet (elrántották a kormányt, áttértek a másik forgalmi sávba). A cserbenhagyás elkövetése miatt csak a gépjárművezetőt rendeli büntetni a jogalkotó, az utast, a gyalogost nem.

A megállási kötelezettség a jármű nyugalmi állapotba helyezését jelenti, tehát lassú elgurulás a sérült jármű mellett nem jelenti a megállási kötelezettség teljesítését. A meggyőződési kötelezettség a járművezető részéről egy olyan aktív magatartást feltételez, amelynek eredményeképpen kellő információval rendelkezik majd arról, hogy a helyszínen van-e sérült, vagy segítségre szoruló személy.

A bűncselekmény csak szándékos elkövetés esetén valósul meg, az elkövetőnek tehát fel kell ismernie a baleset tényét, továbbá azt, hogy ő a balesetben érintett, és hogy ilyen esetben megállási, illetve meggyőződési kötelezettség terheli. A cserbenhagyás azzal valósul meg, hogy az elkövető elmulasztja fent leírt magatartások végrehajtását.

Fontos! Mit is jelent az a törvény szövegében, hogy „ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg”. Abban az esetben, ha az általunk előidézett baleset következtében nincs senki, aki segítségre szorulna, de erről nem győződünk meg, akkor a cserbenhagyás bűncselekményt követjük el, de egy hasonló balesetben, ha valaki segítségre szorul és a helyszínt így hagyjuk el, akkor már a súlyosabb bűncselekmény a segítségnyújtás elmulasztása miatt vonnak felelősségre.

A bűncselekmény elkövetője a KRESZ 58.§. -ban foglalt (eljárás közúti közlekedési baleset esetén) rendelkezéseit szegi meg. A bíróság amennyiben megállapítja az elkövető bűnösségét, szabadságvesztéssel, pénzbírsággal és mellékbüntetésként járművezetéstől eltiltással sújthatja.

9.3.2. Gondatlanul elkövethető közlekedési bűncselekmények

Közúti baleset

> *Büntető Törvénykönyv 235. §*
>
> *(1) Aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Az a személy követi el a bűncselekményt, aki egyrészt megszegi a közúti közlekedés szabályait (a KRESZ rendelkezéseit) és a közlekedési szabályok megszegésével gondatlanságból másnak vagy másoknak (egy vagy több személynek) súlyos testi sértést, azaz legalább 8 napon túl gyógyuló serülést okoz.

Általános kötelezettség az, hogy a járművel a forgalmi, időjárási, látási és az útviszonyoknak megfelelően kell közlekedni, valamint a közlekedésben csak olyan járművel szabad részt venni, amely megfelel a jogszabályban meghatározott műszaki feltételeknek. Gyakran előfordul, hogy a baleset a véletlenek furcsa összjátékának tűnik, de általában mindig ott van a járművezető csekély fokú gondatlansága, ez alól talán csak a hirtelen fellépő műszaki hiba miatti balesetek a kivételek. Az általános szabályokon túl a KRESZ a közúti közlekedésre vonatkozóan részletes szabályokat is meghatároz, ilyen például a járművek elindulására, a követési távolságra, irányváltoztatásra, a hangjelzésekre, a sebességre, az előzésre vonatkozó szabályok.

A bűncselekmény sértettje az, aki a baleset során, nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szenved, de a baleset okozója nem lehet a sértettje is egyben. Súlyos sérülés lehet például a kar és lábtörés, súlyosabb ficamok, háromnál több fog elvesztése, stb.

A bűncselekményt általánosságban közúton és közforgalom elől el nem zárt magánúton lehet elkövetni, de ~~ha olyan helyen következik~~ be a súlyos sérüléssel járó baleset, amely nem közúton következik be, akkor a Büntető Törvénykönyvnek kiterjesztő hatálya van, és akkor is úgy kell eljárni, mintha az közút lett volna.

Példa

K. L. a település határában egy platós tehergépkocsival fát akar beszállítani a saját udvarára. Segítői a gépkocsiból kiszállva kinyitják a kaput, majd K. L. hátramenetben akar beállni az udvarra a tehergépkocsival. A hátramenet során, már bent az udvaron, K. L. figyelmetlensége miatt elsodorja a gépkocsi bal oldalán álló személyt, aki a baleset során nyolc napon túl gyógyuló felkartörést szenved. A rendőrségi eljárás után K. L.-t a járásbíróság közúti baleset gondatlan okozás vétsége miatt pénzbírsággal büntette.

A példából láthatjuk, hogy annak ellenére, hogy nem közúton történt a baleset, de a segítő sérülése nyolc napon túli lett, a büntetőtörvénykönyv kiterjesztő hatálya miatt közúti baleset gondatlan okozása miatt kellett vele szemben az eljárást lefolytatni.

Az elkövető a KRESZ-ben foglalt általános és részletes szabályok valamelyikét szegi meg. A bíróság a bűncselekmény elkövetőjét pénzbírsággal, súlyosabb eredmény megvalósulása (maradandó fogyatékosság, súlyos egészségkárosodás, halál) esetén szabadságvesztéssel, és mellékbüntetésként járművezetéstől eltiltással sújthatja.

A 9. fejezet önellenőrző kérdései

1. Milyen intézkedéseket alkalmazhat Önnel szemben a rendőr, szabálysértés megállapítása esetén?

a) figyelmeztetés, helyszíni bírság, szabálysértési feljelentés
b) büntető feljelentés, közigazgatási bírság
c) vezetői engedély elvétele
d) szabálysértési feljelentés, büntető feljelentés.

2. A felsoroltak közül mely bűncselekmény az, amit csak szándékosan lehet elkövetni?

a) közúti baleset okozása
b) **ittas járművezetés**
c) közúti közlekedés rendjének megzavarása
d) súlyos testi sértés okozása

10. Visszajelzés

Záró beszámoló és a továbbképzés értékelése:

- Interaktív zároteszt kitöltése. Egyéni feladatmegoldás.
- Elégedettségmérő kérdőív elektronikus kitöltése.

Jogszabályok

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

2000. évi CXVIII törvény a közúti közlekedési előéleti pontrendszerről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről

326/2011. (XII.28.) Kormányrendelet a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról

1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ)

410/2007. (XII. 29.) Kormányrendelet a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről

236/2000. (XII. 23.) Kormányrendelet a közúti közlekedési előéleti pontrendszerről szóló 2000. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról